

SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Göç Çalışmaları Anabilim Dalı

**ULUSLARARASI ÖĞRENCİ PROFİLİ ARAŞTIRMASI:
SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

Furkan AKBAŞ

Sivas

Mayıs 2024

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Göç Çalışmaları Anabilim Dalı

**ULUSLARARASI ÖĞRENCİ PROFİLİ ARAŞTIRMASI:
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

Furkan AKBAŞ

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Yılmaz DAŞLI

Sivas

Mayıs 2024

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırladığım bu Yüksek Lisans tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerimle yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu ve bu tezde;

- ✓ Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerini doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık biçimde atıfta bulunduğumu;
- ✓ Yazdığım metinlerin tamamı ya da sadece bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi;
- ✓ Başkalarına ait alıntılanan tüm verileri (tablo, grafik, şekil vb. de dahil olmak üzere) atıflarla belirttiğimi;
- ✓ Başka yazarların kendi kelimeleriyle alıntılarladığım metinlerini, tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup fakat kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi,

beyan ve bu etik ilkeleri ihlal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.

Furkan AKBAŞ

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasının tamamlanması sürecinde emeği geçen herkese içten teşekkürlerimi sunmak isterim.

Öncelikle, danışmanım Doç. Dr. Yılmaz DAŞLI'ya sonsuz minnettarlığımı ifade etmek istiyorum. Sabrı, rehberliği ve destekleri olmadan bu çalışma başarıyla tamamlanamazdı. Tez çalışmam ve yüksek lisans eğitimim boyunca özveriyle, sabırla ve deneyimleriyle beni aydınlatan, karşılattığım bütün sorunlarda tereddütsüz kapısını çalabildiğim ve hayatım boyunca örnek alacağım çok kıymetli danışman hocama teşekkür ederim.

Manevi desteğini her an yanımda hissettiğim, akademik yaşama adım atmamda rolü olan kıymetli hocam Doç. Dr. Enis Baha BİÇER'e, çalışmamın her aşamasında sağladığı rehberlik, cesaretlendirme ve değerli katkıları için içten teşekkürlerimi sunarım.

Anabilim dalı hocalarıma, bilgilerini paylaşma ve yol gösterme konusundaki cömertlikleri için içten teşekkürlerimi sunarım. Sizin değerli önerileriniz ve tecrübeleriniz, bu tezin gelişimine büyük katkı sağladı.

CÜSEM'deki mesai arkadaşlarıma ise, desteği, yardımseverliği ve samimiyeti için minnettarım. Sizinle birlikte çalışmak, bu süreci daha keyifli ve verimli kıldı. Her birinizin katkısı, bu çalışmanın başarılı bir şekilde tamamlanmasında önemli bir rol oynadı.

Üniversitemiz doktora öğrencisi Muhammet Gümüş'ün akademik tutkusu, özverisi ve katkıları, bu tezin gelişimine önemli bir katkı sağladı. Bana akademik yoldaşlık eden, öğrendiği her yeni bilgiyi benimle paylaşan kardeşime de ayrıca teşekkür ederim.

Değerli eşim Doç. Dr. Ayşe NUMANOĞLU AKBAŞ'ın sabrı, anlayışı ve cesaretlendirmeleri olmadan, bu zorlu süreçte başarıya ulaşmak mümkün olmazdı. Her adımda yanımda olduğun için minnettarım. Senin varlığın, benim için sadece bir eş değil, aynı zamanda bir dost ve güçlü bir destekçi anlamına geliyor. Zorlu günlerde bile, senin güven veren gülümsemenden aldığım enerjiyi hiçbir şeyle değişmem. Her zaman benim yanımda olduğun ve her koşulda beni desteklediğin için sana derin bir teşekkür borçluyum.

Oğlum Hasan Ali AKBAŞ'ın neşesi, masumiyeti ve sevgisi, bu tez çalışmasının en büyük ilham kaynağı oldu. Seninle birlikte geçirdiğimiz zamanlar, benim için her zaman en değerli anlar olmuştur. Sabrın, anlayışın ve sevgin, her zorluğun üstesinden gelmemi sağladı. Senin büyümen ve gelişmen, beni her zaman motive etti ve bu çalışmayı daha anlamlı kıldı.

Sizin varlığınız ve destekleriniz olmadan, bu tez çalışması başarıya ulaşamazdı. Sizlerin sevgisi ve desteği, benim için her şeyden önemlidir. Sizleri seviyorum ve sizlere minnettarım.

Son olarak, annem, babam, abim ve kardeşime ve sevdiklerime teşekkürlerimi sunarım. Sizlerin moral desteği ve duaları, benim için her zaman en büyük motivasyon kaynağı olmuştur.

Hepinize içtenlikle teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR	iii
TABLO LİSTESİ	v
GRAFİK LİSTESİ	vii
ÖZET.....	ix
ABSTRACT	xi
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM.....	5
1.ARAŞTIRMANIN BİLGİLERİ	5
1.1. Araştırmanın Konusu	5
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Araştırmanın Yöntemi.....	6
1.5. Araştırmanın Veri Toplama Aracı.....	7
1.6. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	7
2. BÖLÜM.....	9
2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. Küreselleşme ve Yükseköğretim.....	9
2.2. Göç Kavramı	10
2.3. Uluslararası Göç	13
2.4. Göç Teorileri	14
2.4.1 Ernst Georg Ravenstein'in Göç Kanunları	14
2.4.2 Everett Lee'nin İtme-Çekme Kuramı	15
2.4.3 Willam Petersen'in Beş Göç Tipi Kuramı.....	16

2.4.4 Merkez Çevre Kuramı (Dünya Sistemi)	17
2.4.5 İlişkiler Ağı (Network) Kuramı	18
2.4.6 Mary E McMahon'un İtme-Çekme (Push-Pull) Modeli.....	19
2.5. Literatür Taraması	21
3. BÖLÜM.....	31
3.ULUSLARARASI ÖĞRENCİ, HAREKETLİLİĞİ VE SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	31
3.1. Uluslararası Öğrenci	31
3.2. Uluslararası Öğrenci Hareketliliği.....	32
3.3. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nin (SCÜ) Uluslararası Öğrenci Vizyonu	36
3.3.1 Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nin Tarihçesi	36
3.3.2 Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nin Uluslararası Öğrenci Çalışmaları	37
4. BÖLÜM.....	41
4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI.....	41
4.1.Frekans Tabloları ve Yorumları	41
TARTIŞMA VE SONUÇ.....	65
KAYNAKÇA	85
ÖZ GEÇMİŞ.....	95

KISALTMALAR

ABD	:	Amerika Birleşik Devletleri
BÖP	:	Büyük Öğrenci Projesi
OECD	:	Uluslararası Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Teşkilatı
SCÜ	:	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
TDK	:	Türk Dil Kurumu
TÖMER	:	Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
YÖS	:	Uluslararası Öğrenci Giriş Sınavı
YÖK	:	Yükseköğretim Kurulu
YTB	:	Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
YUKK	:	Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Yaş, Cinsiyet ve Medeni Durum Dağılımı	41
Tablo 2: Öğrencilerin Fakülte Tercih Dağılımı.....	42
Tablo 3: Öğrencilerin Sınıf Dağılımı	43
Tablo 4: Öğrencilerin Üniversitedeki Yıllara Göre Dağılımı	43
Tablo 5: Öğrencilerin Ailelerinin İkamet Ettiği Ülke Dağılımı.....	44
Tablo 6: Öğrencilerin Ailelerinin İkamet Ettiği Yere İlişkin Dağılımı.....	45
Tablo 7: Öğrencilerin Yaşadığı Yere İlişkin Dağılımı.....	45
Tablo 8: Öğrencilerin Aile Birliğine İlişkin Dağılımı.....	46
Tablo 9: Öğrencilerin Anne ve Baba Eğitim Durumlarının Dağılımı.....	46
Tablo 10: Öğrencilerin Anne ve Baba Meslek Durumlarının Dağılımı.....	47
Tablo 11: Öğrencilerin Aile Gelir Durumlarının Dağılımı	47
Tablo 12: Öğrencilerin Aylık Ortalama Geçinme Miktarı Dağılımı	48
Tablo 13: Öğrencilerin Üniversite Yaşamını Karşılama Durumlarının Dağılımı.....	48
Tablo 14: Öğrencilerin Üniversiteyi Tercih Etme Nedeni Dağılımı.....	49
Tablo 15: Öğrencilerin Fakülte Tercih Etme Nedenleri Dağılımı	49
Tablo 16: Öğrencilerin Derse Devam Durumu Dağılımı.....	50
Tablo 17: Öğrencilerin Üniversite Deneyimi Dağılımı	50
Tablo 18: Öğrencilerin Üniversiteyi Takip Etme Kaynakları Dağılımı.....	51
Tablo 19: Öğrenci Kulüpleri ve Sivil Toplum Kuruluşları Dağılımı.....	51
Tablo 20: Öğrencilerin Üniversite İmkanlarını Değerlendirmesine Yönelik Dağılımı	52
Tablo 21: Öğrencilerin Üniversitedeki Olanaklardan Yararlanma Sıklığı Dağılımı	53
Tablo 22: Öğrencilerin Üniversitedeki Olanaklardan Memnuniyet Düzeyleri Dağılımı.....	54
Tablo 23: Öğrencilerin Üniversitedeki Becerilerini Geliştirme Düzeylerinin Dağılımı	55
Tablo 24: Öğrencilerin Üniversitede İlk Yılında Başa Çıkmakta Zorlandığı Durumların Dağılımı	55
Tablo 25: Öğrencilerin Dersler ve Ödevler Dışında Boş Zamanı Değerlendirme Durumunun Dağılımı.....	56
Tablo 26: Öğrencilerin Dinlemekten Keyif Aldığı Müziklerin Dağılımı	57
Tablo 27: Öğrencilerin Okumaktan Keyif Aldığı Kitapların Dağılımı.....	58
Tablo 28: Öğrencilerin Dini İnanç Dağılımı	58

Tablo 29: Öğrencilerin Siyasete Olan İlgi Dağılımı	59
Tablo 30: Öğrencilerin En Son Genel Seçimde Oy Kullanma Dağılımı	59
Tablo 31: Öğrencilerin Günlük Ortalama Uyku Dağılımı	59
Tablo 32: Öğrencilerin En Çok Yemek Yediği Yerlere İlişkin Dağılımı	60
Tablo 33: Öğrencilerin Ortalama İnternet Kullanımı Dağılımı.....	60
Tablo 34: Öğrencilerin Sigara Kullanımı Dağılımı.....	60
Tablo 35: Öğrencilerin Alkol Kullanımı Dağılımı.....	61
Tablo 36: Öğrencilerin Nargile Kullanımı Dağılımı.....	61
Tablo 37: Öğrencilerin Madde Bağımlılığı Dağılımı.....	61
Tablo 38: Öğrencilerin SCÜ Öğrencisi Olduktan Sonra Gelişen Becerileri Dağılımı	62
Tablo 39: Öğrencilerin Geleceğe Dair Hedefler Dağılımı	63
Tablo 40: Öğrencilerin Üniversiteye Aitlik Dağılımı	63
Tablo 41: Öğrencilerin Durumlarını Yansıtan İfadeler Dağılımı.....	64
Tablo 42: Öğrencilerin Eğitim İçin Türkiye'yi Seçme Nedeni Dağılımı.....	64

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: Dünyada Yıllara Göre Uluslararası Öğrenci Sayısı (Milyon)	33
Grafik 2: Yıllara Göre Uluslararası Öğrenci Sayısı	33
Grafik 3: SCÜ Yıllara Göre Uluslararası Öğrenci Sayısı	38

ÖZET

Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısı son 10 yılda büyük artış göstermiştir. Bu çalışmanın amacı Sivas Cumhuriyet Üniversitesi’nde (SCÜ) eğitim gören uluslararası öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri, sosyal yaşantıları, istek ve beklentileri, üniversite personeli ile olan iletişim düzeylerini, üniversiteye duydukları bağlılığı, ekonomik durumları ve üniversiteye katkıları ile üniversite hayatında karşılaştıkları zorlukları saptayarak öğrencilerin profilini ortaya çıkarmaktır. 2011 yılında Suriye'deki iç savaşın ardından Türkiye'ye göç eden yükseköğretim çağındaki Suriyeli öğrencilerin gönüllü olmaktan öteye zorunlu bir durum neticesi Türkiye’deki üniversitelere yerleştirilmesi nedeniyle çalışmada belirlenen kriterleri tam olarak karşılayamayacağı değerlendirilerek Suriyeli öğrenciler çalışma kapsamında değerlendirilmemiştir.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde 2022-2023 eğitim-öğretim yılında eğitim almakta olan 520 uluslararası öğrenci (118 kadın 22,7%, 402 erkek 77,3%) bu çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmaya dâhil edilen öğrencilerin cinsiyet, medeniyet hali, fakültesi, bölümü, sınıfı, ailesinin ikamet ettiği ülke, gelir durumları gibi sosyo-demografik özelliklere dair sorular sorulmuştur. Öğrenci profilleri ise Türkçe ve İngilizce dillerinde hazırlanmış Profil Analizi Anketi ile yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır.

Çalışmaya dahil edilen uluslararası öğrencilerin %79,8’i TÖMER’de, %9,8’i 1. sınıfta, %6,2’si 2. sınıfta ve %4,2’si 3. sınıfta olduğu görüldü. Türkiye’ye en yoğun öğrenci gönderen ülkenin Sudan (%28,3) olduğu, öğrencilerin %80’nin 499 dolar ve altı ile aylık geçimlerini sağladıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin 293’ü (%56,3) eğitim kalitesi nedeniyle, 178’i (%34,2) aile isteğiyle, 147’si (%28,3) ülkede iş bulma nedeniyle, 144’ü (%27,7) dini yakınlık nedeniyle Türkiye’yi tercih ettiğini belirtmiştir. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi’nde uluslararası öğrenciler tarafından en fazla tercih edilen fakülte Mühendislik Fakültesi (%28,8)’dir. Öğrencilerin, %56,9’nun akademik itibarı/başarıları nedeniyle üniversitemizi tercih ettiklerini bildirmişlerdir. SCÜ öğrencisi olduktan sonra gelişen beceri düzeylerine bakıldığında öğrencilerin sosyal olma düzeyi 3,39 ortalamaya sahip olurken, öğrencilerin geleceğe dair hedeflerinin ortalamalarına bakıldığında iş sahibi olma 4,22 ile en yüksek ortalamaya sahiptir. Öğrencilerin SCÜ’ye aitlik hissinin yüksek olduğunu görüldü ($\bar{x}$

5,09). Öğrencilerin SCÜ'deki olanaklardan memnuniyet düzeyinde, en yüksek memnuniyet seviyesi ibadethane mekanları ($\bar{x}$ 3,25) için bulundu, en düşük memnuniyet düzeyi ise internet erişimi ($\bar{x}$ 2,45) için bildirilmiştir. Öğrencilerin üniversitenin ilk yılında başa çıkmakta en çok zorlanılan durumlarda, %40 ile aile özlemidir.

Çalışma; uluslararası öğrencilerin ağırlıklı olarak eğitim kalitesi nedeniyle Türkiye'yi tercih ettiklerini, SCÜ'ye gelen uluslararası öğrencilerin çoğunluğu Orta Doğu, Orta Asya ve Afrika ülkelerinden geldiğini, SCÜ'yü akademik başarıdan dolayı tercih ettiklerini, öğrencilerin en fazla mühendislik bölümlerini tercih ettiklerini, uluslararası öğrencilerin sosyalleşme düzeyinin arttığını, öğrencilerin iş sahibi olma isteklerinin yüksek olduğunu ve SCÜ'ye aidiyet hislerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Uluslararası öğrencilerin daha iyi anlaşılması, Türkiye'nin bu konudaki girişimlerine olumlu yönde katkıda bulunması, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nin uluslararası öğrencilere yönelik politikalarının gelişmesine yardımcı olacak stratejilerin tasarlanmasına rehberlik edecektir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Uluslararası Öğrenci Hareketliliği, Öğrenci Profili, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

ABSTRACT

The number of international students in Turkey has increased significantly in the past decade. The aim of this study is to reveal the profile of international students studying at Sivas Cumhuriyet University (SCÜ) by identifying their socio-demographic characteristics, social lives, aspirations and expectations, their level of communication with university staff, their commitment to the university, their economic status and contributions to the university, and the difficulties they face in university life. In 2011, Syrian students of higher education age who migrated to Turkey after the civil war in Syria were enrolled in universities in Turkey as a result of a mandatory situation rather than a voluntary situation, and the Syrian students were not evaluated within the scope of the study, considering that they could not fully meet the research criteria.

A total of 520 international students including 118 female (22.7%) and 402 male (77.3%) studying at Sivas Cumhuriyet University in the 2022-2023 academic year were included in this study. The participant students were asked about their socio-demographic characteristics such as gender, marital status, faculty, department, class, country of residence of their family, and income status. The demographic data of the student were collected through face-to-face interviews using a Profile Analysis Questionnaire prepared in both Turkish and English.

It was found that 79.8% of the international students were studying in TÖMER, 9.8% were in the first grade, 6.2% in the second grade and 4.2% in the third grade. Sudan (28.3%) is found to be the country that sends the highest number of students to Turkey and 80% of the students try to live on 499 dollars or less per month. 293 (56.3%) of the students stated that they preferred Turkey because of the quality of education, 178 (34.2%) for family request, 147 (28.3%) for finding a job in the country, 144 (27.7%) for religious reasons. The most preferred faculty by international students at Sivas Cumhuriyet University is Faculty of Engineering (28.8%). 56.9% of the students reported that they preferred this university because of its academic reputation/success. Considering the skill levels developed after becoming a student of SCÜ, the students' sociability level is found to be a mean score of 3.39, while the mean score of the students' goals for the future is 4.22, with the highest average of having a job. It was revealed that the students had a high sense

of commitment to SCÜ ($\bar{x}$ 5.09). In terms of students' satisfaction with the facilities at SCÜ, the highest level of satisfaction was found for places of worship ($\bar{x}$ 3.25), while the lowest level of satisfaction was reported for internet access ($\bar{x}$ 2.45). The most difficult situation for the students to cope with in the first year of university was family longing with 40%.

The study shows that international students prefer Turkey mainly because of the quality of education and the majority of international students coming to SCÜ come from Middle Eastern, Central Asian and African countries. Moreover, they prefer SCÜ because of academic success and prefer engineering departments the most and the level of socialization of international students is increased. Finally, the students' ambition to have a job and sense of commitment to SCÜ is quite high. A better understanding of international students, can contribute immeasurably to Turkey's initiatives on this issue, and guide to design effective strategies that will help Sivas Cumhuriyet University to improve its policies towards international students.

Keywords: Migration, International Student Mobility, Student Profile, Sivas Cumhuriyet University

GİRİŞ

Günümüzde küreselleşmenin etkisiyle ülkeler arasındaki sınırlar giderek azalmaktadır. Küreselleşmeye bağlı olarak farklı ülkelerde yaşayan bireylerin eğitim olanaklarına erişimi artmıştır. Çünkü eğitim; bir toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca ülkeler arası akademik rekabeti de tetiklemiştir. Küreselleşme ve teknolojik ilerlemeler uluslararası eğitimi teşvik etmiş, farklı kültürlerden bir araya gelen bireylerin eğitim olanaklarına erişimini artırmıştır. Uluslararası öğrenciler farklı diller, kültürler ve yaşam deneyimleriyle eğitim kurumlarına dâhil olarak, kültürel çeşitliliği artırdığı gibi öğrenci topluluklarına zenginlik katmaktadır.

Uluslararası öğrenciler, bu küresel dönüşümün bir sonucu olarak dünya genelinde eğitim kurumlarında daha fazla görünür hale gelmiştir. Kendi ülkelerinden binlerce kilometre uzakta eğitim almayı seçen bu öğrenciler, hem kendi kişisel gelişimlerine katkıda bulunmak hem de ev sahibi ülkelerin eğitim sistemlerinden faydalanarak kendilerine yatırım yapmaktadır.

Uluslararası öğrencilerin uluslararası eğitime katkısı sadece kültürel olarak çeşitlilik getirmekle kalmaz, aynı zamanda ekonomik bir boyutu da vardır. Bu öğrenciler, kendi ülkelerine döndüklerinde kazandıkları bilgi ve deneyimleri kendi topluluklarına aktarabilirler. Yine yurt dışında eğitim için tercih ettiği ülkeye de eğitim sürecinde ekonomik katkı sağlamaktadır. Bu ülkeler arasındaki eğitim ticaretini canlandıran ve ekonomik büyümeyi teşvik eden bir etken olabilir. Özellikle gelişmiş ülkeler uluslararası öğrencileri çekmek için rekabet etmektedir. Amerika Birleşik Devletleri (ABD), İngiltere, Fransa, Almanya, Yeni Zelanda ve Çin gibi ülkeler uluslararası öğrencilere yönelik burslar, maddi destek, vize kolaylığı ve özel eğitim programları sunmaktadır (Paksoy H. vd., 2011: 86). Böylece bu ülkeler uluslararası öğrenci sayısını artırmak ve dünya çapında cazip hale gelmek amacıyla çeşitli politikalar uygulamaktadır.

Türkiye, son yıllarda uluslararası öğrencilerin eğitime büyük önem vermektedir. Farklı ülkelerden gelen öğrencilere çeşitli burslar, dil eğitimi imkânları ve uluslararası öğrenci programı sunmaktadır. Bu sayede, Türkiye eğitimdeki çeşitliliği teşvik etmekte ve uluslararası öğrencilere kapılarını açmaktadır.

Türkiye'nin uluslararası öğrenci politikası özellikle son yıllarda daha fazla dikkat çekmektedir.

Türkiye, bu sahada 1990'dan itibaren yer almaktadır. Bu yıllarda, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) tarafından yapılan sınav uluslararası öğrenci alımında önemli bir kriter olmuştur. Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Birliği'nin çöküşünden sonra özgürlüklerini kazanan Türk Cumhuriyetleri'nden gelen öğrenciler, 1992'den itibaren uygulanan Büyük Öğrenci Projesi (BÖP) kapsamında burslu olarak Türkiye'ye getirilmiştir. (Ergin, Türk 2010: 35).

2000'lilerin başından, Türkiye'deki üniversite sayısındaki artışlar ve devlet politikası gereği uluslararası öğrencilere tanınan kolaylıklar, özellikle Orta Asya ve Kafkaslar başta olmak üzere Irak, İran, Suriye, Yunanistan, Makedonya, Bosna-Hersek ve birçok Afrika ülkesinden gelen öğrencilerin Türkiye'yi tercih etmelerini teşvik etmiştir. Günümüzde ise komşu ülkelerdeki siyasal istikrarsızlıklar ve iç savaşlar, özellikle Arap ülkelerinden gelen öğrencilerin daha iyi bir eğitim almak amacıyla Türkiye'yi tercih etmelerinde en önemli etkenlerden biri olarak öne çıkmaktadır (Musaoğlu 2016: 13).

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) istatistiklerine göre, Türkiye'deki yabancı öğrenci sayısı son 10 yılda büyük artış göstermiştir. Örneğin, 2013-2014 eğitim öğretim yılında 48.169 uluslararası öğrenci bulunurken, 10 yıl sonra 2022-2023 eğitim öğretim yılında 301.549 kişiye yükselmiştir (www.istatistik.yok.gov.tr, 07.11.2023). Türkiye'nin uluslararası öğrencilere sağladığı eğitim fırsatları ve bu alandaki büyüme, uluslararası eğitimdeki çekiciliğini arttırmıştır.

Bu araştırmada Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki uluslararası öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri, derslere katılım durumlarını, üniversite personeli ile olan iletişim düzeyini, geldikleri sosyo-kültürel çevreyi, üniversiteye duydukları bağlılığı, siyasi konulara olan ilgilerini, üniversite hayatında karşılaştıkları zorlukları ve üniversiteden beklentileri araştırılmak istenilmiştir.

Çalışmanın ilk bölümünde, araştırmanın metodolojik yapısı, amacı, konusu, önemi, yöntemi, veri toplama aracı ve evren örnekleme hakkında bilgi verilmiştir. Bu bölüm, çalışmanın genel çerçevesini oluşturarak araştırmanın içeriği ve önemi

hakkında bilgi sağlamaktadır. Metodolojik yaklaşımın doğru bir şekilde tanıtılması, çalışmanın güvenilirliği ve geçerliliği açısından önemlidir.

İkinci bölümde, küreselleşme, yükseköğretim, göç ve göç teorileri gibi konular ele alınmış, devamında literatür araştırması yapılarak araştırmanın teorik temeli oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu konuların araştırma bağlamında nasıl ele alındığı ve nasıl ilişkilendirildiği incelenmiştir. Teorik çerçeve, çalışmanın temelini oluşturarak, uluslararası öğrenci hareketliliğinin farklı boyutlarını anlamayı amaçlamaktadır.

Üçüncü bölümde, uluslararası öğrenci, uluslararası öğrenci hareketliği ve Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde eğitim alan öğrenciler hakkında bilgiler verilmiştir.

Dördüncü bölümde, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin profillerinin belirlenmesi amacıyla uygulanan anketin frekans tabloları sunulmuş ve sonuçları analiz edilmiştir.

Sonuç bölümde, araştırmanın sonuçlarına odaklanılarak genel bir değerlendirme yapılmış ve elde edilen sonuçlara göre çalışmayla ilgili öneriler sunulmuştur.

1. BÖLÜM

1.ARAŞTIRMANIN BİLGİLERİ

1.1. Araştırmanın Konusu

Araştırmanın odaklandığı alan, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ne eğitim amacıyla gelen uluslararası öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek, Türkiye'yi ve SCÜ'yü tercih etme sebepleri, öğrencilerin uyum düzeyleri, üniversiteye ilişkin görüş ve beklentileri tespit edilmeye çalışılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel hedefi, Türkiye'ye yükseköğrenim için gelen ve Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde eğitim gören uluslararası öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri, sosyal yaşantıları, istek ve beklentileri, üniversite personeli ile olan iletişim düzeylerini, üniversiteye duydukları bağlılığı, ekonomik durumları ve üniversiteye katkıları ile üniversite hayatında karşılaştıkları zorlukları saptayarak uluslararası öğrencilerin profilini ortaya çıkarmak, değerlendirmek ve analiz etmektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Üniversiteler artık sadece öğretim elemanları ve öğrenci toplulukları değil, aynı zamanda bilgi ekonomisinin merkezi, bilgi fabrikası ve karmaşık bir işletme olarak kabul edilmektedir. Ülkedeki yükseköğretim sisteminin çıktıları, ekonominin önemli girdileri ve rekabet gücünü belirleyen temel unsurlardan biridir (Gürüz 2003: i).

Günümüzde öğrenci hareketliliği ve uluslararası öğrenciler, önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konunun, göç alan ve göç veren ülkelerin ekonomik politikasında da kritik bir rol oynadığı unutulmamalıdır. Özellikle uluslararası öğrenci hareketliliğinin ekonomik ve sosyal getirilerinin etkili bir şekilde analiz edilmesi ve buna uygun politikaların oluşturulması büyük bir önem taşımaktadır.

Bu araştırma, uluslararası öğrencilerin yükseköğrenim görmek için neden Türkiye'yi ve SCÜ'yü tercih ettikleri, öğrencinin demografik özellikleri, aile yapıları, çevresiyle ilişkileri, ekonomik durumları, boş zamanlarını değerlendirme, öğrenim gördüğü üniversite hakkındaki görüşleri ve izlenimleri olmak üzere öğrenci profillerinin belirlenmesi, beklentilerinin ortaya çıkarılması ve bu beklentilere yönelik gerekli önlemlerin alınabilmesi açısından büyük bir öneme sahiptir. Son olarak, bu konuda yapılan araştırmaların sayısının az olması ve konunun güncelliği nedeniyle, çalışmanın önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Yöntemi

Küreselleşme hareketi uluslararası öğrencilerin kendi ülkelerinden başka üniversitelerde eğitim görme isteğini artırması üzerine Türkiye'ye Balkan ülkeleri, Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkelerinden, Orta Asya ülkelerinden, Kafkasya ve diğer coğrafyalardan eğitim amaçlı uluslararası öğrenci hareketi başlamıştır. Bu nedenle, Türkiye'deki üniversitelerin uluslararası öğrencilerin profillerini tam olarak tespit etmeleri önem arz etmektedir. Aksi takdirde eğitim-öğretim ve sosyal-kültürel planlama aşamasında eksiklikler söz konusu olabilir. Bu eksikliklerin asgariye indirilmesinde yükseköğretim kurumlarının sahip oldukları uluslararası öğrencilerin profillerinin bilinmesi oldukça önemlidir.

Araştırma öncesinde, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan izin alınmıştır. Araştırma evrenini, 2022-2023 eğitim-öğretim döneminde eğitim alan 3284 uluslararası öğrencisi oluşturmaktadır. 2011 yılında Suriye'deki iç savaşın ardından Türkiye'ye göç eden yükseköğretim çağındaki Suriyeli öğrencilerin gönüllü olmaktan öteye zorunlu bir durum neticesi Türkiye'deki üniversitelere yerleştirilmesi nedeniyle (Şahin 2020: 495; Altunbaş 2020: 68), çalışmada belirlenen kriterleri tam olarak karşılayamayacağı değerlendirilerek Suriyeli öğrenciler çalışma kapsamında değerlendirilmemiştir. Çalışma betimleyici bir araştırma olarak tasarlanmış ve veriler anket aracılığıyla toplanmıştır. 600 katılımcının verileri değerlendirilerek nicel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Bu çerçevede, çalışmanın literatüre katkı sağlaması ve yükseköğretim kurumlarındaki uluslararası öğrenci profillerinin belirlenmesine yönelik katkı sunması hedeflenmektedir.

1.5. Araştırmanın Veri Toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aracı anket olarak belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan anket formu, Şentürk vd., (2017) tarafından, 2017 yılında İstanbul Üniversitesi'nde gerçekleştirilen profil araştırmasında kullanılan form kullanılmıştır. Ankette, öğrencilere araştırmayla ilgili açıklama yapılmış, gizlilik esası ve katılımları için teşekkür ifadeleri içeren kısa bir metin bulunmaktadır. Ardından, sorulara geçilmektedir. Soruların anlaşılabilirliğini artırmak amacıyla anket formunda hem Türkçe hem de İngilizce olarak sorular yer almaktadır. İlk olarak yaş, cinsiyet, medeniyet hali, fakültesi, bölümü, sınıfı, ailesinin ikamet ettiği ülke, gelir durumları gibi sosyo-demografik özelliklere dair sorular sorulmuştur. Devamında, üniversitedeki öğrenim sürecinde harcamaları nasıl karşıladığı, SCÜ'yü tercih etme nedenleri, beklentileri, derslere devam durumları, üniversitedeki deneyimleri, sosyal aktivitelerini, siyasete olan ilgileri, üniversitenin ilk yıllarında karşılaştıkları sorunları ve bazı konulardaki görüşlerine yönelik sorular yönetilmiştir. Son bölümde, zararlı alışkanlıklarının olup olmadığı, üniversiteye aidiyet düzeyi, siyasete olan ilgileri, geleceğe dair hedefleri ve eğitim için Türkiye'yi tercih etme nedenleri gibi önemli unsurları belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır.

1.6. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde 2022-2023 eğitim-öğretim döneminde eğitim alan uluslararası öğrenciler oluşturmaktadır. Üniversite Öğrenci Daire Başkanlığı'ndan alınan bilgiye göre 3284 uluslararası öğrenci bulunmaktadır (<https://www.cumhuriyet.edu.tr/ogrenci/ogrenci-sayilari>, 09.11.2023). Araştırma örneklemine girecek öğrenci sayısı; $n = \frac{N \cdot t^2 \cdot p \cdot q}{d^2(N-1) + t^2 \cdot p \cdot q}$ formülü ile hesaplanmıştır ($p=0.50$, $q=0.50$, $d=0.05$, $t=1.96$). Güven düzeyini belirlemek için tam değer, yanılma olasılığını tamamlar. %95 ve %99 güven düzeylerine göre yanılma olasılıkları sırasıyla %5 ve %1'dir. Bu olasılıkların temelinde, 'z' değerleri kullanılır ve .05 yanılma olasılığı için 1.96, .01 yanılma olasılığı için ise 2.58 olarak belirlenmiştir (Karasar, 2012: 120-121). Bu araştırmada, 0.05 yanılma olasılığı temel alınmıştır.

$N =$ Evren sayısı

$n =$ Örneklem alınacak eleman sayısı

p = incelenen olayın görölme sıklığı (olasılığı)

q = incelenen olayın görölmememe sıklığı

t = belirli serbestlik derecelerinde ve saptanan yanılma düzeyinde yani anlamlılık düzeyinde tablosunda bulunan kritik değeri

d = olayın görölme sıklığına göre yapılmak istenen $\pm$ sapma miktarı

Araştırmanın örnekleminde evren sayısı bilindiğı için örneklem hesabı yapılmış ve 345 kişi olarak bulunmuştur. Ancak örneklemin temsil gücünü artırabilmek amacıyla çalışma 600 öğrenciye hedeflenmiştir. Ankette yer alan sorular Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanmıştır. Üniversite kampüsü içerisinde bulunan Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER), Yüksekokullar ve Fakülteler gezilerek 600 uluslararası öğrenciyle yüz yüze anket tekniğı, tarama modeline uygun bir şekilde uygulanmıştır. Ancak, 80 anket formunun eksik veya hatalı veri içermesi nedeniyle bu formlar analize dâhil edilmemiştir. Sonuç olarak, toplamda 520 anket formu üzerinden analizler gerçekleştirilmiştir. Sorular için frekans tabloları sunulmuş, ortalama ve standart değerleri hesaplanmıştır.

2. BÖLÜM

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Küreselleşme ve Yükseköğretim

İngiliz iktisatçı Foter tarafından 1833 yılında ilk kez kullanılan "küreselleşme" kavramı, kaynakların kullanımı ve dağılımıyla ilgili bir makalede ortaya çıkmıştır (Karabıçak 2002: 117). Türkçe'de ise küreselleşme terimi, globalleşmenin karşılığı olarak ve ekonomik bir kavram olarak belirtilmiştir (Tezcan 1996: 187). İçinde bulunduğumuz çağa göre her alanda olduğu gibi eğitim alanında da küreselleşmenin etkilerini görmek mümkündür. Küreselleşme, her alandaki her şeyin sebebini olarak görülmektedir (Hablemitoğlu 2005: 14). Küreselleşme ile birlikte birçok yeni kavram ortaya çıkmıştır. Bunlar arasından bir kaçını sayacak olursak; küresel eğitim, küresel ekonomi, küresel rekabet gibi kavramlar yer almaktadır (Şentürk 2008: 21).

Küreselleşme süreci, toplumsal yaşamın tüm alanlarına etki ederek onları dönüştürmektedir. Piyasalar birbirine entegre olurken, ulus-devletlerin geleneksel rolleri değişmekte, ulusalcı ve dinci ideolojiler liberalizme eklenerek veya daha da radikalleşerek yeniden üretilmektedir. Toplumun kültürel alışkanlıkları belirli global merkezleri referans alarak dönüştürülmekte, aynı zamanda eğitim sistemimiz de yeniden yapılandırılmaktadır (Abalı 2005: 1). Küreselleşme, beraberinde yenilikleri ve değişimleri getirir. Bu noktada bireylerin ve örgütlerin çevrelerindeki değişimlere duyarsız kalmamaları, değişen koşullara uyum göstermeleri zorunlu hale gelir. Hızla değişen çevre, tepkisiz kalınmasına izin vermez. Bireyleri ve örgütleri sürekli olarak yenilenmeye zorlar (Önder, Balcı 2010: 94).

Eğitim ve öğretim, küreselleşme sürecine girdikçe bilgisayar, televizyon gibi bilgi teknolojileri daha uygun maliyetli hale gelmiş, bu da evlerde daha yaygın olarak kullanılmalarına olanak sağlamıştır. Bu gelişmelerle birlikte eğitim alanında hızlı bir dönüşüm ve değişim yaşanmıştır. Bu nedenle eğitim, sosyal yapının temel kurumlarından biri olarak küreselleşmenin etkilerinden izole edilemez. Çünkü eğitimde gerçekleşen değişimler, sadece diğer sosyal yapının unsurlarını etkilemekle kalmaz, aynı zamanda bu unsurlardaki değişimlere de tepki verir. Diğer bir deyişle,

eğitimle toplumsal değişim arasındaki ilişki karşılıklıdır (Gömleksiz, Kılınç 2012: 399).

Teknolojik araçların eğitimde kullanılması, eğitimin etkisini artırmıştır. İnternet, bilgisayar, video gibi araçların eğitim-öğretimde kullanılması, geleneksel eğitim sistemini değiştirmiş ve küresel düzeyde etkili bir hale gelmiştir. Bu nedenle, eğitim için ülke değiştiren öğrenci sayısı giderek artmıştır. Uluslararası öğrenci sayısındaki artış, ulusal ve uluslararası stratejilerin önemini artırmış ve yükseköğretimin uluslararasılaşması kaçınılmaz hale gelmiştir (Eser 2014: 217). Bu bağlamda, küreselleşmenin en belirgin etkisi eğitim sistemlerindeki değişikliklerde görülmektedir (Akçay 2003: 2).

Küreselleşmeyle birlikte eğitimin bu denli önem kazanması ve hemen hemen tüm ülkelerin uluslararası düzeyde vurgu yapma çabası, şüphesiz çağın gereksinimleriyle doğrudan ilgilidir. Çünkü günümüzde, "endüstri toplumları bitmiş ve yerini bilgi toplumları almıştır" (Kocacık'tan aktaran Nair 2008: 123). Bilginin önemli olmasıyla birlikte ekonomik rekabetten ayrı düşünülemeyeceği gibi üniversiteler için artık yepyeni bir dönemin kapısı açılmıştır.

Bilgi arayışı içinde olan öğrenciler için, küreselleşme süreci eğitimde yeni bir çağın başlangıcını işaret eder. Küreselleşmenin teknolojiye yaptığı etki sayesinde, insanlar artık yeni yerler keşfetme isteği, ekonomik ve yaşam standartlarının yüksek olması, dil öğrenme arzusu gibi nedenlerle uluslararası eğitimi tercih etmeye başlamıştır. Türkiye, bulunduğu coğrafi konumuyla, gelişmişlik düzeyiyle ve her geçen gün sayısı artan yükseköğrenim kurumlarıyla, bölge ülkeleri için uluslararası yükseköğretimde avantajlar sunarak potansiyelini artırmaktadır.

2.2. Göç Kavramı

Bir kavramı ele alırken ilk adım olarak tanımlara göz atmak önemlidir. Bu bağlamda, göç kavramıyla ilgili yapılan tanımlara baktığımızda, pek çok farklı tanımın bulunduğunu gözlemleyebiliriz. Bu çeşitlilik, göç konusunun hem tarihsel bir geçmişe sahip hem de günümüzde hala dünya genelinde etkili olan bir sorun olmasından kaynaklanmaktadır.

Göç kelimesi, Latince "migrare" kelimesinden türemiştir, bu da gezinmek, yeniden yerleşmek anlamına gelir ve oturulan yerin değişimini, geçici ya da kalıcı

olarak bir yerde kalmayı ifade eder. Bu kavram, bireylerin veya tüm toplumun, bulundukları kalıcı yerlerinden ayrılarak başka bölgelere yerleşme eğilimleriyle ilgilidir (Kubiciel-Lodzinska, Jędrzejowski 2012: 9). Türk Dil Kurumu'nda göç *"Ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret olarak"* tanımlanmaktadır (TDK 2023).

6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanun'un 3. maddesine göre göç; *"Yabancıların, yasal yollarla Türkiye'ye girişini, Türkiye'de kalışını ve Türkiye'den çıkışını ifade eden düzenli göç ile yabancıların yasa dışı yollarla Türkiye'ye girişini, Türkiye'de kalışını, Türkiye'den çıkışını ve Türkiye'de izinsiz çalışmasını ifade eden düzensiz göçü ve uluslararası korumayı"* ifade etmektedir (YUKK 2013). Lee (1969: 285), Göç Teorisi (A Theory of Migration) isimli makalesinde göçü; *"genel olarak yaşanan yerin kalıcı ya da yarı kalıcı olarak değiştirilmesi"* şeklinde tanımlamıştır. Göç, kişilerin uzaktaki bir yere, en azından şuanda yaşadıkları şehir veya kasabanın uzağındaki bir yere, yeniden yerleşmesidir. Aynı zamanda göç binlerce yıl öncesine uzanan insanlık tarihinin ortak bir olgusu olarak oldukça sık yaşanan bir deneyimdir (Bartram vd., 2019: 13). Adıgüzel (2022: 3)'e göre *"göç, bireylerin bulundukları coğrafyadan toplumsal, siyasal ya da maddiyata dayalı nedenlerden dolayı ayrılması, yer değiştirmesidir"*. Göçün temel belirleyicileri birey ve toplumsal yapıdır.

Göç, insanların çeşitli sebeplerle bulundukları yerden farklı mekânlara yer değiştirmesi eylemini ifade eden genel bir terimdir (Koçak, Terzi 2012: 193). Göç kavramı, sadece yerel veya ülke içinde değil, aynı zamanda uluslararası düzeyde de çeşitli toplumlarda farklı nedenlerle gerçekleşen bir olguyu ifade eder. Bu bağlamda, göç nedenleri toplumun özgün koşullarına bağlı olarak çeşitlilik gösterir ve bu neden-sonuç ilişkisi, farklı toplumların özel koşullarına göre değişebilir (Yılmaz, Karakaya 2019: 91; Belli, Aydın 2019: 816). Ayrıca, göç için insanlar tarih boyunca farklı sebeplerle kendi ülkeleri içinde veya dışında evlerinden ayrılmıştır (Özgür 2018: 8).

Genel olarak yapılan tanımlara baktığımızda, hepsinde bireylerin, toplumların, bir veya birden fazla nedenlere (ekonomik, politik, eğitim, sağlık vb.) bağlı olarak yer değiştirmesi hareketidir. Burada göçün kısa ya da uzun olmasının

yanı sıra bulunduğu yeri değiştiriyorsa sürenin önemi yoktur. Yani göç etme hareketiyle birlikte eski yerinden vazgeçmiş demektir. Ayrıca yer değiştirmeye bağlı olarak göçün nedenlerine bakacak olursak; ekonomik, siyasal, sosyo/kültürel ve doğal nedenler olmak üzere başlıca dört grupta toplayabiliriz. Göçün ekonomik nedenleri, insanların daha iyi bir yaşam standardı elde etme arzusundan kaynaklanmaktadır. İşsizlik, düşük ücretler, mesleki gelişim imkanlarının yetersizliği gibi faktörler yer almaktadır. Özellikle genç nüfusun işsizliğinin yoğun olması, bu göç sürecini daha fazla yaşamalarına neden olmaktadır (Kutal 1992: 66). Siyasal nedenleri, insanların bulundukları ülkedeki siyasi durum ve olaylardan kaynaklanmaktadır. Bu nedenler arasında, savaşlar, iç karışıklıklar, terör, siyasi baskı, siyasi ayrımcılık gibi faktörler bulunmaktadır (Taşcı 2009: 186-187).

Göçün sosyo-kültürel nedenleri, insanların bulundukları yerdeki sosyal ve kültürel koşullardan kaynaklanmaktadır. Eğitim, sağlık, din, yaşam tarzı, kültürel kimlik gibi faktörler yer almaktadır.

Eğitim, göçün sosyo-kültürel nedenleri arasında en önemlisidir. İnsanlar, daha iyi bir eğitim almak için bulundukları yerden başka bir yere göç edebilir. Bu durum, özellikle kırsal kesimden kentlere göçün önemli bir nedenidir. Türkiye'de eğitim, göçün önemli bir nedenidir. Kırsal kesimden kentlere göç edenler, daha iyi eğitim imkânlarından yararlanmak için göç etmektedirler. Ayrıca, gelişmiş ülkelere göç edenler de, daha iyi eğitim imkânlarına sahip olmak için göç etmektedirler (Mutluer 2003: 16-17; Taşcı 2009: 189).

Algan ve Künçek (1998: 97) çalışmalarında, depremler ve volkanik patlamalar gibi doğal olayların göçün doğal nedenleri arasında yer aldığını ortaya koymuştur. Bu olaylar, insanların yaşamlarını ve geçim kaynaklarını tehdit ederek, göçe neden olabilmektedir. İnsan kaynaklı nedenler ise, doğal çevrenin tahrip edilmesine neden olmaktadır. Bu tahribat, doğal kaynakların azalmasına, iklim değişikliğine ve doğal afetlerin artmasına neden olarak, göçün artmasına katkıda bulunmaktadır.

Bu nedenle, insanlar tarih boyunca çeşitli nedenlerle bulundukları yerlerden ayrılmak zorunda kalmıştır. Göç ve yer değiştirme, tüm insanlık tarihi boyunca var olan evrensel olgulardır. Göç etme nedenlerimiz ve bu süreci nasıl

gerçekleştirdiğimiz, ilerleyen yıllarda da sıkça konuşulan ve ilgi çekici bir konu olmaya devam edecektir.

2.3. Uluslararası Göç

Uluslararası göç, bireyin doğduğu yerden ayrılarak daha iyi yaşam koşulları arayışıyla başka bir yere taşınma kararını içeren kişisel bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Castles, Miller 2008: 29). Ünsal (2019: 52)'a göre; göç, ekonomik, siyasi, ekolojik veya kişisel sebeplerle bir yerden başka bir yere yapılan ve kısa, orta veya uzun vadede geri dönme veya kalıcı yerleşme amacı taşıyan coğrafi, toplumsal ve kültürel bir yer değiştirme hareketidir. Uluslararası göç ise, bir ülkenin sınırlarından başka bir ülkeye doğru gerçekleşen nüfus hareketidir. Üner (1972: 72)'e göre; uluslararası göç, belli bir süreliğine veya kalıcı olarak çalışmak ya da yerleşmek amacıyla bir kişinin kendi ülkesinin sınırlarını aşarak gerçekleştirdiği göç hareketi olarak tanımlanmaktadır.

Uluslararası göçte bir ülkeden başka bir ülkeye taşınma sürecinde önemli olan nedenler, temel göç sebepleriyle aynıdır ve ekonomik, siyasi, sosyal ve bireysel olarak sınıflandırılabilir. Uluslararası göç, küreselleşmenin etkisiyle tamamen farklı bir boyut kazanmıştır. Uluslararası göç hareketleri yalnızca ülkelerin göç alıp vermesiyle açıklanabilecek basit bir olgu değildir. Burada, göçün küresel bir boyut kazandığından söz edilebilir. Yani göç, sadece hedef ve kaynak ülke arasındaki bir ilişki değil, tüm dünyayı etkileyen küresel bir süreçtir (Uzun 2021: 434-437)

Günümüzde küreselleşmenin etkisiyle uluslararası göç, tüm devletler için daha büyük bir öneme sahiptir. Teknolojinin ilerlemesi, iletişim ve ulaşım araçlarına daha kolay erişim sağlanmasıyla birlikte uluslararası göç sadece az gelişmiş ülkelerden gelişmekte olan veya gelişmiş ülkelere değil, aynı zamanda gelişmiş ülkeler arasında da yoğun bir şekilde gerçekleşmektedir. Küreselleşmenin önemli kazanmadığı ve gelişmediği dönemlerde daha çok mecburi nedenlerle gerçekleşen göçler, günümüzde isteğe bağlı olarak artış göstermiştir (Aksoy 2012: 293).

Uluslararası göç ve eğitim arasında güçlü bir bağlantı bulunmaktadır. Eğitim düzeyi yüksek ülkelerdeki üniversitelerin uluslararası öğrencilere sunduğu fırsatlar, bu gençlerin kariyerlerini ilerletme ve uluslararası alanda rekabet edebilme şanslarını artırmaktadır. Bu nedenle, eğitim imkânlarının yetersiz olduğu ve nitelikli personel

olarak yetişmenin zor olduğu ülkelerden, eğitim düzeyi yüksek ülkelere iyi bir eğitim almak amacıyla da uluslararası göç yapılmaktadır (Ünsal 2019:52).

2.4. Göç Teorileri

Göç teorilerini açıklamaya çalışırken, odaklanılan konu uluslararası öğrenci hareketliliğini de açıklamaya çalışan teoriler olacaktır. Bu bağlamda uluslararası öğrenciler, öğrenim görmek istedikleri ülkeyi seçerken birçok faktörden etkilenirler. Bu seçim sürecinde, genellikle göçmenlerde olduğu gibi belirli faktörleri göz önünde bulundurdıkları düşünülmektedir. Bu faktörler alanyazında "göç teorileri" olarak isimlendirilir.

İleriye dönük başlıklarda, uluslararası öğrencilerin tercih ettikleri öğrenim ülkelerini seçerken etkilendikleri faktörleri açıklayan göç teorileri üzerinde durulacaktır.

2.4.1 Ernst Georg Ravenstein'in Göç Kanunları

Endüstri devrimi sonrasında İngiltere'nin geçirdiği siyasi, ekonomik, sosyo-kültürel değişimlere tanıklık eden Ravenstein, sanayileşmenin neden olduğu göç hareketliliğiyle ilgili çeşitli gözlemlerde bulunmuştur (Erdoğan 2019: 32). Göçle ilgili akademik çalışmaların başlangıcı olarak, Ravenstein'in 1885 ve 1889 tarihlerinde yayımladığı "The Laws of Migration" (Göç Kanunları) adlı makalelerine dayanmaktadır. Bu çalışma, daha sonraki göç kuramları ve modellerinin geliştirilmesine öncülük etmiştir (Adıgüzel 2022: 25). Ravenstein çalışmasını, 1871 ve 1881 İngiliz nüfus sayımı istatistikleri üzerine dayandırmış ve bu verilere dayanarak yedi göç kanunu ortaya koymuştur (Ravenstein 1889: 286). Bunlar kısaca;

- 1- Çoğu göçmen, bulundukları yerden genellikle yakın bir başka bölgeye göç ederler, yani göç mesafesi genellikle kısadır.
- 2- Ticaret ve sanayinin gelişmesiyle birlikte, kentsel bağlamda hızlı ekonomik büyüme meydana geldiğinde, bu bölgenin çekiciliği artar. Bu durumda, bir yerde sanayi ve ticaretin gelişmesi, çevredeki bölgelerden bu merkeze doğru göçü tetikler. Şehrin ekonomik avantajları fark edildiğinde, bu bölgeye yönelik göçün yayılma oranı artar ve etkisi derin bir şekilde hissedilir. Örneğin, gelişmiş olan bölgede aşırı nüfus yoğunluğu, konut sıkıntısı, işsizlik ve alt yapı sorunları gibi olumsuz etkilerle karşılaşılabilir.

- 3- Bu yayılma süreci, kendi içinde yutan sürecin tersi olarak değil ancak benzer özelliklere sahip bir şekilde gerçekleşir. Göç, kendi başına bir amaç değildir. Bireyler, göç etmeyi bir hedef olarak belirleyemezler. Bunun yerine, belirli nedenlere bağlı olarak yer değiştirmektedirler. Örneğin, ekonomik fırsatlar, iş bulma olanakları, siyasi istikrarsızlık veya çevresel faktörler gibi nedenler, bireyleri göç etmeye teşvik edebilir.
- 4- Her ana göç akımı, dengeleyici bir ters akımı ortaya çıkarır.
- 5- Uzun mesafeli göç eden bireyler, genellikle büyük ticaret ve endüstri merkezlerini tercih etme eğilimindedirler.
- 6- Kentlilerin göç etme eğilimi, genellikle kırsal alanlardaki insanlara göre daha düşüktür.
- 7- Kadınlar, erkeklere göre daha fazla göç eğilimi taşırlar (Akt: Yalçın 2004: 23-25).

Ravenstein'in göç kanunları teorisi, uluslararası öğrenci hareketliliğinin belirli ülkelerde (ABD, Fransa, Almanya, Türkiye vb.) yoğunlaşmasını, mesafe ve maliyetlere göre ülke tercihlerinin değişmesini ve öğrencilerin kendi ülkelerinde iş bulmak ya da kariyer yapmak amacıyla büyük endüstriye sahip ya da ticari hayatın gelişmiş olduğu ülkeleri tercih etmesini açıklamaktadır.

2.4.2 Everett Lee'nin İtme-Çekme Kuramı

İtme-Çekme Kuramı, 1966'da Everett Lee tarafından kaleme alınan "Göç Teorisi (A Theory of Migration)" adlı makale ile temelini atmıştır. Bu kuram, bireylerden ziyade göç olayını odak noktasına alır. Lee, göçle ilgili dört temel itici ve çekici faktörü belirlemiştir. Bunlar;

- 1- Ayrıldığı yerle ilgili faktörler,
- 2- Gitmeyi düşündüğü yerle ilgili faktörler,
- 3- Araya giren engeller,
- 4- Kişisel etmenlerdir (Lee 1966: 49-50)

İtici faktörler; siyasi baskı, kıtlık, nüfus baskısı ve savaş gibi, insanları göçe zorlayan, kaynak ülkedeki dinamiklere yönlendiren etmenlerdir. Buna karşılık çekici faktörler; daha iyi yaşam koşulları, eğitim, büyüyen iş piyasası ve düşük nüfus yoğunluğu gibi, diğer bölgelerden göçmenleri cezbetme eğilimindedir (Giddens 2005: 259).

Tüm bu faktörleri değerlendirirken itici ve çekici özellikler dikkate alınır. Örneğin, göç etmeyi düşündüğünüz yerle ilgili çekici unsurlar nelerdir ya da itici yönleri nelerdir gibi etkenler göz önüne alınır. Bu faktörlerin itici ve çekici özelliklerinin değerlendirilmesi sonucunda göç kararı oluşur. Bu teoriye göre; değerlendirmeler sonucunda çekici özelliklerin, itici özelliklere göre ağır bastığı durumlarda göç eylemi gerçekleşmektedir (Lee 1966: 50).

Uluslararası öğrenciler, kendi ülkelerinde eğitim amaçlı istedikleri bölümlerin mevcut olmaması, istedikleri bölüme yerleşememeleri ve kontenjan sıkıntısı gibi nedenlerden dolayı kendi ülkelerini tercih etmek yerine başka ülkeleri tercih etmektedirler. Gelişmiş ülkelerdeki tanınmış üniversiteler, sağlanan burs fırsatları ve mezuniyet sonrası bu ülkelerdeki iş ve yaşam olanakları, uluslararası öğrencileri bu ülkeleri tercih etmeye yönlendirmektedir. Uluslararası öğrenci hareketliliğinin ana eğilimi, çekici ve itici faktörler modelini desteklemektedir.

2.4.3 Willam Petersen'in Beş Göç Tipi Kuramı

William Petersen, itme-çekme kuramına odaklanarak, "Eğer her insan aynı ise, neden bazıları göç ediyor da bazıları etmiyor?" sorusunun yanıtını araştırarak, itici-çekici faktörlerin nedenlerini incelemiştir. Bu teori kapsamında, Peterson tarafından bireysel ve sınıfsal farklılıklar gözetilerek 5 göç tipi tanımlanmıştır. Bunlar; İlkel (primitive), zoraki (forced), yönlendirilen (impelled) göçler, serbest (free) ve kitlesel (mass) göçtür (Petersen 1958: 258-266).

İlkel (primitive) göçler: Doğal koşulların etkisiyle meydana gelen itici faktörlerle oluşan göçleri ifade eder. Kuraklık, kötü hava koşulları gibi çevresel etkenlerden kaynaklanan ve bu sebeplerle yaşanan toplu göçlerdir.

Zoraki (forced) ve Yönlendirilen (impelled) göçler: Zoraki göçte, sosyal durumun yarattığı baskıyı belirleyici bir özellik olarak vurgulamaktadır. Yönlendirilmiş göçte insanların göç etme veya etmeme kararı üzerinde biraz güçleri bulunmasına karşın, zorlanmış göç kararı üzerinde ise bir güçleri yoktur. 1933-38 yıllarında Nazi Almanyası'nda göçe zorlanan Yahudiler, başlangıçta göçe özendirilmişlerdir (birinci tip); ancak daha sonra zorla hayvan taşıma vagonlarına doldurularak toplama kamplarına götürülmüşlerdir (ikinci tip).

Serbest (free) göç: Göçmen, serbest göç tipinde kesin ve kararlı bir şekilde kendi göç kararını vermekte ve buna göre hareket etmektedir. Bu göç tipinde, göçmenlerin iradesi ve isteği belirleyici unsurdur.

Kitlesel (mass) göç: Bu göç tipi, teknolojik ilerlemelerin etkisi altında gerçekleşen ve kitleleri sürükleyen bir durumu ifade etmektedir. Bu göç türünde genellikle kolektif bir bilinç hakimdir. Göçün kitleselleşmesinde, serbest göç tipi kapsamında Amerika ve Avrupa kıtasına göç eden bireysel, öncü göçmenlerin önemli katkıları olmuştur (Petersen 1958: 264; Adıgüzel 2022: 28-29).

Uluslararası öğrenci hareketliliğinde, öğrencilerin bir kısmı, kendi iradeleriyle öğrenim görme kararı vererek ülke dışına çıkmaktadır. Bu öğrenciler, genellikle daha iyi eğitim almak, farklı kültürleri tanımak veya kariyer hedeflerine ulaşmak gibi nedenlerle ülke dışına gitmektedir. Bu durum, uluslararası öğrenci hareketliliğinin büyük bir kısmını oluşturan “serbest göç” hareketini göstermektedir. Yine uluslararası öğrenci hareketliliğinde, öncü öğrencilerin kendi deneyimlerini paylaşarak diğer öğrencileri de ülke dışı öğrenime teşvik etmesi, “kitlesel göç” hareketinin başlangıcı olarak görülebilir. Bu durum, uluslararası öğrenci hareketliliğinin zaman içinde giderek yaygınlaşmasına ve büyümesine katkı sağlamıştır. Suriye ve orta doğu ülkelerinde yaşanan iç çatışmalar, ekonomik nedenler ve siyasi krizlerden dolayı Türkiye’ye doğru son yıllarda hızlanan uluslararası öğrenci hareketi “zoraki göç”e örnek teşkil ettiği söylenebilir. Sonuç olarak, bu teoriler uluslararası öğrenci hareketliliğini “serbest göç”, “kitlesel göç” ve “zoraki göç” olmak üzere üç temel kategoriye ayırarak, bu hareketin nedenlerini ve sonuçlarını daha iyi anlamamızı sağlamaktadır.

2.4.4 Merkez Çevre Kuramı (Dünya Sistemi)

Merkez-çevre göç kuramı, göçün merkez ve çevre ülkeler arasındaki ekonomik ve siyasi bağımlılığın bir sonucu olarak gerçekleştiğini savunan en yaygın göç kuramlarından biridir. Immanuel Wallerstein ve Andre Gunder Frank gibi birçok düşünür tarafından geliştirilmiştir. Belirtilen Bağımlılık Okulu düşünürlerine göre, göç, merkez ve çevre arasındaki ekonomik ve siyasi bağımlılığın bir sonucu olarak, gelişmemiş veya az gelişmiş ülkelerden (çevre) gelişmiş kapitalist Batı ülkelerine (merkez) doğru gerçekleşmektedir. Bu kuram, göçün, üçüncü dünya ülkelerinin

birinci dünya ülkelerine bağımlı kalmasının bir sonucu olduğunu savunmaktadır. (Yalçın 2004: 35-40, Castles, Miller 2008: 35).

Merkez, çevreden hammadde ve ucuz işçi gücü temin etmek için bağımlıyken, çevre, merkezden ekonomik gelişme ve refah için bağımlı olmaktadır. Yani merkez ülkeler, ekonomik, teknolojik ve askeri açıdan daha gelişmiş durumdadır. Çevre ülkeler ise, merkez ülkelere göre daha az gelişmiş durumdadır (Çağlayan 2006: 80).

Merkez ülkeler, çevre ülkelerden gelen uluslararası öğrencileri eğitim sürecinden sonra başarılı olmaları halinde iş gücü ihtiyacında değerlendirmeye başlamıştır. Bu sayede, merkez ülkeler ucuz işgücüne erişirken, uluslararası öğrenciler de eğitimlerini tamamladıktan sonra oturum izni alarak merkez ülkelerde çalışma imkanı bulmaktadır (Toksöz 2023: 3060-3061).

Öyleki, 2011 yılında ABD Başkanı Obama, yaptığı bir konuşmada uluslararası öğrenci politikasını bir güç olarak değerlendirdi ve öğrencilerin lisans derecelerini aldıktan sonra ABD’de kalmalarına olanak sağlayacak politikaların yürürlüğe konmasını istedi (Curtin vd., 2013: 110).

Bu yüzden öğrenci hareketliliğinin, öğrenim gören ev sahibi ülke (en çok tercih edilen merkez ülkeler ABD, Fransa, İngiltere ve Avustralya vb.) açısından kısa ve uzun dönem olmak üzere iki getirisi bulunduğunu söylemek mümkündür. Kısa dönemde öğrencilerin yaşam/öğrenim masraflarından elde edilen gelirdir. Uzun dönemde, lisans süreci tamamlanmasından sonra nitelikli iş gücünün karşılanma potansiyelidir. Tabi göç veren yani çevre ülke olarak değerlendirebileceğimiz ülkeler açısından (Afrika, Orta Doğu’da yer alan ülkeler) beyin göçü gerçekleşmektedir. Buda çevre ülkelerin kalkınmasını olumsuz etkilemektedir (Tamer 2014: 63). Sonuç olarak, merkez-çevre kuramı uluslararası öğrenci hareketliliği politikalarını anlamamıza önemli katkı sunmaktadır.

2.4.5 İlişkiler Ağı (Network) Kuramı

Göçmen ilişkiler ağı, göçmenlerin, göç etmek isteyenlerin ve göçmen olmayanların ortak köken, soydaşlık ve arkadaşlık bağlarından oluşan bir ağıdır. Bu ağlar, göç etmek isteyenleri göçe teşvik eder ve sıkıntılı anlarında çözüm bulmalarına, iş edinmelerine yardımcı olur (Abadan-Unat 2002: 18). Network kuramı, göçmenlerin göç etme kararlarını etkileyen sebepleri, göçün maliyetlerini ve

risklerini azaltan ağlar üzerinden açıklamaktadır. Bu ağlar, göçmenlerin kararlarını ve nereye göç edeceklerini etkilemektedir (Vertovec 2002: 14). Göçmen ilişkiler ağı, uluslararası göçün yayılmasını ve hızlandırılmasını sağlayan bir sistemdir. Bu sistem, göç edenlerin birbirlerine olan bağlantılarını ve ilişkilerini ifade eder. Öncü göçmenler, göç ettikleri yeni ülkelerde yeni göçmenler için bir destek ağı oluşturur. Bu ağ, göçmenlerin göç sürecindeki zorluklarını aşmalarına yardımcı olur. Zamanla bu ağ kurumsallaşmış ve kendini üretmeye devam eden bir sistem haline gelmiştir (Adıgüzel 2022: 33).

Göçmenler, göç etmek isteyenlere bilgi, tecrübe ve yönlendirme sağlar. Bu sayede, göç etmek isteyenler göç sürecini daha kolay ve bilinçli bir şekilde yürütebilirler. Türkiye-Almanya göçü, bu yaklaşımın iyi bir örneğidir. 1960'larda Almanya'ya giden ilk göçmenler, daha sonra gitmek isteyenlere yol göstermiş ve göç süreçlerini kolaylaştırmıştır (Akyıldız 2016: 162).

Uluslararası öğrenciler de bu ağdan önemli ölçüde etkilenmektedir. Uluslararası öğrenciler, kendi ülkelerinden geldikleri yeni ülkelerde, hem eğitim hem de yaşam konusunda zorluklar yaşayabilmektedir. Bu zorlukların üstesinden gelmelerine yardımcı olmak için, kendi ülkelerinden gelen diğer uluslararası öğrencilerle ve yeni geldikleri ülkedeki göçmenlerle ilişkiler kurmaları önemlidir. Bu ilişkiler, onlara bilgi, destek ve yönlendirme sağlayarak göç sürecini kolaylaştırmaktadır.

Örneğin, uluslararası öğrenciler, kendi ülkelerinden gelen diğer uluslararası öğrencilerden, yeni geldikleri ülkedeki eğitim sistemi, iş bulma olanakları ve yaşam koşulları hakkında bilgi edinebilirler. Ayrıca, bu öğrencilerden psikolojik ve sosyal destek de alabilirler. Yeni geldikleri ülkedeki göçmenlerle kurdukları ilişkiler de onlara, yeni ülkeye uyum sağlama konusunda yardımcı olabilir.

2.4.6 Mary E McMahon'un İtme-Çekme (Push-Pull) Modeli

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, bilim, teknoloji ve bilgi, bir ülkenin gücünü belirleyen ve güçlendiren önemli unsurlar olarak görülmeye başlanılmıştır. Bilgi, bu güç unsurlarının temelini oluştururken, yükseköğrenim de “bilgi” yeteneklerini artırmanın en etkili yolu olmuştur. 1960'lar ve 1970'ler denizaşırı çalışmalarda özellikle kapsamlı bir dönemdir. 1960 yılında dünya çapında yaklaşık 238.000 uluslararası üniversite öğrencisinin bulunduğu gösterirken, bu sayı on beş yıl

içinde üç katına çıkmıştır. 1962 yılında dünyadaki üniversite öğrencilerinin yüzde 2'si kendi ulusal sınırları dışında öğrenim görmüştür. 1960'lar ve 1970'lerdeki uluslararası değişimden sonra Amerika, Fransa, Sovyetler Birliği, Birleşik Krallık ve Almanya, uluslararası öğrencilere çekici ve erişilebilir yükseköğretim sistemlerine sahipti. Bu gelişmelere bağlı olarak McMahon, 1960'lar ve 1970'lerde gelişmekte olan Brezilya, Kamerun, Şili, Kolombiya, Etiyopya, Gana, Hindistan, Endonezya, İran, Kenya, Kore Cumhuriyeti, Malezya, Meksika, Nijerya, Pakistan, Tayland, Venezuela ve Vietnam Cumhuriyeti olmak üzere 18 ülkeden Amerika Birleşik Devletleri'ne yoğunlaşan uluslararası öğrenci akışını inceleyerek, bu akışın nedenlerini "iten" ve "çeken" olmak üzere iki model önermiştir (McMahon 1992: 466-467).

Uluslararası eğitim alma kararına iten faktörler, öğrencinin kendi ülkesinde ortaya çıkar ve bu karara yön verir. Çeken faktörler ise gidilecek ülkede oluşur ve bu ülkeyi uluslararası öğrenciler için daha cazip hale getirir. (Mazzarol, Soutar 2002: 82-84)

Eder ve diğerleri (2010: 238-241), Amerika Birleşik Devletleri'nden gelen öğrencileri etkileyen ve çeken faktörleri araştırdıkları çalışmada öğrencileri etkileyen faktörler arasında kişisel gelişim, dil ve kariyer gelişiminin kendi ülkelerinde yetersiz olması bulunurken, çeken faktörler arasında ABD'deki üniversitelerin kalitesi, coğrafi konumu ve ülkenin kültürü önemli bir rol oynamıştır.

Yine başka bir çalışmada, Nghia (2019: 770-771) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada, Vietnamlı öğrencilerin yurt dışında eğitim almaya çeken temel nedenler arasında uluslararası kariyer geliştirme, yabancı dil becerilerini artırma ve uluslararası deneyim kazanma isteği olarak sıralanmıştır. Öğrenciyi yurt dışına iten nedenler ise Vietnam üniversitelerindeki eğitim kalitesine yönelik endişeler, eğitim sistemindeki eksiklikler ve istenilen programın Vietnam'da bulunmamasıdır.

Uluslararası öğrenci hareketliliğinin temel dinamiklerini anlamak adına itme ve çekme modeline odaklanan araştırmalara vurgu yapılmıştır. Sonuç olarak, bireylerin kararlarını etkileyen iten ve çeken faktörler kişisel özelliklere göre farklılık göstermektedir.

2.5. Literatür Taraması

Uluslararası öğrenci hareketliliği, yükseköğretimin küreselleşmesinin en önemli göstergelerinden biridir. Bu bağlamda, uluslararası öğrenci hareketliliği ve yükseköğretimin küreselleşmesi olgusu, yurt içinde ve yurt dışında her zaman araştırma konusu olmuştur. İlgili literatür tarandığında, bu alanda yapılan çalışmaların genelde öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar üzerine odaklanıldığı görülmektedir. Bu sorunlar, uyum sorunları, dil sorunları, ekonomik sorunları, kültür sorunları, psikolojik ve barınma sorunları ve akademik sorunlar olarak sıralanabilir. Bu bölümde, yurt içi ve yurt dışında yapılan çalışmalar incelenecektir.

Uluslararası öğrenci hareketliliğinde ve elde edilen gelirle bu alanda lider ülke olan Amerika Birleşik Devletleri'nde birçok çalışmalar yapılmıştır. Sırasıyla bakacak olursak; ABD'de yapılan bir araştırmada, uluslararası öğrencilerin sosyal destek ihtiyaçları ve uyum sorunları incelenmiştir. Araştırmada, The Ohio State University'de (OSU) öğrenim gören 10 uluslararası öğrenci ile mülakat yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin karşılaştığı üç ana sorun tespit edilmiştir. Bunlar, kültürel farklılıklar, ABD eğitim sistemine uyum problemi ve dil sorunudur. Araştırmada ayrıca, ilginç bir tespit yapılmıştır. Daha önceki çalışmalarda incelenen maddi zorluklar, memleket özlemi ve sağlık sorunları gibi konular, bu öğrenci grubunun önemli sorunları olarak görülmemiştir. Bu öğrenciler, kişisel konularda sorunları çözmek için en çok tercih edilen kaynak olarak aile ve arkadaşlarının olduğu belirtilmiştir (Zhai 2002: 9-11).

Galloway ve arkadaşı (2009: 665-666), ABD'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin uyum sorunlarını incelemiştir. Araştırmada, 215 uluslararası öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin karşılaştığı üç ana sorun tespit edilmiştir. Bunlar, İngilizce dil sorunu, öğrenci yerleştirme hizmetleri ve maddi yardım sorunudur. Araştırmada ayrıca, ilginç bir tespit daha yapılmıştır. Fakülte ve yöneticilerin, uluslararası öğrencilerin karşılaştıkları sorunların boyutunu abarttıkları belirtilmiştir.

Miranda (2012: 340) tarafından ABD'de öğrenim gören altı uluslararası öğrenci ile yapılan mülakatta, öğrencilerin akademik, kültürel ve sosyal deneyimleri ortaya konulmuştur. Araştırma sonucunda, öğrencilerin akademik, maddi, duygusal, psikolojik ve dil sorunlarıyla karşılaştığı tespit edilmiştir. Araştırmada ayrıca, Zhai

(2002)' nin çalışmasıyla uyumlu olarak, dil ve iletişimin uluslararası öğrenciler için zor bir konu olduğu tespit edilmiştir.

Jackson, Ray ve Bybell (2013: 24) tarafından yapılan araştırmada, ABD’de eğitim gören 70 uluslararası öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırmada, öğrencilerin umut, kendine saygı, iyimserlik, sosyal destek ve sosyal kültürel uyumları incelenmiştir. Çalışma sonucunda, öğrencilerin özellikle sosyokültürel uyum konusunda zorluk yaşadıkları tespit edilmiştir.

Khawaja ve Stallman (2011: 207) tarafından yapılan çalışmada, Avustralya'daki bir üniversitede eğitim gören uluslararası öğrencilerin uyum zorluklarını ve bu zorluklara karşı kullandıkları stratejileri anlamak için 22 uluslararası öğrenciyle odak görüşmesi yapılmıştır. Görüşmeler sonucunda, öğrencilerin İngilizce dil becerileri, uyum, iş arama, akademik zorluklar, beklentilerinin yerine gelmemesi ve psikolojik stres gibi konularda zorluklar yaşadıkları görülmüştür. Çalışmanın devamında, uluslararası öğrenciler daha sonraki öğrencilere deneyimlerini aktarmak üzere bilgiler paylaşmıştır.

Arkoudis ve arkadaşları (2019: 804,810) tarafından, Avustralya Üniversitesi'nde eğitim gören uluslararası öğrencilerin %37'sine sosyal ve eğitim ihtiyaçlarının ne ölçüde karşılandığını belirlemek için iki aşamalı (çevrim içi anket ve yüz yüze grup) bir çalışma yapılmıştır. Ankete 363 uluslararası öğrenci katılmıştır. Anket sonuçlarına göre, öğrencilerin eğitim alanından memnun oldukları, ancak sosyal bütünleşme ve aidiyet eksikliği yaşadıkları görülmüştür.

Gözübüyük Tamer'in (2014: 36) aktardığına göre, Mazzarol ve Soutar (2002) tarafından yapılan çalışmada, uluslararası öğrencilerin Avustralya'yı tercih etme nedenleri araştırılmıştır. Avustralya'yı tercih eden uluslararası öğrencilerin tercih nedenleri iki ana kategoriye ayrılmıştır: itici ve çekici faktörler. İtici faktörler, öğrencilerin kendi ülkelerindeki ekonomik ve eğitim fırsatlarına ilişkin durumlarını kapsamaktadır. Çekici faktörler ise, öğrencilerin tercih ettikleri ülkeye ilişkin olumlu algılarını kapsamaktadır. Bu faktörler arasında, tercih edilen ülkenin kendi ülkesine coğrafi yakınlığı, tercih edilen ülkede arkadaşlarının ve akrabalarının olması, tercih edilen ülkede harç durumunun uygun olması, ulaşım maliyetlerinin düşük olması ve ülkenin güvenli olması sayılmıştır.

Jameel ve arkadaşları (2022: 4) tarafından, Avustralya'nın çeşitli enstitülerinden eğitim gören Suudi Arabistan uyruklu tıp öğrencilerinin kültürel, psikososyal ve akademik zorluklarla ilgili algıları araştırılmıştır. 2019 yılında, 42 farklı enstitüde eğitim gören 450 Suudi Arabistan uyruklu öğrenciye çevrimiçi anket gönderilmiştir. 13'ü lisans, 167'si yüksek lisans ve 39'u doktora öğrencisi olmak üzere 219 öğrenci ankete yanıt vermiştir. Anket sonuçlarına göre, Avustralya'daki Suudi Arabistan uyruklu öğrencilerin güçlü bir psikososyal yapıya sahip oldukları, kültürel entegrasyondan ve akademik başarılarından memnun oldukları görülmüştür.

Almanya'da ise, Münih kentinde yaşayan uluslararası Çinli öğrencilere yönelik kişilik özelliklerinin ve kültürleşme değişkenlerinin kültürler arası uyum üzerindeki etkisini araştırmak amacıyla 66 erkek ve 73 kız öğrenci olmak üzere 139 Çinli öğrenciye anket uygulanarak araştırma yapılmıştır. Çalışma sonucunda, sosyokültürel ve psikolojik uyumun farklı yönlerinin hem paylaşılan hem de farklı bireysel değişkenlerden kaynaklandığı bulunmuştur (Zhang vd., 2010: 520). Isserstedt ve arkadaşı (2008: 105) yaptıkları araştırmada, Almanya'daki uluslararası öğrenciler üzerine diğer ülkelere göre çok az araştırma yapıldığını ve Almanya'nın uluslararası eğitim pazarındaki konumuna göre oldukça bağdaşmayan bir durum olduğunu belirtilmiştir.

Yeni Zelanda'daki çalışmaları incelediğimizde, Searle ve Ward (1990: 456) çalışmasında, Yeni Zelanda'da öğrenim gören Endonezyalı ve Malezyalı öğrencilerin sosyo-kültürel ve kültürlerarası geçiş sürecindeki psikolojik uyum şekillerini incelemiştir. Araştırma sonucunda, uluslararası öğrencilerin yaşam zorlukları, yerli öğrencilerle ilişkileri, dışadönüklük ve sosyal zorlukları psikolojik uyumla ilişkili olduğu bulunmuştur.

Wilkinson ve arkadaşları (2010: viii-ix) tarafından, Yeni Zelanda'da eğitim gören uluslararası öğrencilerin Yeni Zelanda'yı tercih etme nedenleri ve ülkeye katkıları araştırılmıştır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin Yeni Zelanda'yı tercih etme nedenleri arasında eğitim dilinin İngilizce olması, eğitim sonrası göçmenlik imkânı sunulması, eğitim maliyetlerinin uygun olması ve eğitim kalitesinin yüksek olması yer almaktadır. Ayrıca uluslararası öğrencilerin Yeni Zelanda'nın ekonomik ve sosyal dokusuna olumlu katkı sağladığı belirtilmiştir.

İngiltere’de 2010 yılında yürütülen bir araştırmada, yurt dışında eğitim gören İngiliz öğrencilerin sayısında 1975'ten 2005'e kadar %30'luk bir artış yaşanması üzerine son sınıf öğrencilerinin yurt dışında yükseköğrenime devam etme taleplerinin gerekçeleri incelenmiştir. Özel ve devlet okulları olmak üzere 1400 öğrenciye anket uygulanmıştır. İngiltere'de yurtdışında okumak için başvuran yaklaşık 5.000 13. sınıf öğrencisi ve yurt dışı seçeneği değerlendiren ancak başvuru yapmayan 15.700 öğrenci bulunduğu görülmüştür. Anket sonuçlarına göre, öğrencilerin yurt dışında okumak istemelerinin gerekçeleri arasında uluslararası kariyer yapma, macera arama, dünya çapındaki üniversitelerde okuma, yükseköğrenim harçları, ülkelerinde istedikleri bölümler için sınırlı kontenjan oluşu ve aile teşviki gibi faktörler öne çıkmaktadır (Findlay vd., 2010: 18),

Fransa’da Brisset ve arkadaşları (2010: 419) tarafından, Fransa'daki Vietnamlı uluslararası öğrencilerin Fransa'ya uyumunu kolaylaştıran veya engelleyen nedenleri incelemek amacıyla grup tartışması yöntemi kullanılmıştır. 112 Vietnamlı uluslararası öğrenci ve 101 yerli (Fransız) öğrenci ile sosyal destek alma, sürekli kaygı, kültürel kimlik ve sosyo-kültürel uyum açısından karşılaştırmalı bir inceleme yapılmıştır. Çalışma sonucunda, her iki grupta psikolojik stres, güvenli ve kaygılı bağlanma stiline sahip olmamanın uyum süreciyle ilişkili olduğu bulunmuştur.

Yusoff (2012: 13-15) tarafından, Malezya'daki bir devlet üniversitesinde eğitim gören uluslararası öğrencilerin öz-yeterlik, algılanan sosyal destek ve psikolojik uyum düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. 185 uluslararası öğrenciye anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda, öz-yeterlik düzeyi yüksek olan öğrencilerin psikolojik uyum düzeylerinin de yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Chaudhry ve arkadaşları (2013: 485), Pakistan'daki Punjab Üniversitesi'nde eğitim gören uluslararası öğrencilerin karşılaştığı kültürel sorunları araştırmak amacıyla 40 uluslararası öğrenciye anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda, Pakistanlı öğrencilerin uluslararası öğrencilere karşı olumlu tutum sergiledikleri ancak uluslararası öğrencilerin iletişim ve eğitim masrafları konusunda zorluklar yaşadıkları görülmüştür.

Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sorunlarının neler olduğu ve bu sorunların örgütsel yapı arasında nasıl bir ilişki bulunduğuna yönelik araştırma yapılmıştır. Çalışmada, Ankara'daki 5 üniversitede eğitim gören 227 uluslararası

öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, eğitim sürecinin ilk yılında barınma sorunları yaşadıkları, burs miktarının yetersiz olduğu, ekonomik sorunlara yönelik verilen önemin düşük olduğu, bulundukları ilde trafik sorunu yaşadıkları ve Türk toplumuyla kültürel bağları geliştirmeye yönelik ortamın bulunmadığı tespit edilmiştir (Can 1996: 32).

Köylü (2001: 131) tarafından, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde eğitim gören uluslararası öğrencilerin fakültelerine ilişkin düşüncelerini, beklentilerini ve sorunlarını tespit etmek amacıyla 39 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin Türkiye'ye eğitime geldikleri ilk yıllarda uyum, dil, bürokratik ve ekonomik problemlerle karşılaştıkları görülmüştür.

2008-2009 Eğitim Öğretim yılında olmak üzere çalışma yapan kişiler tarafından üniversite adı belirtilmeyerek Türkiye'deki bir üniversitenin eğitim fakültesinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin ekonomik ve sosyo-kültürel sorunlarını incelemek amacıyla 15 uluslararası öğrenciyle görüşme yapılmıştır. Araştırma sonucunda, uluslararası öğrencilerin Türkiye'de dışlanmadıkları ancak aileleri tarafından gönderilen paranın yeterli olmadığı ve memleket hasreti çektikleri görülmüştür (Kıroğlu vd., 2010: 26).

Sakarya Üniversitesi'nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi tercih etmelerinde etkili olan nedenleri ve beklentilerini karşılama düzeyine yönelik, çoğunluğu Kırım, Azeri ve Uygur uyruklu öğrenciler olmak üzere anket yapılmıştır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin ekonomik problemler yaşadıkları, gelecek kaygılarının bulunduğu, Türkiye'de memnuniyet düzeylerinin yüksek olduğu, Türk öğrencilerle iletişim kurmakta zorluk yaşamadıkları ve ezbere dayalı sistemden memnun olmadıkları tespit edilmiştir (Mustafayeva, Bayraktaroğlu 2010: 290-291).

2009-2010 eğitim öğretim yılında Türkiye'de eğitim gören Türk Devletleri ve Akraba Toplulukları öğrencilerinin, Türkiye ve Türk Dünyasına ilişkin algılarını ölçmek amacıyla 864 uluslararası öğrenciye nicel ve nitel olmak üzere iki yöntem kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, Türkiye'de eğitim kalitesinin iyi olduğu, Türkiye'de öğrenim görmelerinde tarihsel ve kültürel bağların etkili olduğu, tarihsel ve kültürel bağlar nedeniyle uyum sağlamakta zorlanmadıkları, katılımcı öğrencilerin yarısından fazlasının bursunun bulunmadığı, Türkiye hakkında bilgi edinmek için basın yayın araçlarından faydalandıkları, Türkiye'de aldıkları eğitimle kendi

lkelerinde devlet ve özel sektörde çalışabilecekleri, katılımcı öğrencilerin büyük bir çoğunluğu Türk halkını dürüst, misafirperver, alışkan, ahlaklı gibi olumlu değerlendirdikleri görülmüştür (Beşirli 2011: 32,145),

şahin ve Demirtaş (2014: 108) tarafından, Malatya İnönü niversitesi'nde eğitim gören uluslararası öğrencilerin yaşadıkları sorunları belirlemek ve akademik başarı durumlarını tespit etmek amacıyla 96 uluslararası öğrenciye yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca ğrencilere ait not çizelgeleri ve kayıt belgeleri de incelenmiştir. Araştırma sonucunda, uluslararası öğrencilerin akademik başarılarının düşük olduğu, başarısızlığın temelinde dil sorununun olduğu, ekonomik problemler yaşadıkları ve buna bağlı olarak uyum sorunu yaşadıkları görülmüştür.

Manisa Celal Bayar niversitesi'nde 2013-2014 eğitim ğretim yılında öğrenim gören 230 uluslararası ğrenci ile 202 yerli (Türkiye vatandaşı) ğrenciyi karşılaştırarak yaşam doyumunu ve psikolojik iyi olma düzeyleri incelenmiştir. Araştırma sonucunda, yerli öğrencilerin yaşam doyumunu ve psikolojik iyi olma durumlarının uluslararası öğrencilere göre daha iyi olduğu görülmüştür (Akman, şeker 2015: 116).

2017-2018 gz yarıyılında Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'ne kayıt yapan uluslararası öğrencilerin profillerini ve üniversiteyi tercih nedenlerini araştırmak amacıyla 23 uluslararası öğrenciye anket yapılmıştır. Ankete katılan öğrencilerin 18'i yüksek lisans, 5'i doktora öğrencisidir. Öğrencilerin 16'sı niversitenin adını internetten öğrendiğini, eğitim süresince iş bulma konusunda sorun yaşadıklarını ve geçimlerini bursla sağladıklarını belirtmiştir. lke bazında ğrenci dağılımına bakıldığında, en çok Türkmenistan, Afganistan, Suriye ve Azerbaycan'dan ğrenci olduğu görülmüştür (Tanyeri, İşgören 2017: 330).

Ertürk ve arkadaşları (2017: 67), Konya Necmettin Erbakan niversitesi ve Sivas Cumhuriyet niversitesi'nde 2015-2016 eğitim ğretim yılında öğrenim gören uluslararası öğrencilerin yaşadıkları sorunları ve bu sorunlara karşı gösterdikleri uyumu incelemiştir. Konya Necmettin Erbakan niversitesi'nden 238 uluslararası öğrenciye, Sivas Cumhuriyet niversitesi'nden 57 uluslararası öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, uluslararası ğrencilerin Sivas'ta ve Konya'da yaşamaktan mutlu oldukları, eğitim sisteminin kendi ülkelerinden farklı olduğu için zorlandıkları, Türkiye'yi kendilerinin tercih ettikleri, üniversitede aldıkları eğitimden

memnun oldukları ve karşılaştıkları sorunların çözümü için kendi ülke vatandaşlarından destek aldıkları görülmüştür.

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'nde 2015-2016 eğitim öğretim yılı bahar döneminde TÖMER'de eğitim gören 120 uluslararası öğrenciye, Türkiye'ye yönelik algılarını incelemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme nedenlerinin kendi ülkelerindeki kültür özelliklerinin benzer olması ve bu benzerliğin uyum sağlamalarına yardımcı olması, Türkiye'de eğitimin kaliteli olması, ülkenin gelişmiş, modern ve güvenli bir yer olması olduğu görülmüştür (Yıldırım, Köksal 2017: 313).

Akıl (2018: 295-305), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde eğitim gören uluslararası öğrencilerin yaşadıkları sorunları, Türkiye, Sivas ve üniversite hakkındaki düşünceleri, beklentileri ve izlenimlerini tespit etmek amacıyla Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde 2016-2017 eğitim öğretim döneminde eğitim gören 104 uluslararası öğrenciye anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme nedenleri arasında eğitim kalitesi, burs, tarihi ve kültürel yakınlık olduğu, okul başarılarının yüksek olduğu, Türkçe konuşarak kendilerini ifade edebildikleri, katılımcı öğrencilerin yarısından fazlası Sivas'ta dışlandığını düşünmediği ve çevreye uyum sağlamakta zorluk yaşamadıkları, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde kendilerine yönelik sosyal, kültürel ve sportif aktiviteler düzenlemesini istedikleri, yaşadıkları problemler karşısında kendilerinin çözüm aradıkları, eğitim sonrasında yaşamlarına Sivas'ta devam etmek istemedikleri ve Avrupa'dan gelen öğrencilerin Türkiye hakkında olumsuz düşüncüler barındırdıkları belirlenmiştir.

Kocabıyık ve Bacıoğlu (2019: 170), Trakya Üniversitesi'nde 2017-2018 eğitim öğretim yılında eğitim gören uluslararası öğrencilerin profilini ve oryantasyon gereksinimlerini incelemek amacıyla 171 uluslararası öğrenciye anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin geçimlerinin aileleri tarafından karşılandığı, öğrencilerin çoğunlukla eğitim fakültesi ve sağlık bilimlerini tercih ettiği, psikolojik danışmanlık hizmetleri, sosyal faaliyetler, burs programı ve staj gibi konularda oryantasyona ihtiyaç duydukları, Trakya Üniversitesi'ni eğitim kalitesi ve puanlarının tutması sebebiyle tercih ettikleri görülmüştür.

Bartın Üniversitesi'nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin Bartın ilinde karşılaştıkları ekonomik ve sosyal zorunluklarını belirlemek ve sosyal yardım kuruluşlarının yardımı konusundaki etkilerini incelemek amacıyla 13 farklı ülkeden olmak üzere 20 uluslararası öğrenciye anket yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin öğrenim süreci içerisinde Türk hocalar ve öğrencilerle iletişim konusunda sorun yaşamadıkları ancak bazı dersleri anlamakta zorluk yaşadıkları ve bulundukları ildeki sosyal yardım kuruluşları hakkında bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür (Kurtça 2020: 113).

Avusturalya Queensland Üniversitesi ve Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde yüksek lisans yapan uluslararası öğrencilerin ekonomik ve sosyo-kültürel sorunları incelenmek üzere, 2016-2017 eğitim öğretim yılında Avusturalya Queensland Üniversitesi'nde yüksek lisans yapan 12 uluslararası öğrenci ile Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde yüksek lisans yapan 15 uluslararası öğrenciye görüşme formu kullanılarak veri toplanılmıştır. Araştırma sonucunda, her iki üniversitedeki uluslararası öğrencilerin de ekonomik ve sosyo-kültürel sorunlar yaşadığı görülmüştür (Aslan, Babirzade 2020: 15-17).

Büyükyılmaz ve arkadaşları (2022: 93), Karabük Üniversitesi'nde 2021-2022 eğitim öğretim yılında eğitim gören uluslararası öğrencilerin durum analizini yaparak, 2015-2016 eğitim öğretim yılıyla karşılaştırılmıştır. 385 uluslararası öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, uluslararası öğrencilerin geçimlerinin aileleri tarafından sağlandığı, katılımcıların çoğunun Türkiye'de eğitime devam etmek istediği, eğitimden sonra Türkiye'de kalmak istediği ve çevrelerine Türkiye ile ilgili önerilerde bulunacakları görülmüştür. Bu sonuçlar, 2015-2016 eğitim öğretim yılındaki araştırmayla paralellik gösterdiği anlaşılmıştır.

Görüldüğü üzere, yerli ve yabancı literatürde yapılan araştırmalarda, uluslararası öğrencilerin ihtiyaçları ve problemleri üzerine odaklanılmıştır. Bu araştırmalar, öğrencilerin eğitim, dil, ekonomik, akademik, barınma, kültürel uyum, sosyalleşme gibi konularda yaşadıkları sorunlara ve bunların çözümüne yönelik önerilere odaklanmaktadır.

Ancak, uluslararası öğrenci profiline yönelik çalışmalar sınırlı sayıdadır. Bu çalışmalar, öğrencilerin demografik özellikleri, eğitim geçmişleri, akademik başarıları, gelecek planları gibi konularda bilgi vermektedir. Bu bilgiler, uluslararası

öğrencilerin ihtiyaçlarını ve problemlerini anlamamıza yardımcı olsa da, onların profilini daha iyi anlamamız için yeterli değildir.

Uluslararası öğrenci profiline yönelik çalışmaların artması, bu öğrencilerin ihtiyaçlarını ve problemlerini daha iyi anlamamıza ve onlara daha etkili bir şekilde destek sağlamamıza yardımcı olacaktır.

3. BÖLÜM

3.ULUSLARARASI ÖĞRENCİ, HAREKETLİĞİ VE SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

3.1. Uluslararası Öğrenci

Uluslararasılaşmanın bir unsuru, öğrencilerin uluslararası düzeydeki hareketliliğidir ve bu konu, son yıllarda yükseköğretim alanında araştırmacıların dikkatini çekmektedir. Araştırmalarda yabancı öğrenci ve uluslararası öğrenci olarak farklı isimlerle anılsalar da çeşitli ülkeler ve uluslararası kuruluşlar tarafından ortak bir tanıma sahip değildir. Bu yüzden öncelikle tanımlara yer verilecektir.

Türkiye'de uluslararası öğrenci kavramı, 1980'li yıllara dayanan yasal metinlerde ilk defa ortaya çıkmıştır. 2922 sayılı Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Kanun’un 2. maddesinde “*İlgili kurum ve kuruluşlar ile çeşitli anlaşmalar çerçevesinde Hükümetimizce yabancı hükümetler emrine verilen burslardan yararlanmak suretiyle veya kendi imkânlarıyla Türkiye’ye gelen*” olarak tanımlanmıştır (https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc066/kanundmc066/kanundmc06602922.pdf, 14.11.2023).

15/04/1985 tarihli, Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Yönetmeliği’nin 3. maddesinde “*her derece ve daldaki eğitim kurumlarında öğrenim gören veya Türkçe kurslarına katılan T.C. uyruğunda bulunmayan kişi*” olarak tanımlanmıştır ve daha sonra ilgili yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır (<https://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/90.pdf>, 29.10.2023).

5978 sayılı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun’un 3. maddesinde “*Kamu kurum ve kuruluşlarınca ülkemizde eğitim görmesi uygun görülenler ile uluslararası anlaşmalar çerçevesinde eğitim amacıyla Türkiye’ye gelen*” olarak tanımlanmıştır (<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/04/20100406-1.htm>, 14.11.2023).

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 45,46 ve 64. maddelerinde, yabancı uyruklu öğrenci kavramı kullanılmıştır (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2547.pdf>, 01.12.2023).

UNESCO, yabancı uyruklu öğrenci yerine uluslararası öğrenci kavramını tercih etmiştir. Bu kapsamda, uluslararası öğrenciyi, eğitim almak için kendi ülkelerinden başka bir ülkeye giden ve kişilerin varış ülkesi, kendi ülkelerinden farklı olan şekilde tanımlanmıştır (<https://uis.unesco.org/en/glossary-term/internationally-mobile-students>, 01.09.2023).

Uluslararası Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) iki kavramı farklı yorumlamıştır. OECD'ye göre uluslararası öğrenciler, eğitim almak için kendi ülkelerinden başka bir ülkeye giden ve o ülkede geçici olarak bulunan kişilerdir. Yabancı öğrenciler ise, eğitim almak için kendi ülkelerinden başka bir ülkeye giden ve o ülkede uzun süreli olarak ikamet eden kişilerdir (OECD 2013: 314-315).

2012'de Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun'da yapılan bir değişiklik, "Yabancı Öğrenciler Daire Başkanlığı" ibaresi "Uluslararası Öğrenciler Daire Başkanlığı" olarak değiştirilmiştir. Bu değişiklikte birlikte, "yabancı öğrenci" kavramı "uluslararası öğrenci" olarak yeniden adlandırılmıştır (Demirhan 2017: 548).

Bir zamanlar "yabancı öğrenci" olarak adlandırılan, kendi ülkelerinden farklı bir ülkede eğitim gören kişiler, ev sahibi ülkelerin uluslararası ilişkileri, bilimsel çalışmaları ve ekonomisine sağladıkları katkılar sayesinde artık "uluslararası öğrenci" olarak anılmaktadır (Günaydın 2012: 17).

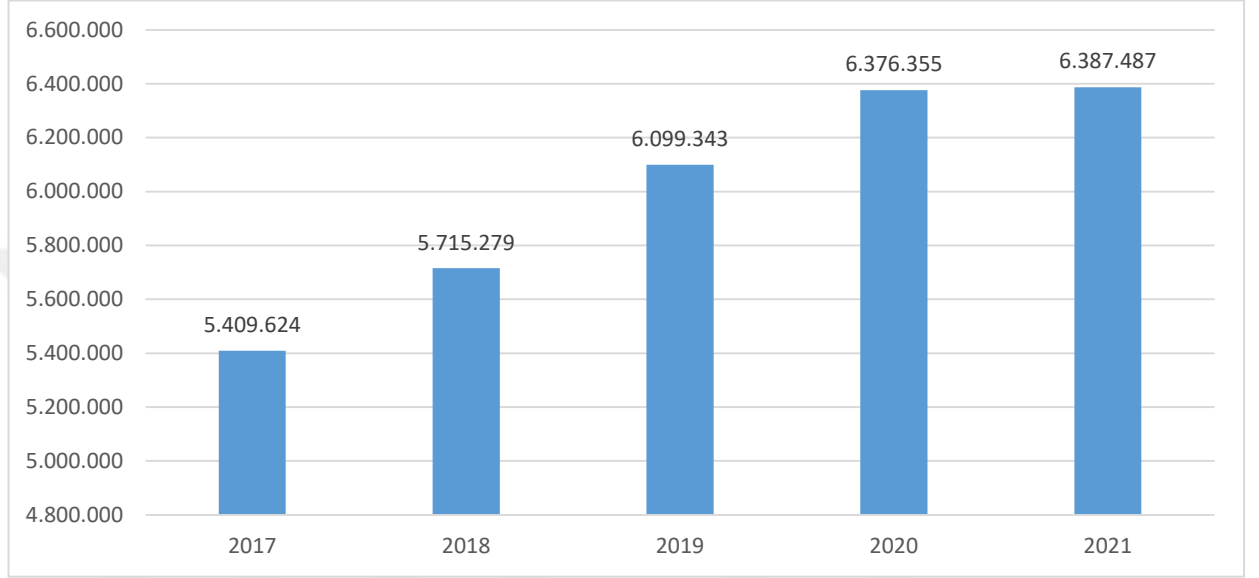
Görüldüğü üzere, uluslararası öğrenci ve yabancı öğrenci gibi terimler, alanyazında sıklıkla birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Ancak bu çalışmada, daha uygun bir terim olarak uluslararası öğrenci kavramı kullanılacaktır. Çünkü uluslararası öğrenci terimi, sadece öğrencinin vatandaşı olduğu ülkeyi değil, aynı zamanda eğitim aldığı ülkenin de uluslararası bir ortamda yer aldığını değerlendirmekteyiz.

3.2. Uluslararası Öğrenci Hareketliliği

Ülkelerin birbirine yaklaşması ve bunun getirdiği fırsatlar sayesinde, uluslararası öğrenci hareketliliği artmaktadır. Gelişmekte olan ülkelere, gelişmiş ülkelere yönelik yükseköğrenime olan talep artmakta ve bu da gelişmiş ülkelerin yükseköğreniminde öğrenci hareketliliğini artırmaktadır. Milyonlarca öğrenci, eğitim amaçlı gelişmiş ülkelere gitmektedir.

Uluslararası öğrenci hareketliliği, 1990'lardan itibaren önemli ölçüde artmıştır. Bu artış, 2000'li yıllarda daha da hızlanmıştır. 1975 yılında yaklaşık 800 bin olan uluslararası öğrenci sayısı, 2018 yılına gelindiğinde 5,6 milyona ulaşmıştır (Akpınar, Küçüköksel 2022: 143).

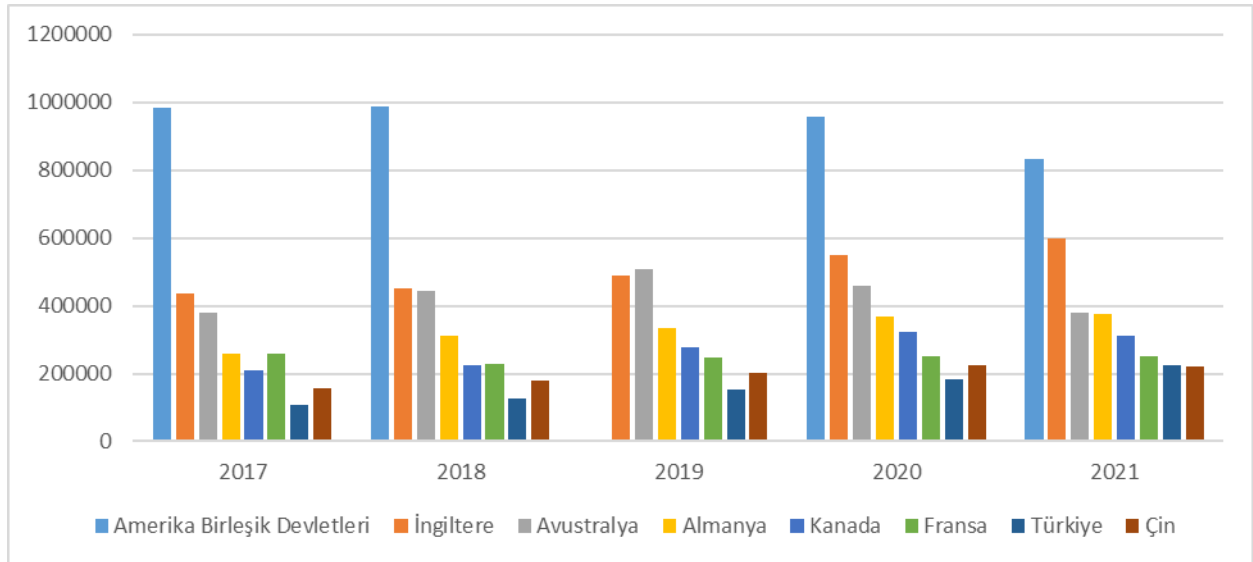
Grafik 1'e göre, uluslararası öğrenci sayısı, 1999 yılında iki milyon olan öğrenci sayısı, 2022 yılına kadar üç kat artarak iki milyondan altı milyona çıkmıştır.

Grafik 1: Dünyada Yıllara Göre Uluslararası Öğrenci Sayısı (Milyon)

Kaynak: OECD 2023.

Uluslararası öğrencinin yarısından fazlası, Uluslararası Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Teşkilatı üyesi ülkelerde eğitim görmektedir. Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Avustralya, Almanya, Kanada, Fransa, Türkiye ve Çin uluslararası öğrenci sayısında en fazla paya sahip ülkelerdir. (OECD 2023: 245).

Grafik 2: Ülkelere Göre Uluslararası Öğrenci Sayısı

Kaynak: OECD 2023.

Grafik 2'ye baktığımızda, 2017-2021 yılları arasında en fazla uluslararası öğrenciye sahip olan ülkeleri göstermektedir. Buna göre, uluslararası öğrenci sayısında ABD lider konumundadır. 2018 yılında 987.313 öğrenciye sahip olan ABD, 2021 yılında bu sayıyı 833.204'e düşürmüştür. Bu düşüş, COVID-19 salgınının etkisinin olduğu değerlendirilmektedir. ABD'yi, uluslararası öğrencilerin en çok tercih ettiği ülkeler arasında İngiltere ve Avustralya takip etmektedir. İngiltere, 2017 yılında 435.734, 2021 yılında ise 600.589 uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapmıştır. Avustralya ise 2017 yılında 381.202, 2021 yılında ise 378.439 uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapmıştır. Almanya, Kanada, Fransa, Türkiye ve Çin de uluslararası öğrenci sayısında öne çıkan ülkeler arasında yer almaktadır.

Türkiye'yi yükseköğrenim görmek amacıyla tercih eden öğrencilerin sayısal durumuna bakıldığında, her yıl artan sayıda uluslararası öğrencinin Türkiye'yi tercih ettiği görülmektedir. 2017 yılında 108.076, 2018 yılında 125.138, 2019 yılında 154.505, 2020 yılında 185.047 ve 2021 yılında 224.048 uluslararası öğrenciye ev sahipliği yaparak her yıl artış göstermiştir (OECD 2023: 245).

Dünya genelinde altı milyonun üzerinde uluslararası öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrencileri kendi ülkelerinin yükseköğretim kurumlarına çekmek adına ülkeler arasında yoğun bir rekabet yaşanmaktadır. Ülkeler için yeni bir gelir kaynağı olan uluslararası öğrenci hareketliliği, ekonomik getirileri milyar dolarları aşan bir

potansiyeli barındırmaktadır ve bu potansiyelden pay almak için ülkeler arasındaki rekabet artış göstermiştir (Özer 2012: 10).

YÖK'ün yayınladığı Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi, uluslararası öğrenci hareketliliğinin ev sahibi ülkeler için önemli bir ekonomik kaynak olduğunu vurgulamaktadır. Bu ekonomik kaynak, ev sahibi ülkelerin eğitim ve ekonomisine önemli katkılar sağlamaktadır. Özellikle bu alanda ilk sırada yer alan ABD, uluslararası öğrencilerden elde ettiği ekonomik kazançlar açısından dünyanın en önde gelen ülkelerinden biridir. Uluslararası öğrenciler, eğitim ve yaşam giderleri için ev sahibi ülkelere önemli miktarda para ödemektedir. Bu paralar, doğrudan ev sahibi ülkelerin ekonomisine katkı sağlamaktadır (YÖK 2017: 8-9).

ABD'deki uluslararası öğrencilerin ekonomiye olan yıllık katkısı yaklaşık 25 milyar doları bulmaktadır. Bu rakam, ABD ekonomisinde yaklaşık 31 milyar dolarlık bir endüstriye denk gelmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki uluslararası öğrencilerin ekonomik katkısı, 2015 TÜİK verilerine göre, Türkiye'nin yıllık enerji ithalatının yaklaşık %81'ine, cari açığının ise yaklaşık %96'sına denk gelmektedir (YÖK 2017: 9).

1990'lı yılların başında Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte, bölgedeki siyasi ve ekonomik dengeler değişmiştir. Bu durum, Türkiye'nin bağımsızlığını kazanan ülkelerle ilişkilerini güçlendirmek için yeni politikalar geliştirmesini gerektirmiştir. Bu kapsamda, Türkiye, 1992 yılında Büyük Öğrenci Projesi'ni (BÖP) başlatmıştır. BÖP ile uluslararası öğrenci hareketliliğini artırarak, Türkiye'nin bölgedeki etkisini güçlendirilmesi hedeflenmiştir (Kavak, Baskan 2001: 92-96). 1990'lı yılların sonlarında Türkiye, uluslararası öğrenci hareketliliğini artırmaya yönelik sistematik politikalar geliştirmeye başlamıştır. Bu politikaların sonucunda, 2000'li yılların başında uluslararası öğrenci sayısında önemli bir artış yaşanmıştır. Bu artışa paralel olarak, 2002 yılında Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı kurulmuştur. YTB, uluslararası öğrencilerin Türkiye'ye gelmelerini ve burada eğitim görmelerini teşvik etmek, onların eğitim ve yaşam koşullarını iyileştirmek ve Türkiye'ye döndüklerinde ülkeye katkıda bulunmalarını sağlamak amacıyla kurulmuştur (Özoğlu vd., 2012: 58).

Türkiye, son yıllarda uyguladığı uluslararası öğrenci stratejisi ile kısa sürede önemli bir başarı elde etmiş ve uluslararası öğrenci hareketliliğinde söz sahibi ülkeler

arasında yer almıştır. Bu başarının arkasında ülkenin yüksek eğitim kalitesi, çeşitli eğitim programları ve dil seçeneklerine sahip olması, ekonomik olarak uygun maliyetli eğitim imkanları sunması ve kültürel çeşitliliğin bulunduğu dinamik bir öğrenme ortamı sunması gibi faktörler yatmaktadır. Bu başarı, Türkiye'nin bu alandaki yükselişini sürdüreceğine ve küresel rekabette daha etkin bir rol oynayacağına işaret etmektedir. Grafik 2'de görüldüğü üzere, Türkiye'deki uluslararası öğrenci sayısı her yıl düzenli olarak artmaktadır. Bu artış, Türkiye'nin uyguladığı politikaların başarılı olduğunu ve uluslararası öğrenciler için cazip bir destinasyon haline geldiğini göstermektedir.

Uluslararası öğrenci hareketliliği ile ilgili olarak öğrenci profili kavramına da değinmemiz gerekmektedir. Çünkü öğrenci profili araştırmaları, eğitim kalitesinin artırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu araştırmalar sayesinde üniversiteler öğrencilerinin sosyal, ekonomik, kültürel ve psikolojik özelliklerini daha iyi tanıyabilmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda öğrencilere yönelik daha etkili bir eğitim-öğretim planlaması yapılabilmektedir (Gencer, Daşlı 2019: 1190). Öğrenci profili çalışmaları, öğrencilerin mevcut sosyal ve ekonomik durumlarını öğrenmek, bölümde veya fakültede yaşanan akademik ve sosyal hayatı ortaya koymak, Türkiye'de ve gelişmiş ülkelerde uygulanan ekonomik ve sosyal politikaları anlamak ve geleceğe dair beklentileri belirlemek için oldukça önemlidir. Öğrenci kitlesinin daha iyi anlaşılmasını, üniversite yönetimi ile öğrenci ve öğretim üyeleri arasındaki iletişimin güçlenmesini ve eğitim kalitesinin artırılmasını sağlamaktadır (Atasever 2007; Sandal, Karademir 2013; Şenses 2005; Keskin vd., 2010; Sevüktekin 2012). SCÜ'de kaliteli ve iyi bir eğitim için uluslararası öğrenci profilinin belirlenmesinin önemli olacağı değerlendirilmektedir.

3.3. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nin (SCÜ) Uluslararası Öğrenci Vizyonu

3.3.1 Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nin Tarihçesi

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nin kuruluş çalışmaları, 1966 yılında 4 Eylül Üniversitesi Kurma ve Koruma Derneği'nin kurulmasıyla başlamıştır. Bu dernek ve Sivashlı bürokratların çalışmaları sonucunda, Cumhuriyet'in 50. yılının kutlanması çerçevesinde TBMM'de alınan bir kararla, 5 Nisan 1973 tarihinde üniversitenin kuruluşu kabul edilmiştir. Üniversite, 1788 sayılı Cumhuriyet Üniversitesi Kuruluş

Yasası ile 9 Şubat 1974 tarihinde resmen kurulmuştur. Kurucu rektör olarak Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Muvaffak Akman görevlendirilmiştir. Üniversitenin ilk binası, 2 Kasım 1975 tarihinde Başbakan Süleyman Demirel'in katılımıyla temel atma töreni yapılarak inşa edilmeye başlanılmıştır.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, 2017 yılı itibariyle 18 fakülte, 4 enstitü, 1 devlet konservatuvarı, 4 yüksekokul, 14 meslek yüksekokulu, 37 uygulama araştırma merkezi, 1055 yataklı bir araştırma ve uygulama hastanesi ile 52.909 öğrencisi, 1.903 akademik ve 3.436 idari personeli ile Türkiye'nin seçkin üniversiteleri arasında yer almaktadır (<https://www.cumhuriyet.edu.tr/tarihcemiz,03.12.2023>). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas'a önemli katkılar sağlayan bir eğitim kurumudur. Üniversitenin merkez kampüsünde, öğrencilerin yeme-içme, barınma, etkinlik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarına yönelik birçok hizmet sunulmaktadır. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Türkiye'de yükselen eğitim kurumlarından biridir. Üniversitenin, bölgenin kalkınmasına ve öğrencilerin gelişimine önemli katkıları bulunmaktadır.

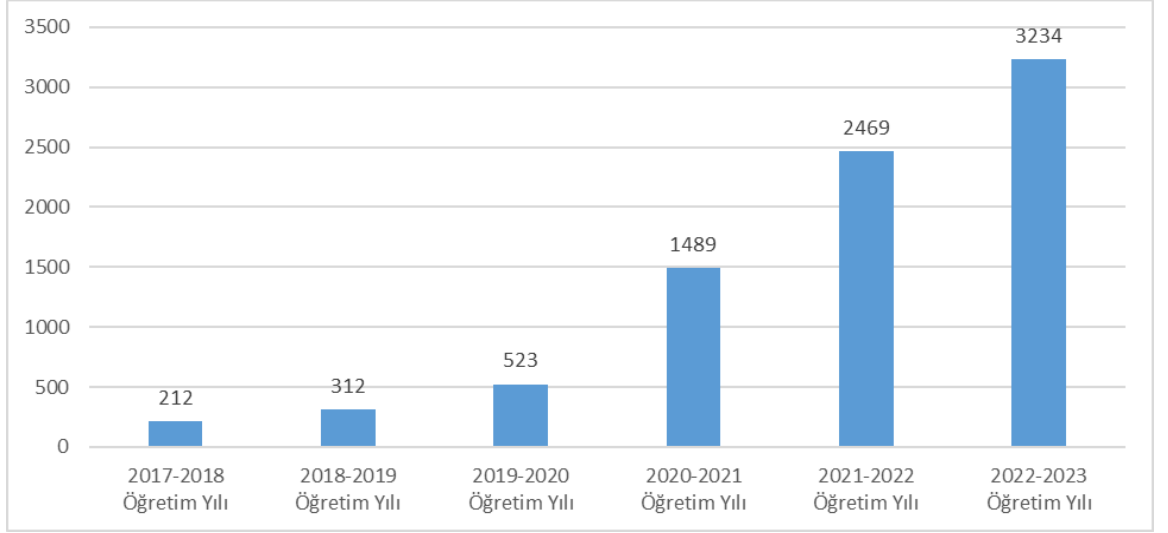
3.3.2 Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nin Uluslararası Öğrenci Çalışmaları

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, uluslararası bir üniversite olma hedefiyle, uluslararası öğrencilerin eğitim ve yaşam koşullarını iyileştirmek için çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Bu kapsamda, 2020 yılında "Uluslararası Öğrenciler Birimi Koordinatörlüğü" kurulmuştur. Uluslararası Öğrenciler Birimi Koordinatörlüğü, uluslararası öğrencilerin akademik, kültürel ve sosyal yaşama aktif katılımını sağlamak ve karşılaştıkları sorunları çözmelerine yardımcı olmak amacıyla kurulmuştur. Koordinatörlük ayrıca, uluslararası öğrencilerin Türk kültürünü tanımlarına ve farklılıkları anlamalarına yardımcı olmak gibi kamu diplomasisi odaklı çalışmalar da yürütmektedir. SCÜ, uluslararası öğrenciler için sunduğu çeşitli imkânlarla, bölgedeki en önemli eğitim merkezlerinden biri olma yolunda ilerlemektedir. Üniversite, uluslararası öğrencilerin eğitimlerine ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunmak için çalışmalarını sürdürmektedir (<https://iso.cumhuriyet.edu.tr/9-uluslararası-ogrenciler-birimi-koordinatorlugu>, 03.12.2023; Çiçek 2023: 64-65).

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde uluslararası öğrenci kabulü, kendi bünyesinde yapılan Uluslararası Öğrenci Giriş Sınavı (YÖS) ile gerçekleşmektedir. Bu sınav, 30 temel öğrenme becerileri, 50 matematik olmak üzere toplam 80 sorudan oluşmaktadır. Sınavı başarıyla geçen öğrenciler, yeterlilik sınavı olarak TÖMER dil sınavına girmektedir. Bu sınavda C-1 seviyesinde başarı gösteremeyen öğrenciler, TÖMER'de dil eğitimi almaktadır. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde uluslararası öğrenci kabulünün bir diğer yolu da Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı aracılığıyla'dır. Bu kurum, Türkiye'den burslu olarak eğitim almak isteyen uluslararası öğrencilere destek vermektedir.

YTB aracılığıyla üniversiteye kabul edilen öğrenciler, YÖS sınavına tabi tutulmazlar. Bu öğrenciler, YTB tarafından belirlenen üniversitelere yerleştirilmektedir. YTB, öğrencilerin tüm eğitim masraflarını karşılamaktadır. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, YTB aracılığıyla her yıl yüzlerce uluslararası öğrenciye eğitim imkanı sağlamaktadır (<https://iso.cumhuriyet.edu.tr/9-uluslararasi-ogrenciler-birimi-koordinatrlugu>, 03.12.2023).

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, uluslararası öğrenci sayısını her geçen yıl artırmayı sürdürmektedir. Bu doğrultuda yaptığı çalışmalar sonucunda, uluslararası öğrenci sayısında önemli bir artış sağlanmıştır. Bu artış, üniversiteye ve şehre ekonomik anlamda önemli katkılar sağlamaktadır.

Grafik 3: SCÜ Yıllara Göre Uluslararası Öğrenci Sayısı

Kaynak: YÖK 2023.

Grafik 3'e göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde eğitim gören uluslararası öğrenci sayısı, 2017-2023 yılları arasında önemli bir artış göstermiştir. 2017-2018 Öğretim Yılında 212 olan uluslararası öğrenci sayısı, 2022-2023 Öğretim Yılında 3234'e ulaşmıştır. Bu artış, üniversitenin uluslararası öğrenci sayısını artırmaya yönelik çalışmalarının başarılı olduğunu göstermektedir. Uluslararası öğrenci sayısının artmasında etkili olan faktörler bakıldığında, YÖS sınavı ve YTB aracılığıyla yapılan öğrenci kabulleri, üniversitenin uluslararası alandaki tanıtımı ve üniversitenin sağladığı burs imkânları sayılabilir.

Uluslararası öğrenciler, üniversitenin gelirlerini ve uluslararası alandaki tanınırlığını artırmakta ve şehrin ekonomik kalkınmasına katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, sosyal ve kültürel etkileri de göz ardı edilmemelidir. Uluslararası öğrenciler, farklı kültürlerden gelen insanlarla etkileşim içinde olup kültürel çeşitliliği artırarak toplumda hoşgörü ve anlayışı teşvik etmektedir. Aynı zamanda, kendi kültürlerini ve geleneklerini paylaşarak yerel topluma yeni bakış açıları sunmaktadır. Bu nedenle, uluslararası öğrenciler kültür elçileri olarak rol üstlenirler, aynı zamanda hem üniversite hem de şehir için değerli birer katılımcılardır. Grafik 3'te yer alan bilgilere göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, uluslararası öğrenci sayısını artırmaya yönelik çalışmalarını sürdürmektedir. Çalışmalar sonucunda, üniversitenin uluslararası alandaki konumunun daha da güçlenmesi beklenmektedir.

4. BÖLÜM

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin profillerinin belirlenmesi amacıyla uygulanan anketin sonuçlarına değinilecektir. Uluslararası öğrencilere toplamda 51 soru yönetilerek veriler elde edilmiştir. Burada frekans tablolarına, ortalama ve standart değerlere yer verilmiştir.

4.1.Frekans Tabloları ve Yorumları

Tablo 1: Cinsiyet ve Medeni Durum Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kız	118	22,7
Erkek	402	77,3
Medeni Durum	f	%
Bekar	507	97,5
Evli	13	2,5

Araştırmada toplam 520 öğrencinin sosyo-demografik dağılıma bakıldığında; %77,3'ü erkek, %22,7 kız öğrencilerden oluşurken, erkek öğrencilerin kız öğrencilerden fazla olduğu görülmektedir. Öğrencilerin medeni durumuna bakıldığında bekâr öğrenci oranının %97,5 evli öğrencilerin oranı %2,5 olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Öğrencilerin Fakülte Tercih Dağılımı

Fakülte	f	%
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	120	23,1
Mühendislik Fakültesi	150	28,8
Sağlık Bilimleri Fakültesi	50	9,6
Turizm Fakültesi	20	3,8
Teknoloji Fakültesi	15	2,9
Diş Hekimliği	20	3,8
Edebiyat Fakültesi	30	5,8
Mimarlık Güzel Sanatlar Fakültesi	15	2,9
Fen Fakültesi	20	3,8
İlahiyat Fakültesi	20	3,8
Eczacılık Fakültesi	10	1,9
Tıp Fakültesi	15	2,9
Eğitim Fakültesi	10	1,9
İletişim Fakültesi	15	2,9
Veteriner Fakültesi	10	1,9

Öğrencilerin %28,8'i Mühendislik Fakültesi, %23,1'i İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF), %9,6'sı Sağlık Bilimleri Fakültesi, %5,8'i Edebiyat Fakültesi, her bir fakülte için %3,8'i Turizm, Diş, Fen ve İlahiyat Fakültelerini ve son olarak kalanlar ise diğer fakülteleri tercih etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin oldukça farklı fakültelerde öğrenim görme isteği görülmektedir. En fazla tercih edilen fakülteye bakıldığında, birinci sırada %28,8'lik bir oranla Mühendislik Fakültesi olurken, ikinci sırada %23,1'lik oranla İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi olmuştur. Bu durum, Fen ve Sosyal Bilimler alanlarının diğer alanlara göre yüksek oranda temsil edildiği görülmektedir.

Tablo 3: Öğrencilerin Sınıf Dağılımı

Sınıf	f	%
1. Sınıf	51	9,8
2. Sınıf	32	6,2
3. Sınıf	22	4,2
Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER)	415	79,8

Katılımcıların %79,8'i TÖMER'de, %9,8'i 1. sınıfta, %6,2'si 2. sınıfta ve %4,2'si 3. sınıfta olduğu görülmüştür.

Tablo 4: Öğrencilerin Üniversitedeki Yıllara Göre Dağılımı

Üniversitede Kaçınıcı Yılıınız?	f	%
1	465	89,4
2	28	5,4
3	18	3,5
4	7	1,3
6	1	,2
8	1	,2

Öğrencilerin %89,4'nün birinci yılı, %5,4'nün ikinci yılı, %3,5'nin üçüncü yılı, %1,3'nün dördüncü yılı ve %0,2'nin altı ve sekizinci yılı olduğu belirlenmiştir. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ni tercih edenler ilk olarak TÖMER'de eğitim gördükten sonra fakültelere geçmektedir. Buna bağlı olarak birinci yılda olanların oranı yüksek çıkmaktadır.

Tablo 5: Öğrencilerin Ailelerinin İkamet Ettiği Ülke Dağılımı

Ailenizin İkamet Ettiği Ülke	f	%
Sudan	147	28,3
Kazakistan	26	5,0
Gabon	23	4,4
Somali	22	4,2
Azerbaycan	21	4,0
Afganistan	20	3,8
Mısır	16	3,1
Fas	16	3,1
Tanzanya	14	2,7
Komorlar	14	2,7
Endonezya	14	2,7
İran	12	2,3
Yemen	12	2,3
Pakistan	10	1,9
Ürdün	10	1,9
Hindistan	10	1,9
Myanmar	9	1,7
Etiyopya	9	1,7
Çad	8	1,5
Filistin	8	1,5
Moritanya	7	1,3
Mali	6	1,2
Uganda	6	1,2
Nijerya	6	1,2
Madagaskar	5	1,0
Kamerun	5	1,0
Sierra Leone	4	,8
Dubai	4	,8
Birleşik Arap Emirlikleri	4	,8
Irak	4	,8
Suudi Arabistan	4	,8
Togo	3	,6
Türkiye	3	,6
Kırgızistan	3	,6
Nepal	3	,6
Tayland	2	,4
Tunus	2	,4
Rusya	2	,4
Gürcistan	2	,4
Burkina Faso	2	,4
Tacikistan	2	,4
Malavi	2	,4
İngiltere	2	,4
Haiti	2	,4
Kenya	2	,4
Kuveyt	2	,4
Suriye	2	,4
Lübnan	2	,4
Malezya	1	,2
Cibuti	1	,2
ABD	1	,2
Ruanda	1	,2
Mozambik	1	,2
Türkmenistan	1	,2

Öğrencilerin ailelerinin ikamet ettiği bölge dağılımına bakıldığında, %28,3'ü Sudan, %5'i Kazakistan, %4,4'ü Gabon, %4,2'si Somali, %4'ü Azerbaycan, %3,8'i

Afganistan olmak üzere ağırlık olarak bu ülkelerde ikamet ettiği ve üniversiteye gelen öğrencilerin ağırlıklı olarak Orta Doğu ve Afrika'dan ülkelerinden geldiği anlaşılmıştır.

Tablo 6: Öğrencilerin Ailelerinin İkamet Ettiği Yere İlişkin Dağılımı

Ailenizin İkamet Ettiği Yeri Hangisi En İyi Şekilde İfade Eder?	f	%
İl Merkezi	311	59,8
İlçe Merkezi	88	16,9
Köy	42	8,1
Yurtdışı	79	15,2

Öğrencilerin ailelerinin ikamet ettiği yerlerin dağılımına bakıldığında %59,8'i il merkezinde, %16,9'u ilçe merkezlerinde, %15,2'i yurt dışında ve %8,1'i köyde ikamet ettiği görülmektedir.

Tablo 7: Öğrencilerin Yaşadığı Yere İlişkin Dağılımı

Şuanda Yaşamakta Olduğunuz Yer	f	%
Ailem ile birlikte yaşıyorum	54	10,4
Akrabam ile birlikte yaşıyorum	6	1,2
Devlet yurdunda kalıyorum	106	20,4
Özel yurttan kalıyorum	92	17,7
Öğrenci evinde kalıyorum	91	17,5
Arkadaşımla/tek evde kalıyorum	154	29,6
Diğer	17	3,3

Öğrencilerin şuanda yaşadıkları yerlere bakıldığında, %29,6'sının arkadaşımıla/tek evde kalıyorum şeklinde belirttiği, %20,4'nün devlet yurdunda kaldığı, %17,7'si özel yurttan kaldığı, %17,5'nin öğrenci evinde kaldığı, %10,4'nün ailesiyle birlikte yaşadığı, %1,2'sinin akrabasıyla birlikte kaldığı ve kalanların diğer yerlerde olduğu belirtilmiştir.

Tablo 8: Öğrencilerin Aile Birliğine İlişkin Dağılımı

Aile Birliğinizi En İyi İfade Eden Seçeneği İşaretleyiniz	f	%
Annem ve babam sağ, birlikte yaşıyoruz	403	77,5
Annem ve babam sağ, boşandılar	61	11,7
Annem vefat etti	5	1,0
Babam vefat etti	44	8,5
Annem ve babam vefat etti	5	1,0
Diğer	2	,4

Öğrencilerin aile birliği durumu dağılımında, %77,5'nin anne ve babası ile birlikte yaşadığı, %11,7'sinin anne ve babasının boşandıkları, %8,5'nin babasının vefat ettiği, %1'inin annesinin vefat ettiği, yine %1'nin annesi ve babasının vefat ettiği görülmektedir.

Tablo 9: Öğrencilerin Anne ve Baba Eğitim Durumlarının Dağılımı

Anne Eğitim Durumu	f	%
Okuma yazma bilmiyor	30	5,8
Okuma yazma biliyor	54	10,4
İlkokul	22	4,2
Ortaokul	37	7,1
Lise	92	17,7
Ön Lisans	53	10,2
Lisans	143	27,5
Lisansüstü	89	17,1
Baba Eğitim Durumu	f	%
Okuma yazma bilmiyor	12	2,3
Okuma yazma biliyor	41	7,9
İlkokul	9	1,7
Ortaokul	21	4,0
Lise	86	16,5
Ön Lisans	60	11,5
Lisans	161	31,0
Lisansüstü	130	25,0

Öğrencilerin aile eğitim durumlarının dağılımlarında, babaların %31 oranıyla lisans, %25 oranıyla lisansüstü mezunu, annelerin ise %27,5 oranıyla lisans, %17,1 oranıyla lisansüstü mezunu oldukları görülmektedir. Diğer oranlarda ise annelerin %5,8'i okuma yazma bilmiyor, %10,4'ü okuma yazma bilmektedir. Babaların %2,3'ü okuma yazma bilmiyor, %7,9'u okuma yazma bilmektedir.

Tablo 10: Öğrencilerin Anne ve Baba Meslek Durumlarının Dağılımı

Anne Meslek Durumu	f	%
Emekli	10	1,9
Çalışıyor	223	42,9
Çalışmıyor	287	55,2
Baba Meslek Durumu	f	%
Emekli	17	3,3
Çalışıyor	438	84,2
Çalışmıyor	65	12,5

Öğrencilerin anne ve babalarının çalışma durumlarına bakıldığında, %42,9'unun çalışan anne olduğu, %84,2'sinin ise çalışan baba olduğu görülmektedir. Çalışmayanların oranına bakıldığında %55,2'nin çalışmayan anne olduğu, %12,5'nin çalışmayan baba olduğu anlaşırlarken, kalanların emekli olduğu görülmüştür.

Tablo 11: Öğrencilerin Aile Gelir Durumlarının Dağılımı

Aile Yaklaşık Aylık Geliri	f	%
499 USD ve altı	184	35,4
500 USD– 999 USD	137	26,3
1000 USD – 1499 USD	48	9,2
1500 USD – 1999 USD	26	5,0
2000 USD – 2499 USD	48	9,2
2500 USD ve üstü	77	14,8

Öğrencilerin ailelerinin gelir durumu dağılımına göre, %35,4 oranıyla 499 dolar ve altındaki gelirle aileler birinci sıradadır. Sonrasında sırasıyla %26,3'nün 500-999 dolar arasında, %14,8'nin 2500 dolar üstünde gelirlerinin bulunduğu belirlenmiştir.

Tablo 12: Öğrencilerin Aylık Ortalama Geçinme Miktarı Dağılımı

Öğrenci Aylık Ortalama Geçinme Miktarı	f	%
499 USD ve altı	416	80,0
500 USD – 749 USD	68	13,1
750 USD – 999 USD	14	2,7
1000 USD – 1249 USD	8	1,5
1250 USD – 1499 USD	1	,2
1500 USD ve üstü	13	2,5

Öğrencilerin aylık ortalama geçinme miktarı tablosunda, %80'nin 499 dolar ve altında olduğunu, %13,1'nin 500-750 dolar arasında olduğunu, %2,5'nin ise 1500 dolar ve üstü geliriyle geçinme miktarının olduğunu bildirmiştir.

Tablo 13: Öğrencilerin Üniversite Yaşamını Karşılama Durumlarının Dağılımı

Üniversite Yaşamınızda Harcamalarınızı Nasıl Karşılarırsınız?	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Ailemden destek alıyorum	433	83,3	87	16,7
Arkadaş çevremden destek alıyorum	53	10,2	467	89,8
Burs alıyorum	93	17,9	427	82,1
Kredi alıyorum	31	6,0	489	94,0
Yarı zamanlı çalışıyorum	62	11,9	458	88,1
Tam zamanlı çalışıyorum	17	3,3	503	96,7
Diğer	20	3,8	500	96,2

Öğrencilerin üniversite harcamalarını karşılama durumlarına bakıldığında, %83,3 olmak üzere yüksek oranda ailesinden destek aldığını, %17,9'u burs aldığını, %11,9'nun yarı zamanlı çalıştığını ve %10,2'sinin arkadaş çevresinden destek aldığını belirtmiştir.

Tablo 14: Öğrencilerin Üniversiteyi Tercih Etme Nedeni Dağılımı

SCÜ Tercih Nedeni	Etkili		Etkisiz	
	f	%	f	%
Akademik itibarı/başarıları	296	56,9	224	43,1
Mezunların iyi iş olanakları	252	48,5	268	51,5
Köklü bir üniversite olması	255	49,0	265	51,0
Tavsiye üzerine	264	50,8	256	49,2
Lokasyonu/Bulunduğu bölge	183	35,2	337	64,8
Kampüs ziyaretim	151	29,0	369	71,0
Üniversitenin tanıtım faaliyetleri	166	31,9	354	68,1
Sosyal olanakları	164	31,5	356	68,5
Tercih ettiğim bölümün alanında iyi olması	244	46,9	276	53,1
İstediğim bölüm buradaydı	231	44,4	289	55,6
Ekonomik	225	43,3	295	56,7
Herhangi bir bölüme girememe korkusu	111	21,3	409	78,7

Öğrencilerin, %56,9'nun akademik itibarı/başarıları nedeniyle, %50'si tavsiye üzerine nedeniyle, %49'nun köklü bir üniversite olması nedeniyle, %48,5'nin mezunların iyi iş olanakları nedeniyle ve %46,9'nun tercih ettiği bölümün alanında iyi olması sebebiyle Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ni tercih ettiği anlaşılmıştır.

Tablo 15: Öğrencilerin Fakülte Tercih Etme Nedenleri Dağılımı

Fakülte Tercih Nedeni	f	%
Bölümün geçmişi	50	9,6
Bölüm hocalarının nitelikliliği	34	6,5
Bölümün bilimsel gelişmişliği	35	6,7
Alanın toplumsal saygınlığı	24	4,6
Tavsiye üzerine	63	12,1
Kişisel planlarım hayallerim kariyer hedeflerim	231	44,4
Ailemin ısrar etmesi	42	8,1
Bölüm tanıtım faaliyetleri	24	4,6
Diğer	17	3,3

Öğrencilerin fakülte tercih nedenlerinde, %44,4'nün kişisel planları, hayalleri, kariyer hedefleri tercihi yüksek oranda birinci sıradadır. Diğer nedenlere baktığımızda, %12,1'inin tavsiye üzerine, %9,6'sının bölümün geçmişi ve %8,1'nin aile ısrarı nedeniyle fakülte tercihleri yaptığı anlaşılmıştır.

Tablo 16: Öğrencilerin Derse Devam Durumu Dağılımı

Derse Devam Sıklığı	f	%
Hiç	13	2,5
Nadir	19	3,7
Ara sıra	47	9,0
Çoğu zaman	224	43,1
Nerdeyse her zaman	217	41,7

Öğrencilerin derse devam sıklığına bakıldığında, %43,1'nin çoğu zaman, %41,7'nin her zaman devam ettiği görülmektedir.

Tablo 17: Öğrencilerin Üniversite Deneyimi Dağılımı

SCÜ Deneyim	$\bar{X}$	ss
Öğretim üyesi ile e-mail kullanarak iletişim kurdum	2,31	1,42
Farklı kaynaklardan fikir/bilgi toplayarak ödevimi hazırladım	3,22	1,29
Sınıf projesinde arkadaşlarımla birlikte çalıştım	2,97	1,39
Ders sonrası bir öğretim üyesinden tavsiyeler aldım	2,91	1,44
Elektronik ortamda ödevimi hazırladım	2,96	1,40
Sınıf içi tartışmalara katıldım	3,05	1,41
Sınıf dışından öğrencilerle bir projede çalıştım	2,68	1,45
Sınıfa/Derse ödevlerimi yaparak geldim	3,40	1,36
Ödevlerimi zamanında teslim ettim	3,57	1,40
Günlük hayatta karşıma çıkan durum/olaylar ile öğrendiğim bilgi arasında ilişki kurdum	3,23	1,33
Bilgisayar kullanma becerilerimi geliştirme fırsatım oldu	2,76	1,38
Topluluk karşısında bir konu hakkında sözlü sunum yaptım	2,70	1,27
Bağımsız çalışma yetkinliği kazanma fırsatım oldu	2,77	1,29
Yaşam boyu öğrenmeye karşı olumlu bir tutum geliştirdim	3,17	1,35
Sınıfta öğretim üyesine soru sordum	3,36	1,29
Yazma becerimi geliştirmek için yazdıklarımı gözden geçirdim/kontrol ettim	3,22	1,37
Aldığım bilginin güvenilirliğini ve kalitesini sorguladım	3,01	1,37
Problemlere alternatif çözümler bulmaya çalıştım	3,26	1,32
Bilimsel araştırma ve makaleleri inceledim	2,82	1,38
Sorumluluk alma yetkinliği kazanma fırsatım oldu	3,20	1,45

Öğrencilerin SCÜ'deki deneyimlerine bakıldığında, en yüksek ödevlerini zamanında teslim ettikleri ($\bar{x}$ 3,57), en düşük öğretim üyesi ile e-mail kullanarak iletişim kurdukları ($\bar{x}$ 2,31) görülmektedir.

Tablo 18: Öğrencilerin Üniversiteyi Takip Etme Kaynakları Dağılımı

SCÜ Haber Takip Kaynakları	f	%
Takip etmiyorum	63	12,1
Bölüm Fakülte internet sitesi	49	9,4
Üniversitenin internet sitesi	120	23,1
Twitter	10	1,9
Facebook	54	10,4
Instagram	181	34,8
Whatsapp	37	7,1
E-posta	6	1,2

Öğrencilerin üniversite ile ilgili haber takip kaynakları tercihleri incelendiğinde, %34,8'nin Instagram kullandığını, %23,1'nin üniversite ait internet sitesinden baktığını, %12,1'nin haber kaynaklarını takip etmediğini ve %10,4'nün Facebook kullandığını belirtmiştir.

Tablo 19: Öğrenci Kulüpleri ve Sivil Toplum Kuruluşları Dağılımı

Öğrenci Kulüpleri ve Sivil Toplum Kuruluşları		
Öğrenci Kulübü Üyeliği	f	%
Evet	121	23,3
Hayır	399	76,7
Yönetim Kadrosunda Olunan Öğrenci Kulübü Üyeliği	f	%
Evet	75	14,4
Hayır	445	85,6
Etkinlikleri Takip Edilen Öğrenci Kulübü	f	%
Evet	155	29,8
Hayır	365	70,2
STK Gönüllüsü Olma Durumu	f	%
Evet	78	15,0
Hayır	442	85,0

Öğrencilerin %23,3'nün öğrenci kulübü kaydının bulunduğu, %14,4'nün öğrenci kulübü yönetici kadrosunda olduğu, %29,8'nin etkinlikleri takip ettiği öğrenci

kulüplerinin bulunduğu ve %15'nin sivil toplum kuruluşlarına gönüllü olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 20: Öğrencilerin Üniversite İmkânlarını Değerlendirmesine Yönelik Dağılımı

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencisi Olarak Belirtilenlerden Hangilerinin Yeterli Olup Olmadığını Belirtiniz	Yetersiz		Kısmen Yeterli		Yeterli	
	f	%	f	%	f	%
Kampüs yaşam alanları	144	27,7	235	45,2	141	27,1
Genel kullanım alanlarının bakımı	110	21,2	240	46,2	170	32,7
Genel kullanım alanlarının sayısı	90	17,7	255	49,0	173	33,3
Kütüphane imkanları	92	17,7	255	49,0	173	33,3
Kalabalık sınıflar	70	13,5	286	55	164	31,5
Burs imkanları	170	32,7	250	48,1	100	19,2
Yurt imkanları	148	28,5	238	45,8	134	25,8
Staj imkanları	143	27,5	259	49,8	118	22,7
İş imkanları	171	32,9	236	45,4	113	21,7
Öğretim üyesi - öğrenci ilişkileri	75	14,4	274	52,7	171	32,9
İdari personel - öğrenci ilişkileri	91	17,5	284	54,6	145	27,9
Sosyal mekanlar	101	19,4	272	52,3	147	28,3
İbadethane mekanları	57	11,0	246	47,3	217	41,7
Yabancı dil eğitimi	123	23,7	246	47,3	151	29,0

Öğrencilerin SCÜ'de sağlanan imkânların değerlendirilmesine yönelik dağılıma bakıldığında, %54,6 oranıyla idari personel - öğrenci ilişkilerinin, %52,7 oranıyla öğretim üyesi - öğrenci ilişkilerinin, %52,3 oranıyla sosyal mekânların kısmen yeterli olduğu görülmektedir.

Tablo 21: Öğrencilerin Üniversitedeki Olanaklardan Yararlanma Sıklığı Dağılımı

Olanaklardan Yararlanma Sıklığı	$\bar{X}$	ss
Kafeterya	3,30	1,45
Yemekhane	3,34	1,37
Merkez Kütüphane/Birim kütüphanesi	3,02	1,32
İnternet erişimi	2,41	1,39
Sağlık Merkezi	2,53	1,45
Rehberlik Birimi	2,59	1,35
Kariyer Geliştirme Birimi	2,58	1,42
Öğrenci Kültür Merkezi	2,70	1,37
Spor salonu/merkezi vs	2,70	1,38
Sürekli Eğitim Merkezi	2,37	1,40
Üniversitenin yarı zamanlı çalışma imkanları	2,51	1,32
Sosyal mekanlar	2,99	1,33
İbadethane mekanları	3,23	1,35
Yabancı dil eğitimi	2,94	1,41

Öğrencilerin SCÜ'deki olanaklardan yararlanma sıklığında, en yüksek yemekhane ($\bar{x}$ 3,34) olarak görülürken, en düşük sürekli eğitim merkezi ($\bar{x}$ 2,37) olduğu görülmektedir.

Tablo 22: Öğrencilerin Üniversitedeki Olanaklardan Memnuniyet Düzeyleri Dağılımı

Olanaklardan Memnuniyet	$\bar{X}$	ss
Kafeterya	3,20	1,33
Yemekhane	3,15	1,28
Merkez Kütüphane/Birim kütüphanesi	3,00	1,24
İnternet erişimi	2,45	1,34
Sağlık Merkezi	2,57	1,31
Rehberlik Birimi	2,46	1,24
Kariyer Geliştirme Birimi	2,57	1,28
Öğrenci Kültür Merkezi	2,66	1,23
Spor salonu/merkezi vs	2,72	1,36
Sürekli Eğitim Merkezi	2,55	1,32
Üniversitenin yarı zamanlı çalışma imkanları	2,48	1,26
Sosyal mekanlar	2,79	1,24
İbadethane mekanları	3,25	1,37
Yabancı dil eğitimi	2,88	1,36

Öğrencilerin SCÜ'deki olanaklardan memnuniyet düzeyinde, en yüksek ibadethane mekanları ($\bar{x}$ 3,25) olarak görülürken, en düşük internet erişimi ($\bar{x}$ 2,45) olduğu görülmektedir.

Tablo 23: Öğrencilerin Üniversitedeki Becerilerini Geliştirme Düzeylerinin Dağılımı

SCÜ de Becerileri Geliştirme	$\bar{X}$	ss
Yaratıcı düşünme becerisi	2,77	1,37
Kendi başına karar verme becerisi	3,20	1,34
Problem çözme becerisi	3,29	1,28
Araştırma - Sorgulama becerisi	3,01	1,27
Sorumluluklarının farkına varma becerisi	3,38	1,33
Sorumluluk alma becerisi	3,34	1,32
Zamanı ve kaynakları etkili kullanma becerisi	3,19	1,28
Etkili iletişim becerisi	2,93	1,23
İlişki yönetimi becerisi	3,07	1,29
Yaşlılarla işbirliği sağlama becerisi	3,17	1,32
Hedef belirleme ve ulaşma becerisi	3,23	1,31
Kendini tanıma becerisi	3,25	1,30
Öz - değerlendirme becerisi	3,29	1,30
Stres yönetimi/stresle başa çıkma becerisi	2,99	1,40

Öğrencilerin SCÜ’de becerilerini geliştirme düzeylerine bakıldığında, en yüksek sorumluluklarının farkına varma becerisi ($\bar{x}$ 3,38) olduğu görülürken, en düşük yaratıcı düşünme becerisi ($\bar{x}$ 2,77) olduğu görülmektedir.

Tablo 24: Öğrencilerin Üniversitede İlk Yılında Başa Çıkmakta Zorlandığı Durumların Dağılımı

Üniversitenin İlk Yılında Başa Çıkmakta En Çok Zorlanılan Durum	f	%
Bir zorluk yaşamadım	85	16,3
Evden ailemden uzakta olmak aile özlemi	208	40,0
İhtiyacım olduğunda yardım istemek	62	11,9
Maddi sıkıntılar	95	18,3
Ulaşım	22	4,2
Bu şehirde kendimi güvende hissetmemek	10	1,9
Kendimi ait yakın hissettiğim bir grup arkadaş bulmak	31	6,0
Diğer	7	1,3

Öğrencilerin üniversitenin ilk yılında başa çıkmakta en çok zorlandığı durumlarda, %40'nın aile özlemi çektiği, %18,3'nün maddi sıkıntılar çektiği ve %16,3'nün bir zorluk yaşamadığı belirtilmiştir.

Tablo 255: Öğrencilerin Dersler ve Ödevler Dışında Boş Zamanı Değerlendirme Durumunun Dağılımı

Dersler ve Ödevler Dışında Boş Zaman Etkinliği	$\bar{X}$	ss
Sanatsal etkinliklere katılım	2,21	1,31
Kültürel etkinliklere katılım	2,42	1,27
Bilimsel etkinliklere katılım	2,42	1,28
Dinsel etkinliklere katılım	2,60	1,32
Kariyer odaklı kişisel gelişim etkinliklerine (dil kursu, KPSS kursu gibi) katılım	2,68	1,46
Sivil Toplum Kuruluşlarının gönüllü etkinliklerine katılım	2,58	1,39
Spor etkinliklerine giderim	2,96	1,38
Okuldaki kulüp etkinliklerine katılım	2,75	1,35
Sosyal medyada ve internette vakit geçiririm	3,36	1,37
Arkadaşlarımla vakit geçiririm	3,54	1,26
Bilgisayar oyunu oynarım	2,77	1,38
TV izlerim	2,56	1,39
Hobilerimle ilgilenirim	3,35	1,34
Spor yaparım	3,25	1,39
Kitap okurum	3,27	1,30
Müzik dinlerim	3,63	1,29
Playstation kafeye giderim	2,61	1,44
Oyun salonuna/eğlence merkezine giderim	2,71	1,38
Alışveriş merkezine giderim	3,21	1,31

Öğrencilerin boş zaman etkinliğine bakıldığında, en yüksek müzik dinleme ($\bar{x}$ 3,63) olarak görülürken, en düşük sanatsal etkinlik ($\bar{x}$ 2,21) olarak görülmektedir.

Tablo 26: Öğrencilerin Dinlemekten Keyif Aldığı Müziklerin Dağılımı

Dinlemekten Keyif Alınan Müzik Türleri	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Müzik dinlemiyorum	70	13,5	450	86,5
Caz / Blues	105	20,2	415	79,8
Arabesk / Fantezi	49	9,4	471	90,6
Rock / Metal	83	16,0	437	84,0
Yerel / Etnik Müzik	73	14,0	447	86,0
Türk Halk Müziği	69	13,3	451	86,7
Klasik Türk Müziği/ Türk Sanat Müziği	101	19,4	419	80,6
Klasik Batı Müziği	68	13,1	452	86,9
Dini Müzikler	69	13,3	451	86,7
Pop	184	35,4	336	64,6
Rap	216	41,5	304	58,5
R&B	89	17,1	431	82,9
Indie	36	6,9	484	93,1
Protest / Özgün	17	3,3	503	96,7
Deneysel	20	3,8	500	96,2
Elektronik/Trans/Tekno	37	7,1	483	92,9
Chill – out	42	8,1	478	91,9
Diğer	33	6,3	487	93,7

Öğrencilerin, %13,5'nin müzik dinlemediği görülmektedir. Büyük bir oranın ise değişik türlerdeki müzikleri dinledikleri anlaşılmıştır.

Tablo 27: Öğrencilerin Okumaktan Keyif Aldığı Kitapların Dağılımı

Okumaktan Keyif Alınan Kitap Türleri	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Kitap okumuyorum	93	17,9	427	82,1
Klasik Dünya Edebiyatı	101	19,4	419	80,6
Klasik Türk Edebiyatı	35	6,7	485	93,3
Tarih Kitapları	150	28,8	370	71,2
Araştırma – İnceleme Kitapları	73	14,0	447	86,0
Bilim Kurgu – Fantastik Kitaplar	104	20,0	416	80,0
Çizgi Roman	78	15,0	442	85,0
Dini Kitaplar	102	19,6	418	80,4
Şiir Kitapları	76	14,6	444	85,4
Politika Kitapları	82	15,8	438	84,2
Kişisel Gelişim Kitapları	97	18,7	423	81,3
Eğlence – Mizah Kitapları	67	12,9	453	87,1
Felsefe – Düşünce Kitapları	74	14,2	446	85,8
Ekonomi – İş dünyası Kitapları	63	12,1	457	87,9
Macera – Aksiyon-Polisiye Kitapları	81	15,6	439	84,4
Parapsikoloji – Astroloji Kitapları	24	4,6	496	95,4
Bilişim – Teknoloji – Mühendislik Kitapları	81	15,6	439	84,4
Sanat – Tasarım Kitapları	43	8,3	477	91,7
Korku – Gerilim Kitapları	63	12,1	457	87,9
Diğer	22	4,2	498	95,8

Öğrencilerin, %17,9'nun kitap okumadığı görülmektedir. Büyük bir oranın ise değişik türlerdeki kitapları okudukları anlaşılmıştır.

Tablo 28: Öğrencilerin Dini İnanç Dağılımı

Dini İnanç	f	%
İnançlıyım, inandığım dinin bütün gereklerini yerine getirmeye çalışırım	339	65,2
İnançlıyım, inandığım dinin bazı gereklerini yerine getirmeye çalışırım	118	22,7
İnançlıyım, inandığım dinin gereklerini yerine getirmem	36	6,9
İnançlı biri değilim	21	4,0
Diğer	6	1,2

Öğrencilerin, %65,2'si inançlı olduğunu ve inandığı dinin bütün gereklerini yerine getirmeye çalıştığını belirtmiştir. %22,7'lik bir paya sahip olan öğrenciler inandığı dinin bazı gereklerini yerine getirmeye çalıştığını ancak bütün gereklerini yerine getirmeye çalışmadığını, %4,0'lık bir paya sahip olanlar ise inançlı olmadığını belirtmiştir.

Tablo 29: Öğrencilerin Siyasete Olan İlgi Dağılımı

Siyasete Olan İlgi ($\bar{X} \pm ss$)	4,25 $\pm$ 2,81
---	-----------------

Siyasete olan ilgiye bakıldığında, 4,25 puan orta düzeyde ilgi olduğunu göstermektedir. Ancak, bu ilginin 2,81 puanlık bir standart sapmaya sahip olması, ilginin öğrenciler arasında oldukça değişken olduğunu göstermektedir.

Tablo 30: Öğrencilerin En Son Genel Seçimde Oy Kullanma Dağılımı

En Son Genel Seçimde Oy Kullanma	f	%
Evet	93	17,9
Hayır	427	82,1

Tabloya göre, öğrencilerin %17,9'u oy kullanırken, %82,1'i oy kullanmamıştır.

Tablo 31: Öğrencilerin Günlük Ortalama Uyku Dağılımı

Günlük Ortalama Uyku	f	%
5 saatten az	85	16,3
6 8 saat	315	60,6
8 10 saat	82	15,8
10 12 saat	26	5,0
12 saat ve üstü	12	2,3

Öğrencilerin, %60,6'sı günde 6 ila 8 saat uyurken, %16,3'ü günde 5 saatten az, %15,8'i günde 8 ila 10 saat, %5,0'ı günde 10 ila 12 saat ve %2,3'ü günde 12 saat ve üstü uyuduğu görülmektedir.

Tablo 32: Öğrencilerin En Çok Yemek Yediği Yerlere İlişkin Dağılımı

Okulda En Çok Yemek Yenilen Yer	f	%
Okul kantini	103	19,8
Okul yemekhanesi	160	30,8
Üniversite dışındaki kafe ve restoranlar	66	12,7
Fastfood restoranları	44	8,5
Kaldığım yerde	131	25,2
Diğer	16	3,1

Tabloya göre, öğrencilerin %19,8'i okul kantinde, %30,8'i okul yemekhanesinde, %12,7'si üniversite dışındaki kafe ve restoranlarda, %8,5'i fastfood restoranlarında, %25,2'si kaldığı yerde ve %3,1'i ise diğer yerlerde yemek yemektedir.

Tablo 33: Öğrencilerin Ortalama İnternet Kullanımı Dağılımı

Günlük Ortalama İnternet Kullanımı Süresi	f	%
Kullanmıyorum	6	1,2
0-2 saat arası	39	7,5
2-4 saat arası	234	45,0
4-6 saat arası	156	30,0
6 saat ve üstü	85	16,3

Öğrencilerin %1,2'si internet kullanmıyor, %7,5'i 0-2 saat arası, %45,0'ı 2-4 saat arası, %30,0'ı 4-6 saat arası ve %16,3'ü ise 6 saat ve üstü internet kullanmaktadır.

Tablo 34: Öğrencilerin Sigara Kullanımı Dağılımı

Sigara Kullanımı	f	%
Hiç Kullanmadım	396	76,2
Birkaç Kez Denedim	35	6,7
Nadiren	26	5,0
Ara Sıra	23	4,4
Sıklıkla	40	7,7

Tabloya göre, öğrencilerin %76,2'si sigara kullanmıyor, %6,7'si birkaç kez denemiş, %5,0'ı nadiren, %4,4'ü ara sıra ve %7,7'si ise sık sık sigara kullanmaktadır.

Tablo 35: Öğrencilerin Alkol Kullanımı Dağılımı

Alkol Kullanımı	f	%
Hiç Kullanmadım	433	83,3
Birkaç Kez Denedim	38	7,3
Nadiren	23	4,4
Ara Sıra	17	3,3
Sıklıkla	9	1,7

Öğrencilerin %83,3'ü alkol kullanmazken, %7,3'ü birkaç kez denemiş, %4,4'ü nadiren, %3,3'ü ara sıra ve %1,7'si ise sık sık alkol kullanmaktadır.

Tablo 36: Öğrencilerin Nargile Kullanımı Dağılımı

Nargile Kullanımı	f	%
Hiç Kullanmadım	383	73,7
Birkaç Kez Denedim	57	11,0
Nadiren	41	7,9
Ara Sıra	26	5,0
Sıklıkla	13	2,5

Öğrencilerin %73,7'si nargile kullanmazken, %11,0'ı birkaç kez denemiş, %7,9'u nadiren, %5,0'ı ara sıra ve %2,5'i ise sık sık nargile kullanmaktadır. Nargile kullanımının oldukça düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 37: Öğrencilerin Madde Bağımlılığı Dağılımı

Madde Bağımlılığı	f	%
Hiç Kullanmadım	468	90,0
Birkaç Kez Denedim	16	3,1
Nadiren	15	2,9
Ara Sıra	10	1,9
Sıklıkla	11	2,1

Tabloya göre, öğrencilerin %90,0'ı madde kullanmazken, %3,1'i birkaç kez denemiş, %2,9'u nadiren, %1,9'u ara sıra ve %2,1'i ise sık sık madde kullanmaktadır.

Tablo 38: Öğrencilerin SCÜ Öğrencisi Olduktan Sonra Gelişen Becerileri Dağılımı

SCÜ Öğrencisi Olduktan Sonra Gelişen Beceriler	$\bar{X}$	ss
Farklı sanat dallarında başarılı olma	2,89	1,48
Rekabetçi olma	3,10	1,30
Elde etmek için uğraşma	3,07	1,36
Farklı spor dallarında başarılı olma	2,93	1,32
Risk alma	3,25	1,35
Sosyal olma	3,39	1,26
Sosyal girişimci olma	3,12	1,22
Yenilikçi olma	3,09	1,29
Girişimci olma	3,20	1,28
Gönüllülük bilincine sahip olma	3,29	1,26
Toplumsal duyarlılık bilincine sahip olma	3,36	1,30

Tabloya göre, SCÜ öğrencisi olduktan sonra gelişen beceri düzeylerine bakıldığında öğrencilerin sosyal olma düzeyi 3,39 ortalamaoya sahip olurken, farklı sanat dallarında başarılı olma düzeyleri 2,89 ortalamaoya sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 39: Öğrencilerin Geleceğe Dair Hedefler Dağılımı

Geleceğe Dair Hedefler	$\bar{X}$	ss
Aile sahibi olmak	3,99	1,35
Zengin olmak	4,05	1,17
Alanında otorite olmak	3,63	1,22
Özel yetenek ve eğilimlerimi kullanmak	3,81	1,23
Bir diplomaya sahibi olmak	3,95	1,30
İş sahibi olmak	4,22	1,15
Toplumsal statü/saygınlık elde etmek	4,01	1,16
Dünyayı gezmek / Serüven yaşamak	3,83	1,32
Okul arkadaşlarım tarafından hatırlanmak	3,52	1,37
Başkalarına yardımcı olmak	3,97	1,18
Yurt dışında dil eğitimi almak	3,55	1,37
Yurt dışında lisans üstü eğitimime devam etmek	3,72	1,33
Yurt dışında kariyer yapmak/yaşamak	3,55	1,42
Sosyal girişimci olma	3,60	1,28
Kendi işini kurmak	3,96	1,25

Tabloya göre, öğrencilerin geleceğe dair hedeflerinin ortalamalarına bakıldığında iş sahibi olma 4,22 ile en yüksek ortalama sahip olurken, en düşük ortalama sahip olan ise okul arkadaşlarım tarafından hatırlanmak 3,52 ortalama sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 40: Öğrencilerin Üniversiteye Aitlik Dağılımı

SCÜ'ye aitlik ($\bar{X} \pm ss$)	5,09 $\pm$ 2,75
------------------------------------	-----------------

Öğrencilerin üniversiteye aitlik hissinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 41: Öğrencilerin Durumlarını Yansıtan İfadeler Dağılımı

Durumlarını Yansıtan İfadeler	$\bar{X}$	ss
Pek çok açıdan ideallerime yakın bir yaşamım var	3,34	1,90
Yaşam koşullarım mükemmeldir	3,63	1,67
Yaşamım beni tatmin ediyor	3,60	1,64
Şimdiye kadar, yaşamda istediğim önemli şeyleri elde ettim	3,58	1,66
Hayatımı bir daha yaşama şansım olsaydı, hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim	3,53	1,95

Tabloya göre, öğrencilerin durumlarını yansıtan ifadelerle bakıldığında yaşam koşullarım mükemmeldir 3,63 ile en yüksek ortalamaya sahip olurken, pek çok açıdan ideallerime yakın bir yaşamım var 3,34 ortalama ile en düşük olarak görülmüştür.

Tablo 42: Öğrencilerin Eğitim İçin Türkiye'yi Seçme Nedeni Dağılımı

Eğitim İçin Türkiye'yi Seçme Nedeni	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Eğitim kalitesi	293	56,3	227	43,7
Burs imkanı	132	25,4	388	74,6
Kültürel yakınlık	114	21,9	406	78,1
Coğrafi yakınlık	100	19,2	420	80,8
Dini yakınlık	144	27,7	376	72,3
Türk tanıdıklar	79	15,2	441	84,8
Bilimsel başarı	83	16,0	437	84,0
Aile isteği	178	34,2	342	65,8
Arkadaş tavsiyesi	127	24,4	393	75,6
Ülkede iş bulma	147	28,3	373	71,7
Diğer	60	11,5	460	88,5

Öğrencilerin 293'ü (%56,3) eğitim kalitesi nedeniyle, 178'i (%34,2) aile isteğiyle, 147'si (%28,3) ülkede iş bulma nedeniyle, 144'ü (%27,7) dini yakınlık nedeniyle Türkiye'yi eğitim için tercih ettiğini belirtmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Türkiye, uluslararası öğrenciler için önemli bir eğitim merkezidir. Öğrenim gören uluslararası öğrenci sayısı son yıllarda önemli bir artış göstermiştir. 2022-2023 eğitim öğretim yılı itibariyle, Türkiye'de 301 bin uluslararası öğrenci eğitim görmektedir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu, Orta Asya ve Orta Doğu ülkelerinden gelmektedir (<https://istatistik.yok.gov.tr/07.11.2023>). Bu durum, Türkiye'nin uluslararası rekabet gücünün artması açısından önemlidir. Türkiye, uluslararası öğrenciler için cazip bir eğitim merkezi olmaya devam ederek, küresel bir oyuncu olmasını sağlayacaktır.

Araştırma grubunda yer alan öğrencilerin, %77,3'ü (402) erkek, %22,7'si (118) kız öğrencilerden oluşmaktadır. Erkek öğrencilerin oranı kız öğrencilerin oranına göre yüksek olduğu görülmektedir. Bu dağılıma göre erkeklerin yüksek oranda çıkma nedeni kültürel algılamalar olabilir. Gelişmekte olan toplumlarda ataerkil değerler sistemine göre kızların yurt dışında okumaları ve ailelerinden uzakta olmalarının normal karşılanmadığı düşünülmektedir. 2010 yılında Birleşmiş Millet tarafından yayınlanan “The World's Women: Trends and Statistics” başlıklı raporunda başta eğitim olmak üzere diğer konularda da kadının dezavantajlı olduğu belirtilmiştir (Dalyan vd., 2018: 465). Buna bağlı olarak değerlendirecek olursak, kız öğrencilerin yurt dışında eğitim görme tercihinin erkek öğrencilere göre düşük olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin en çok tercih ettiği fakülteler Mühendislik Fakültesi (%28,8) ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (%23,1)'dir. Bu iki fakülte, toplam tercihlerin %52,9'unu oluşturmaktadır. Öğrencilerin en çok tercih ettiği alanlar, iş imkânlarının fazla olduğu ve ekonomik getirisi yüksek olan alanlardır. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi, bu alanların başında gelmektedir. Kocabıyık ve Bacıoğlu (2019: 165) çalışmasında uluslararası öğrencilerin en çok tercih ettiği fakülteler Sağlık Bilimleri ve Eğitim Fakültesidir. Gözübüyük Tamer'in (2014: 105) çalışmasında uluslararası öğrencilerin en çok tercih ettiği fakülteler Mühendislik Fakültesi ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi tercih ettiği görülürken, bu çalışma doğrultusunda benzer sonuçlar çıkmıştır.

Öğrencilerin ailelerinin ikamet ettiği bölge dağılımına bakıldığında, en fazla ailenin ikamet ettiği ülke Sudan'dır (%28,3). Sudan'ı, Kazakistan (%5), Gabon

(%4,4) ve Somali (%4,2) takip etmektedir. Ailelerin büyük bir çoğunluğu Orta Doğu ve Afrika ülkelerinde ikamet etmektedir. Orta Doğu ve Afrika ülkelerinde yaşanan iç karışıklıklar, darbeler ve terör olayları büyük göçlere sebep olmaktadır (Karakaya ve Çelik, 2021: 189). Türkiye gerek konumu gerek kültürü itibarıyla uluslararası öğrenciler açısından diğer ülkelere göre çok büyük avantaja sahiptir. Öğrencilerin ailelerinin ikamet ettiği ülkelere bakıldığında Avrupa ülkesi bulunmamaktadır. Bu durum Avrupa ülkeleri arasında yeterince rekabet edemediğimizi göstermektedir. Bu araştırma, Boyraz'ın (2021: 100) çalışmasıyla benzer sonuçlar çıkmıştır. Türkiye'nin beyin göçü veren ülkeler arasında yer almasından çok beyin göçü alan ve eğitim için tercih edilen bir ülke konumuna gelmesi gerektiği düşünülmektedir. Uluslararası öğrenciler eğitim alanında en çok ABD, İngiltere, Almanya ve Fransa'yı tercih ederken (OECD 2023), Türkiye'nin de her bölgeden tercih edilen bir ülke haline gelmesi için çalışmalarına devam etmesi gerekmektedir.

Yine ailelerin bulunduğu ülkedeki ikamet ettiği yerler incelendiğinde, en fazla ailenin ikamet ettiği yer il merkezidir (%59,8). İl merkezini, ilçe merkezi (%16,9) ve köy (%8,1) takip etmektedir. Yurtdışında ikamet eden aile sayısı ise %15,2'dir. Sonuçlara baktığımızda yükseköğretime devam edenlerin birçoğunun il merkezlerinden, ez az ise köylerden olduğu anlaşılmaktadır. İl merkezlerinde ikamet eden aile sayısı, ilçe merkezlerinde ikamet eden aile sayısından yaklaşık dört kat daha fazladır. Köylerde ikamet eden aile sayısı, il merkezlerinde ikamet eden aile sayısından yaklaşık sekiz kat daha azdır. Genel olarak köylerde ikamet edenlerin imkânları kısıtlı olduğu bahisle yükseköğretime de bu durum yansımaktadır. Çünkü yurt dışında yükseköğrenim görmenin belli bir maliyeti olduğundan ailelerin bu maddi imkânları sağlaması kısıtlı olabilir. Bu nedenle, sonuçlarda görüldüğü üzere il merkezi ve köylerde bulunanların arasında büyük oransal farklar görülmektedir. Bu verilerden anlaşılabileceği üzere SCÜ'yü tercih eden öğrenciler il merkezinde yaşayan ailelerden gelmektedir. Kocabıyık ve Bacioğlu (2018: 164) çalışmasında ise, Trakya Üniversitesi'nde eğitim gören uluslararası öğrencilerin hayatını idame ettikleri yere bakıldığında %39,8'nin köy-kasaba olduğu, %24,6'sının ise il de yaşadığı tespit edilmiştir. Bu durum çalışmanın sonuçlarıyla farklılık göstermiştir.

Öğrencilerin şuanda yaşadıkları yere ilişkin dağılımına baktığımızda en fazla öğrenci arkadaşıyla/tek başına yaşamaktadır (%29,6). Arkadaşıyla/tek başına

yaşayanları, özel yurttaki kalıyor diyenler (%17,7) takip etmektedir. Devlet yurtlarında kalan öğrenci sayısı ise %20,4'dür. Öğrencilerin durumlarına genel olarak bakıldığında birçoğunun maddi durumlarının iyi olduğu görülmektedir. Çünkü özel yurttaki, öğrenci evinde ve arkadaşlarıyla evde tek kalanların oranlarının tamamı diğerlerinden yüksek olması maddi durumunun iyi olduğunu desteklemektedir. Gelir durumu orta ya da düşük olanların diğer (devlet yurdu, akrabası ile birlikte yaşama) yerlerde kaldığı düşünülmektedir.

Uluslararası öğrencilerin anne ve babalarının eğitim durumlarına baktığımızda, babaların %31 oranıyla lisans, %25 oranıyla lisansüstü mezunu, annelerin ise %27,5 oranıyla lisans, %17,1 oranıyla lisansüstü mezunu oldukları görülmektedir. Yine babaların %2,3'ü, annelerin %5,8'i okuma yazma bilmediği anlaşılmıştır. Öğrencilerin babalarının eğitim seviyesi irdelendiğinde yarısından fazlasının üniversite mezunu (ön lisans, lisans, lisansüstü) olduğu, annelerinin eğitim seviyesinin ise yarısından fazlasının üniversite mezunu (ön lisans, lisans, lisansüstü) olduğunu söylemek mümkündür. Gözübüyük Tamer'in (2014: 108) çalışmasıyla benzer sonuçlar elde edilmiştir. Ayrıca babaların %2,3'ü (12) okuma yazma bilmezken, annelerde bu oran %5,8'dir (30). Annelerin eğitim durumunun düşük olmasının toplumsal cinsiyet eşitsizliği, eğitim imkânlarının yetersizliği ve ekonomik gibi nedenlerden dolayı olabilir. Anne ve baba eğitim durumları birbirine yakın şekilde olsa da, çoğunluğunun ön lisans, lisans ve lisansüstü mezun olması iyi bir sonuçtur. Öğrencilerin ailelerinin yaşadıkları ülkelere göre değerlendirdiğimizde, gelişmekte olan Orta Doğu ve Afrika'da bulunan ülkelerde eğitim düzeylerinin yükselişte olduğu görülmektedir. Ayrıca, eğitim seviyesi, ailelerin sosyo-ekonomik durumu ve öğrencilerin akademik başarıları üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir.

Katılımcıların %42,9'unun çalışan anne olduğu, %84,2'sinin ise çalışan baba olduğu tespit edilmiştir. Çalışmayanların oranına bakıldığında ise %55,2'sinin çalışmayan anne, %12,5'inin çalışmayan baba olduğu görülmüştür. Kalanların emekli olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmanın bulguları, katılımcıların aile yapısında annelerin babalara göre daha düşük bir işgücüne katılım oranına sahip olduğunu göstermektedir. Yine ailelerinin gelir durumu baktığımızda, 499 dolar ve altındaki ailelerin oranı %35,4 ile en yüksek seviyededir. Sırasıyla, 500-999 dolar arasında geliri olan ailelerin oranı %26,3, 2500 dolar ve üzerinde geliri olan ailelerin oranı ise %14,8'dir. Bu durumda, öğrencilerin ailelerinin gelir dağılımında önemli bir

eşitsizlik olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin ailelerinin çalışma durumları ve gelir düzeylerine göre, öğrencilerin anne ve babalarının çalışma oranlarının yüksek olması, öğrencilerin yurt dışında okuması için ekonomik anlamda daha rahat bir hayat sürmelerini desteklemektedir. Ayrıca, öğrencilerin çoğunun orta gelirli ailelere mensup olduğu anlaşılmaktadır. 499 dolar altı ve 499-999 dolar arasındaki gelire sahip ailelerin birlikte değerlendirildiğinde, bu iki grup birlikte yüksek oranda yer almaktadır. Bu durum, Türkiye'ye düşük ve orta gelire sahip öğrencilerin geldiğini göstermektedir ve Akıl (2018, 80)'ın çalışmasıyla benzer sonuçlar elde edilmiştir. Diğer taraftan, 1499 dolar ve üzeri gelire sahip aileler çocuklarını Türkiye'yi tercih etseler de, bu ailelerin birçoğunun Amerika ve Avrupa gibi bölgelere çocuklarını göndermiş olabilecekleri düşünülmektedir. Son olarak, gelir durumu iyi olmayan aileler çocuklarını Amerika ve Avrupa'da yer alan, kabul edilme şartları diğer ülkelere göre daha zor olan okullara gönderememekle birlikte, Türkiye ve diğer ülkelerde bulunan burs imkânlarıyla birlikte eğitime gönderebilme imkânına sahiptirler.

Ekonomik durumu iyi olan ailelerin çocuklarını ABD ve İngiltere gibi lider ülkelere gönderme nedenlerine bakıldığında, bu ülkelerin yükseköğretim kurumlarının sanayi ile ortaklığı, istihdam imkanları, diplomalarının uluslararası geçerliliği ve profesyonel eğitim danışmanlığı gibi imkanları öne çıkmaktadır. Bu imkanlar, öğrencilerin mezuniyet sonrasında iş bulma ve kariyerlerini geliştirme şanslarını artırmaktadır. Bu nedenle, ABD ve İngiltere gibi ülkeler uluslararası öğrenci hareketliliğinde lider konumda bulunmaktadır (Verbik, Lasanowski 2007: 3).

Uluslararası öğrencilerin aylık ortalama geçinme miktarı incelendiğinde, %80'inin 499 dolar ve altındaki gelir grubunda yer aldığı tespit edilmiştir. Bu durum, öğrencilerin az ve orta gelirli ailelerden geldiğini göstermektedir. Bu veriler, öğrencilerin gelir düzeyine göre eğitim tercihleri konusundaki farklılıkları desteklemektedir. Ayrıca aylık harcama miktarı, öğrencilerin yaşam standartları, gelir düzeyleri ve harcama tercihleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Beşirli (2011: 91), 864 uluslararası öğrencinin Türkiye'deki aylık harcama miktarlarını incelediği araştırmasında, öğrencilerin %58'inin aylık harcama miktarının 300 dolar ve altında olduğunu tespit etmiştir. Boyraz (2021: 37), 2018-2019 eğitim öğretim yılında Gaziantep Üniversitesi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi ve Sanko Üniversitesi'nde bulunan uluslararası öğrencilere yönelik yaptığı araştırmasında,

öğrencilerin %46'sının aylık gelir ve giderlerinin 501-1000 TL arasında olduğunu belirlemiştir. Kocabıyık ve Bacioğlu (2018: 164) çalışmasında, uluslararası öğrencilerin %76'sının ailesinden harçlık aldığını ancak ailelerden gelen harçlık miktarının belirtilmediği anlaşılmıştır. Akıl (2018: 85) çalışmasında, SCÜ'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin maddi sorunlar yaşadığını belirtmiştir.

Öğrencilerin harcamalarını karşılama yöntemlerine bakıldığında, %83,3 olmak üzere yüksek oranda ailesinden destek aldığını, %17,9'u burs aldığını, %11,9'nun yarı zamanlı çalıştığını ve %10,2'sinin arkadaş çevresinden destek aldığını ifade etmiştir. Bulgulara göre, öğrencilerin en yaygın harcama karşılama yöntemi aileleri tarafından destek almaktır. Bu yöntemi, burs almak, yarı zamanlı çalışmak ve kredi almak izlemektedir. Aile destekli öğrencilerin oranı, toplam katılımcıların %83,3'ünü oluşturmaktadır. Bu durum, üniversite öğrencilerinin büyük bir kısmının eğitim masraflarını aileleri tarafından karşıladığını göstermektedir. Aile desteğinin özellikle düşük gelirli ailelerden gelen öğrenciler için önemli bir kaynak olduğu söylenebilir.

Burs alan öğrencilerin oranı, toplam katılımcıların %17,9'unu oluşturmaktadır. Bu durum, üniversite öğrencilerinin önemli bir kısmının eğitim masraflarını burslar yoluyla karşıladığını göstermektedir. Burslar, özellikle orta gelirli ailelerden gelen öğrenciler için önemli bir kaynaktır. Kredi alan öğrencilerin oranı, toplam katılımcıların %6,0'ını oluşturmaktadır. Bu durum, üniversite öğrencilerinin önemli bir kısmının eğitim masraflarını krediler yoluyla karşıladığını göstermektedir. Krediler, özellikle yüksek gelirli ailelerden gelen öğrenciler için önemli bir kaynaktır.

Yarı zamanlı çalışan öğrencilerin oranı, toplam katılımcıların %11,9'unu oluşturmaktadır. Bu durum, üniversite öğrencilerinin önemli bir kısmının eğitim masraflarını yarı zamanlı işler yaparak karşıladığını göstermektedir. Yarı zamanlı çalışma, özellikle düşük ve orta gelirli ailelerden gelen öğrenciler için önemli bir kaynaktır. Tam zamanlı çalışan öğrencilerin oranı, toplam katılımcıların %3,3'ünü oluşturmaktadır. Üniversite öğrencilerinin önemli bir kısmının eğitim masraflarını tam zamanlı işler yaparak karşıladığını göstermektedir.

Tam zamanlı çalışma, özellikle düşük ve orta gelirli ailelerden gelen öğrenciler için önemli bir kaynaktır. Diğer yöntemleri kullanan öğrencilerin oranı,

toplam katılımcıların %3,8'ini oluşturmaktadır. Bu yöntemler, akrabalarından destek alma, devlet yardımları alma, spor müsabakaları ve yarışmalardan elde edilen gelirleri kullanma gibi yöntemler olabilmektedir. Elde edilen bulgular, üniversite öğrencilerinin eğitim masraflarını karşılamakta çeşitli zorluklar yaşadığını göstermektedir. Aile desteği, burslar, krediler ve yarı zamanlı çalışma, öğrencilerin eğitim masraflarını karşılamada önemli kaynaklardır. Ancak, özellikle düşük gelirli ailelerden gelen öğrenciler için bu kaynaklar yeterli olmayabilmektedir. Bu nedenle, üniversite öğrencilerinin eğitim masraflarını karşılamada daha fazla desteğe ihtiyaç duydukları söylenebilir. Kıroğlu ve arkadaşları (2010: 31), Beşirli (2011: 93) ve Aslan ve Babirzade (2020: 9), Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin geçimlerini ailelerinin desteğiyle sağladıklarını tespit etmiştir ve çalışmada benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ni tercih eden öğrencilerin en yaygın nedenleri, akademik itibarı/başarıları (%56,9), tavsiye üzerine (%50), köklü bir üniversite olması (%49), mezunların iyi iş olanakları (%48,5) ve tercih edilen bölümün alanında iyi olması (%46,9) olarak belirlenmiştir. 1974 yılında kurulan Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nin köklü bir üniversite olması ve akademik başarıları, öğrencilerin tercih etme nedenleri arasında önemli bir yere sahiptir. Üniversitenin kalitesi ve başarılarının tesadüf olmadığının en önemli göstergesi olarak uluslararası öğrencilerin tercih sebeplerinde üst sıralarda yer almasından anlaşılmaktadır. Türkiye'de daha önce eğitim görmüş öğrenciler, kendi ülkelerine döndüklerinde çevrelerine tavsiyeler verebilmektedir. Ayrıca, mezun olduktan sonra tercih ettikleri iş alanlarında çalışabilmeleri de önemli bir etkidir. Bu nedenle, yurt dışında eğitim almak isteyen öğrenciler, daha önce yurt dışında eğitim almış ve tecrübe edinmiş öğrencilerin tavsiyelerinden veya çalıştıkları iş alanlarını da göz önünde bulundurarak üniversite tercihi yapmaktadır. Tanyeri ve İşgören'in (2017: 332) çalışmasına göre, ankete katılanların üniversite tercihlerini etkileyen faktörler incelendiğinde, ilk sırada öğrencilere sağlanan yurtdışı olanakları (%39) yer alırken, ikinci sırada ise arkadaş tavsiyesi (%21,7) önemli bir rol oynamaktadır. Kocabıyık ve Bacioğlu'nun (2018: 166) araştırma grubunun Trakya Üniversitesi'ni tercih etme nedenlerine ilişkin bulgularına göre, katılımcıların %34,5'i kaliteli eğitimi, %31'inin puan uygunluğunu, %16,4'ü gelecekteki iş imkânları, %15,2'si öğretmen veya çevre

tavsiyesi, %8,8'i internet araştırmaları, %7,6'sı tanıtımlardan etkilenmeyi ve %2,3'ü aile baskısını tercih nedeni olarak belirtmiştir.

Öğrencilerin fakülte tercihlerindeki etkenlerin dağılımına göre, katılımcıların çoğunluğu, tercihlerini kişisel hedeflerine, planlarına ve kariyer hayallerine göre belirlediklerini belirtmiştir (%44,4). Tavsiyelerin de (%12,1) önemli bir rol oynadığı görölmektedir. Buna ek olarak, bazı öğrencilerin tercihlerini ailelerinin ısrarıyla (%8,1) veya bölüm tanıtım faaliyetlerinin etkisiyle (%4,6) şekillendirdiği görölmektedir. Burada önemli olan %44,4'nün kariyer hedeflerine yönelik tercih seçilmesinin önemli olmasıdır. Çünkü öğrenciler eğitim öğretim hayatını iş veya akademik kariyerlerine göre ayarlamak ister. Bu doğrultuda %44,4 oranının birinci sırada yer alması belirtilen nedenlerin etkili olduğu düşünölmektedir. Ayrıca %8,1'in aile ısrarına bağlı olarak fakülte tercihi etmesi, öğrencinin gelecekteki kariyerini veya hedeflerini olumsuz etkileyebilir. Çünkü idealinde olmayan bir eğitim, kişileri mutsuz edebilir ve eğitim hayatında olumsuz sonuçlar doğurabilir. %12,1'in tavsiye üzerine fakülte tercih etmesi de öğrencilerin alanında ya da gelecek hayallerine yönelik tavsiyeleri önemsediği düşünölmektedir. Bireyler herhangi bir konuda bir tercih yapmadan önce çevresinden tavsiyeler alabilir. Bu tavsiyeler tereddüt ettikleri bir konuda netlik kazandırmasına ya da gelecekleri ile ilgili karar verme sürecinde deneyimlerden faydalanması önemli bir motive ve karar verme unsurudur. Ancak, akademik kriterlerin, örneğin bölüm hocalarının nitelikleri, bölümün bilimsel gelişmişliği ve geçmişi gibi faktörlerin tercihlerde daha az etkili olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu bulgular, genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin fakülte tercihlerindeki karar sürecinin karmaşık olduğunu ve kişisel, sosyal ve bazen ailesel faktörlerin bu süreçte rol oynadığını göstermektedir. Trakya Üniversitesi'nde bölüm tercihlerini etkileyen faktörler üzerine yapılan incelemede, öğrencilerin tercih nedenlerinin çeşitlilik gösterdiği görölmektedir. Bulgulara göre, öğrencilerin %49,7'si tercihlerini özel ilgilerine dayandırmıştır. Bu durum, öğrencilerin bölüm seçiminde kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda karar verdiklerini işaret etmektedir. Gelecekteki iş imkânlarının önemi de dikkate değerdir, %32,2'lik bir oran, öğrencilerin kariyerlerini şekillendirmeye dönük tercihlerde önemli bir etken olduğunu göstermektedir. Ayrıca, %11,7'si aile veya çevrenin önerilerine önem verdiğini belirtmiştir. Bölümde sunulan eğitimin kalitesi (%8,8), öğretmenlerin yönlendirmesi (%4,7) ve tanıtımların etkisi (%2,9) ise daha az belirgin nedenler

olarak öne çıkmaktadır. Bu sonuçlar, öğrencilerin bölüm tercihlerini etkileyen faktörlerin kişisel ilgilerden iş olanaklarına kadar geniş bir yelpazeye yayıldığını göstermektedir (Kocabıyık, Bacıoğlu 2018: 166).

Derse devam sıklığı üzerine yapılan incelemede, öğrencilerin devam düzenlerinin çeşitlilik gösterdiği görülmektedir. Bulgulara göre, öğrencilerin %41.7'si neredeyse her zaman derslere devam etmekte, %43.1'i çoğu zaman devam etmektedir. Bu oranlar, öğrencilerin genel olarak derslere düzenli olarak katıldıklarını göstermektedir. Ara sıra devam edenlerin oranı %9.0 iken, nadir ve hiç devam etmeyenlerin oranları ise sırasıyla %3.7 ve %2.5'tir. Bu sonuçlar, öğrencilerin derslere devam konusunda genellikle düzenli bir tutum sergilediğini, okul hayatını önemsediğini ve eğitim amaçlı geldiklerini göstermektedir.

Öğrencilerin SCÜ'deki deneyimlerine bakıldığında, öğrencilerin en yüksek deneyim düzeyine sahip oldukları alanların başında ödevlerini zamanında teslim etme ($\bar{x}$ 3,57), ve sınıfa/derse ödevlerini yaparak gelme ($\bar{x}$ 3,40) gelmektedir. Bunları, günlük hayatta karşılarına çıkan durumlarla öğrendikleri bilgiler arasında ilişki kurma ve sorumlu bir tutum geliştirme takip etmektedir. Diğer yandan, öğrencilerin daha düşük deneyim düzeyine sahip oldukları alanlar arasında ise öğretim üyesi ile e-mail kullanarak iletişim kurdukları ($\bar{x}$ 2,31) görülmektedir. Bu bulgular, öğrencilerin öğrenme deneyimlerinin çeşitliliğini ve belirli beceri alanlarında gelişim ihtiyaçlarını göstermektedir.

SCÜ'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin haber takip alışkanlıklarına ilişkin bulgulara, öğrencilerin çoğunluğu üniversiteye ilişkin haberleri Instagram üzerinden takip etmektedir (%34,8). Üniversitenin resmi internet sitesi ise öğrenciler arasında ikinci en yaygın tercih olarak belirlenmiştir (%23,1). Ancak, %12,1'lik bir kesimin herhangi bir haber kaynağını takip etmediği ortaya çıkmıştır. Bu öğrencilerin, okuldaki gelişmeleri arkadaşlarından veya ders hocalarından öğrendiği tespit edilmiştir. Araştırma, bu öğrenci grubunun sosyal medya ve internet kullanım alışkanlıklarının sınırlı olduğunu göstermektedir, zira okulda sunulan internet hizmetlerine rağmen bu öğrencilerin haber kaynaklarını takip etmedikleri görülmüştür. Diğer yandan, internet kullanan öğrencilerin çoğunluğunun üniversitedeki gelişmeleri sosyal medya platformları üzerinden takip ettiği belirlenmiştir.

Öğrenci kulüpleri ve sivil toplum kuruluşlarına katılım ve etkileşim düzeyine ilişkin verilere göre, öğrencilerin %23,3'ü bir öğrenci kulübüne üye olduğunu belirtirken, %76,7'si herhangi bir öğrenci kulübüne üye değildir. Sivil toplum kuruluşlarına ve öğrenci kulüplerine büyük bir çoğunluğun katılmadığı ve takip etmediği belirlenmiştir.

Uluslararası öğrencilerin SCÜ'deki imkânların değerlendirmesine yönelik dağılımda, kampüs yaşam alanlarına ilişkin değerlendirmelerde %45,2'si kısmen yeterli olduğunu belirtirken, %27,1'i yeterli olduğunu ifade etmektedir. Genel kullanım alanları ve kütüphane imkânlarına ilişkin değerlendirmelerde ise kısmen yeterli ve yeterli olduğunu belirten öğrencilerin oranları birbirine yakındır ancak kalabalık sınıfların ve burs imkânlarının yetersiz olduğu yönünde daha fazla görüş belirtilmektedir. Öğrencilerin öğretim üyesi ve idari personel ile ilişkileri konusunda ise çoğunlukla kısmen yeterli olduğunu ifade etmektedir. Sosyal mekânlar ve yabancı dil eğitimi ise öğrenciler tarafından daha olumlu değerlendirilmektedir ancak hala iyileştirme gerektiren alanlar olduğu görülmektedir. İbadethane mekânlarına ilişkin değerlendirme ise yetersizlik oranının oldukça düşük olması dikkat çekmektedir. Bu değerlendirmeler, üniversitenin hizmet ve imkânlarını iyileştirme noktalarını belirlemede önemli bir kaynak olarak kullanılabilir. Gencer ve Daşlı (2019: 1198) tarafından yapılan çalışmada, SCÜ'deki Türk öğrencilere yönelik yapılan anket benzer sonuçlar vermiş ve üniversitedeki imkanlar hakkında benzer değerlendirmeler yapılmıştır.

Öğrencilerin SCÜ'deki olanaklardan yararlanma sıklığında, en sık kullandığı olanaklar arasında yemekhane ($\bar{x}$ 3,34) ve kafeterya ($\bar{x}$ 3,30) bulunmaktadır. Bu durum, öğrencilerin yemekhane ve kafeterya hizmetlerinden genellikle memnun olduklarını göstermektedir. Sağlık merkezi, rehberlik birimi, kariyer geliştirme birimi gibi destek hizmetleri ise orta seviyede kullanılmakta ve genellikle memnuniyet düzeyleri ortalamanın altında görülmektedir. Sosyal mekanlar ve ibadethane mekanları öğrenciler arasında daha sık kullanılan olanaklar arasındadır ve memnuniyet düzeyleri genellikle ortalamanın üstündedir. Yabancı dil eğitimi öğrenciler arasında daha düşük bir kullanım sıklığına sahip olmasına rağmen, memnuniyet düzeyinin ortalamanın üzerinde olduğu gözlemlenmektedir. Bu değerlendirmeler, üniversite yönetimi tarafından hizmet ve imkanların daha etkin bir şekilde sunulması ve iyileştirilmesi için önemli bir rehberlik sağlayabilir.

Öğrencilerin SCÜ'deki olanaklardan memnuniyet düzeylerinde, en yüksek memnuniyet düzeyine sahip olduğu olanaklar arasında ibadethane mekanları ($\bar{x}$ 3,25), kafeterya ($\bar{x}$ 3,20) ve yemekhane ($\bar{x}$ 3,15) yer almaktadır. Bu sonuçlar, öğrencilerin ibadethane, yemekhane ve kafeterya hizmetlerinden genellikle memnun olduklarını göstermektedir. Merkez kütüphane/birim kütüphaneleri ise öğrencilerin memnuniyet düzeyinin orta seviyede olduğu görülmektedir ($\bar{x}$ 3,00). İnternet erişimi, sağlık merkezi, rehberlik birimi gibi destek hizmetleri öğrenciler arasında daha düşük bir memnuniyet düzeyine sahip olmasına rağmen, genel olarak ortalamanın altında kalmaktadır.

Uluslararası öğrencilerinin SCÜ'de becerileri geliştirme düzeyleri incelendiğinde, öğrencilerin en yüksek düzeyde geliştirdikleri beceriler arasında sorumluluklarının farkına varma ($\bar{x}$ 3,38), sorumluluk alma ($\bar{x}$ 3,34) ve problem çözme ($\bar{x}$ 3,29) becerileri bulunmaktadır. Bu sonuçlar, üniversite ortamının öğrencilere sorumluluk alma ve problem çözme konularında önemli bir katkı sağladığını göstermektedir. Ayrıca, öğrencilerin kendini tanıma ($\bar{x}$ 3,25), hedef belirleme ve ulaşma ($\bar{x}$ 3,23) ile ilişki yönetimi ($\bar{x}$ 3,07) becerilerini de geliştirmede başarılı oldukları görülmektedir. Ancak, öğrencilerin en düşük düzeyde geliştirdikleri beceriler arasında yaratıcı düşünme ($\bar{x}$ 2,77) ve etkili iletişim ($\bar{x}$ 2,93) becerileri bulunmaktadır. Üniversite programlarının ve destek hizmetlerinin öğrencilerin yaratıcılık ve iletişim yeteneklerini daha etkin bir şekilde geliştirmeye odaklanması gerektiğini göstermektedir.

Öğrencilerin üniversite hayatının ilk yılında karşılaştıkları zorluklara ilişkin verilere göre, katılımcıların %40'ının aile özlemi yaşadığı, %18,3'ünün maddi sıkıntılarla mücadele ettiği ve %16,3'ünün ise herhangi bir zorluk yaşamadığı belirtilmiştir. Özellikle, öğrencilerin kendi ülkeleri dışında eğitim alıyor olmaları, ailelerinden ve tanıdık ortamlarından uzakta olmaları aile özlemi çekmelerine yol açmaktadır. Yetiştigi, büyüdüğü ortam ve çekirdek ailesi dışında başka bir ülkede bulunmak bireyler için zor bir süreçtir. Bu durum, öğrencilerin akademik performansını ve genel iyi oluşunu etkileyebilir. İkinci sırada yer alan maddi sıkıntılar konusuna bakıldığında Türkiye'ye gelen öğrencilerin büyük bir oranda orta ve dar gelirli ülkelerden olduğu tablo 9'da belirtilmiştir. Maddi sıkıntılar genellikle dar gelirli ülkelerden gelen öğrenciler için daha yaygın bir sorundur. Bu öğrenciler ailesi tarafından sağlanan maddi destekle geçinmekte zorlanabilirler. Sonuç olarak,

üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin karşılaştığı zorluklar genellikle sosyal ve ekonomik faktörlere dayanmaktadır. Bu faktörlerin öğrencilerin uyum sürecini etkilediği gözlemlenmektedir. Akıl (2018: 114) tarafından yürütülen bir çalışmada, Sivas'ta eğitim gören uluslararası öğrencilerin eğitimlerini bırakıp memleketlerine dönme istekleri araştırılmıştır. Araştırmada, öğrencilerin %32,7'sinin memleket özlemi nedeniyle, %7,7'sinin diğer sebeplerden ve yeterli destek alamama durumundan, %5,8'inin maddi sıkıntılardan, %3,8'inin Türkçeyi öğrenme zorluğundan, %1,9'unun ise arkadaşlarla uyum sağlama konusundaki zorluklardan dolayı eğitimlerini bırakmayı düşündükleri belirtilmiştir. Benzer konulara dikkat çeken farklı çalışmalar da bulunmaktadır (Zhai 2002; Boyraz 2021; Kıroğlu vd., 2010).

Uluslararası öğrencilerin aile ve kişilerle olan ilişkilerine bakıldığında, özellikle aile üyeleri arasındaki ilişkilerin çoğunlukla iyi olduğu görülmektedir. Örneğin, öğrencilerin %91,3'ünün anneleriyle ilişkilerini iyi olarak değerlendirdiği görülmektedir. Benzer şekilde, diğer aile üyeleriyle ilişkilerini iyi olarak belirtmişlerdir. Ancak, diğer ilişki türleri arasında daha çeşitli değerlendirmeler bulunmaktadır. Örneğin, bölüm öğretim üyeleri arasındaki ilişkilerin %57,1'i iyi olarak değerlendirilirken, bölüm araştırma görevlileri arasındaki bu oran %51,2'dir. Bu veriler, farklı ilişki türlerindeki memnuniyet düzeylerinin farklılık gösterebileceğini göstermektedir. Ayrıca, SCÜ'yü tercih eden öğrencilerin aile, arkadaş ve hocaları ile ilişkilerinin olumlu olması, tercih sürecinde önemli bir etkidir. Öğrencilerin üniversite tercihlerinde çevresel faktörlerin rol oynaması oldukça yaygındır. Örneğin, yurtdışında eğitim alma niyetinde olan bir öğrencinin, üniversitede eğitim gören yakınları veya arkadaşlarının, hocalarıyla sağlam bir ilişki içinde olduklarını belirtmeleri, öğrencinin SCÜ'yü tercih etme kararını olumlu yönde etkileyebilir. Bu durum, öğrencilerin tercih sürecinde dış etmenlerin ve çevresel faktörlerin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin dersler ve ödevler dışında boş zamanlarında tercih ettikleri etkinliklerine baktığımızda, sosyal ve kişisel gelişimlerine katkı sağlayabilecek aktivitelerin sıklığı önemlidir. Öğrencilerin çoğunluğu sosyal medya ve internet üzerinde vakit geçirmeyi tercih etmektedir ($\bar{x}$ 3,36). Bu diğer etkinliklere göre daha yaygın bir tercih gibi görünmektedir. Ancak, arkadaşlarla vakit geçirme ($\bar{x}$ 3,54), hobilerle ilgilenme ($\bar{x}$ 3,35), spor yapma ($\bar{x}$ 3,25), kitap okuma ($\bar{x}$ 3,27) gibi

aktiviteler de oldukça yaygın olarak tercih edilmektedir. Müzik dinleme ($\bar{x}$ 3,63) ise öne çıkan bir diğer etkinlik olarak dikkat çekmektedir. Öğrencilerin eğlence odaklı aktiviteleri de göz ardı edilmemektedir; oyun salonlarına/eğlence merkezlerine gitme ($\bar{x}$ 2,71) ve alışveriş merkezlerine gitme ($\bar{x}$ 3,21) gibi etkinlikler de belirli bir oranda tercih edilmektedir. Bu veriler, öğrencilerin boş zamanlarını çeşitli etkinliklerle değerlendirdiğini ve farklı ilgi alanlarına sahip olduklarını göstermektedir. Dikkat çeken bir diğer nokta, bilimsel etkinliklere ($\bar{x}$ 2,42) ve kariyer odaklı kişisel gelişim etkinliklerine ($\bar{x}$ 2,68) katılımın daha düşük olmasıdır. Öğrencilerin belirli alanlarda kendilerini geliştirme konusundaki ilgisizliğini veya farkındalık eksikliğini gösterebilir. Bu nedenle, öğrencilere yönelik destekleyici programlar düzenleyerek bu tür etkinliklere katılımı teşvik etmeleri önemlidir. Kır (2007: 314)'ın yaptığı araştırmaya göre, Türk öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme şekilleri çeşitlilik göstermektedir. Araştırmaya katılan gençlerin aktiviteleri arasında konferansları izleme, televizyon izleme, evde muhabbet etme, müzik dinleme, gezi yapma, spor yapma, kafelere gitme, partilerde eğlenme ve yüzme gibi faaliyetler bulunmaktadır. Öte yandan, Toker ve arkadaşları (2003: 223) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin boş zamanlarını kitap okuyarak, spor yaparak, sinemaya veya tiyatroya giderek değerlendirdiklerini göstermektedir. Ancak, araştırmaya katılan öğrencilerin bir kısmının TV izleme, sanat ve kültür etkinliklerine katılma gibi diğer boş zaman aktivitelerini tercih etmediği belirtilmektedir. Bu bulgular, gençlerin boş zamanlarını geçirme alışkanlıklarının bireysel tercihler ve ilgi alanlarına göre değişebileceğini ve farklı aktivitelerle meşgul olabileceklerini göstermektedir.

Müzik dinleme alışkanlıklarına yönelik yapılan araştırmada, araştırmaya katılanların %13,5'i müzik dinlemediğini belirtmiştir. En çok tercih edilen müzik türleri arasında rap %41,5 ile birinci sırayı alırken, onu %35,4 ile pop müzik takip etmektedir. Caz/blues, yerel/etnik müzik, Türk halk müziği ve klasik Türk müziği/ Türk sanat müziği de katılımcılar arasında önemli oranlarda tercih edilmektedir. Öte yandan, dini müzikler, rock/metal, R&B ve klasik batı müziği de dinleyenler arasında yer almaktadır. Diğer müzik türleri olan indie, protest/özgün, deneysel, elektronik/trans/tekno ve chill-out müziklerinin daha az tercih edildiği gözlemlenmiştir. Bu sonuçlar, müzik dinleme alışkanlıklarının geniş bir yelpazeye sahip olduğunu ve bireylerin müzik zevklerinin çeşitlilik gösterebileceğini göstermektedir.

Kitap okuma alışkanlıklarına yönelik yapılan araştırmada, katılımcıların %17,9'u hiç kitap okumadığını belirtirken, en çok tercih edilen kitap türlerinden biri %28,8 ile tarih kitaplarıdır. Onu sırasıyla %20,0 ile bilim kurgu-fantastik kitaplar, %19,6 ile dini kitaplar ve %19,4 ile klasik dünya edebiyatı takip etmektedir. Araştırma-inceleme kitapları, kişisel gelişim kitapları, politika kitapları ve çizgi romanlar da önemli tercihler arasındadır. Parapsikoloji-astroloji kitapları, bilişim-teknoloji-mühendislik kitapları ve sanat-tasarım kitaplarının daha az tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Kitap okuma ve müzik tercihlerini birleştirerek öğrencilerin alışkanlıklarını değerlendirdiğimizde, farklı ilgi alanlarına sahip olduklarını ve geniş bir yelpazede aktivitelerde bulunduklarını görmekteyiz. Örneğin, kitap okuma alışkanlığı olan öğrencilerin genellikle tarih kitapları, bilim kurgu-fantastik kitaplar ve dini kitapları tercih ettiği görülürken, müzik tercihlerine baktığımızda ise pop, rap ve R&B gibi popüler müzik türlerini benimsedikleri görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin kültürel ve sanatsal çeşitliliğe açık olduklarını ve farklı türlerden beslendiklerini göstermektedir. Ayrıca, bazı öğrencilerin daha alternatif müzik türlerini tercih ettiği ve bununla birlikte çizgi roman gibi farklı kitap türlerine ilgi gösterdikleri de dikkat çekmektedir. Bu çeşitlilik, öğrencilerin kişisel gelişimlerine katkı sağlayan farklı kültürel ve sanatsal deneyimler edinmelerini destekleyebilir.

Dini inançlar konusunda ise öğrencilerin çeşitli tutumlar sergilediği görülmektedir. Ankete katılanların %65,2'si inançlı olduklarını ve inandıkları dinin bütün gereklerini yerine getirmeye çalıştıklarını belirtmiştir. %22,7'si ise inançlı olduklarını ancak dinlerinin sadece bazı gereklerini yerine getirmeye çalıştıklarını ifade etmiştir. %6,9'luk bir kesim ise inançlı olmalarına rağmen dinlerinin gereklerini yerine getirmediğini belirtmiştir. Bununla birlikte, ankete katılanların %4'ü inançlı olmadıklarını ve %1,2'sinin de "diğer" olarak belirttiği bir tutum sergiledikleri görülmektedir. Gencer ve Daşlı (2019: 1199) tarafından yapılan çalışmayla benzerlik göstermiştir. Bu sonuçlar, öğrenciler arasında dini inançlar konusunda çeşitlilik olduğunu ve her bireyin inançlarını farklı şekillerde yaşadığını göstermektedir.

Öğrencilerin siyasete olan ilgisi oldukça değişken görünmektedir. Ortalama siyasete ilgi puanı ($\bar{x}$ 4,25) olarak belirlenmiştir ancak standart sapma ($\pm$ 2,81) oldukça yüksek olduğu için bu ilginin genelde dağınık olduğunu söyleyebiliriz.

Yüksek standart sapma, öğrenciler arasında siyasete olan ilginin geniş bir yelpazede değiştiğini göstermektedir. Bazı öğrencilerin siyasete büyük bir ilgi gösterdiği ve bu alanda aktif olarak yer aldığı düşünülebilir. Bu öğrenciler, belki de toplumsal meselelere duyarlılık gösteriyorlar ve siyasi süreçlerin yönlendirdiği değişimlere katkıda bulunmak istiyor olabilirler. Diğer yandan, bazı öğrenciler siyasete daha az ilgi gösterebilir veya bu konuda daha pasif olabilirler. Bu durum, kişisel tercihlerine, bilgi seviyelerine ve çevresel etkilere bağlı olabilir. Gencer ve Daşlı (2019: 1200) tarafından yapılan çalışmada ankete katılan Türk öğrencilerin siyasete olan ilgilerinin az olduğunu ancak seçimlerde oy kullandıkları tespit edilmiştir. Sonuç olarak, siyasete olan ilgi gençler arasında oldukça çeşitli olabilir ve bu ilgiyi etkileyen birçok faktörler bulunabilmektedir.

Uluslararası öğrencilerin kendi ülkelerindeki son seçimde oy kullanma dağılımına baktığımızda, katılımcıların sadece %17,9'u en son genel seçimde oy kullandıklarını belirtirken, %82,1'i oy kullanmadıklarını ifade etmiştir. Sonuç olarak genel seçimlere katılımın düşük olduğunu ve seçmenlerin önemli bir kısmının seçimlere katılmadığını göstermektedir. Düşük seçim katılımı, birçok faktöre bağlı olabilir. Bunlar arasında seçim sisteminin karmaşıklığı, seçmen kayıt süreçlerinde yaşanan zorluklar, seçmenlerin adaylara olan güvensizliği, siyasi partilere olan genel memnuniyetsizlik ve seçimlerin önemine dair farkındalık eksikliği gibi faktörler yer alabilir.

Uluslararası öğrencilerin en çok yemek yedikleri yerler arasında %30,8 ile okul yemekhanesi ilk sırada yer almaktadır. Ardından, %25,2 ile kaldıkları yerde yemek yemek ikinci sırada gelmektedir. Okul kantini %19,8'lik bir oranla üçüncü sırada yer alırken, üniversite dışındaki kafe ve restoranlar %12,7 ile dördüncü sırada bulunmaktadır. Fastfood restoranları ve diğer mekânlar ise daha düşük oranlara sahiptir. Bu veriler, öğrencilerin yemek tercihlerinde okulun sağladığı yemekhane hizmetlerine ve kendi konakladıkları yerdeki yemek olanaklarına daha fazla güvendiklerini göstermektedir. Okul yemekhanelerinin ve kaldıkları yerlerdeki yemek imkânlarının öğrenciler için önemli olduğunu ve tercih edildiğini söyleyebiliriz. Bu bilgi, üniversitelerin yemekhane ve kampüs içi yemek seçeneklerini geliştirmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, öğrencilerin dış mekân yemek seçeneklerine olan ilgisinin de göz ardı edilmemesi gerekmektedir.

Öğrencilerin günlük ortalama internet kullanım sürelerinin çoğunluğu 2-4 saat arası (%45,0) ve 4-6 saat arası (%30,0) olarak belirlenmiştir. Bunları sırasıyla, %16,3 ile 6 saat ve üstü kullanım süresi takip etmektedir. Daha az bir kesim ise günlük olarak internet kullanmamayı (%1,2) veya 0-2 saat arası kullanımı tercih etmektedir (%7,5). Bu veriler, öğrencilerin günlük internet kullanımının oldukça yaygın olduğunu göstermektedir. Özellikle, 2-6 saat arasında değişen sürelerde internet kullanımı yaygın bir alışkanlık olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin çoğunluğunun interneti eğitim, iletişim, eğlence ve bilgi edinme gibi çeşitli amaçlarla düzenli olarak kullandığını göstermektedir. Ancak aşırı internet kullanımının sağlık ve sosyal etkileri göz önünde bulundurulmalı ve dengeli bir kullanımın teşvik edilmesi gerekmektedir.

Alkol ve sigara kullanımı konusundaki veriler, gençler arasında bu zararlı alışkanlıkların yaygınlığı hakkında önemli bir bakış sunmaktadır. Sigara kullanımı konusunda çoğunluk, %76,2'si hiç kullanmadığını belirtirken, alkol kullanımında %83,3'lük bir çoğunluk hiç kullanmadığını ifade etmiştir. Sigara kullanımında birkaç kez denemiş olanlar %6,7 ile belirgin bir azınlığı oluştururken, alkol kullanımında bu oran %7,3 olarak kaydedilmiştir. Nadir ve ara sıra kullanım oranları ise her iki madde için %5'in altında seyretmektedir. Gencer ve Daşlı (2019: 1202) tarafından yapılan çalışmayla benzerlik göstermiştir. Alkol ve sigara kullanımının gençler üzerindeki etkileri, sağlık riskleri ve bağımlılık potansiyeli göz önüne alındığında, bu düşük oranlar olumlu bir bulgu olarak değerlendirilebilir. Ancak, sigara ve alkol gibi zararlı alışkanlıkların olası etkileri konusunda gençlerin eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi önemlidir.

Madde kullanımı konusundaki veriler, gençler arasında bu tür alışkanlıkların oldukça düşük olduğunu gösteriyor. Katılımcıların %90'ı uyuşturucu madde kullanımını hiç kabul etmezken, birkaç kez denemiş olanlar %3,1'lik bir azınlığı oluşturuyor. Nadiren ve ara sıra kullanım oranları da %2,9 ve %1,9 olarak oldukça düşük seviyelerde yer alıyor. Sıklıkla kullanım oranı ise %2,1 ile en düşük seviyede bulunuyor. Bu verilere dayanarak, gençler arasında uyuşturucu kullanımının oldukça düşük olduğu ve bu alışkanlığın toplumda yaygın olmadığı sonucuna varılabilir. Ancak, her seviyede uyuşturucu kullanımının ciddi sağlık ve sosyal sonuçları olduğu unutulmamalıdır. Bu nedenle, gençlerin bu tür zararlı alışkanlıklar konusunda bilinçlendirilmesi ve önlenmesi için sürekli olarak çaba gösterilmesi önemlidir.

Rosenthal ve arkadaşları tarafından (2008: 60-61), Avustralya'nın önemli bir üniversitesindeki lisans ve lisansüstü seviyesindeki uluslararası öğrencilerden oluşan temsili bir örnek (n=979) üzerinde sağlık ve refahlarıyla ilgili bir anket çalışması yapılmıştır. Bu çalışma kapsamında, uyuşturucu madde kullanımı, sigara ve kumar vb. sağlıkla ilgili veriler toplanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, uluslararası öğrenciler arasında uyuşturucu kullanımının yaygın olduğu ve çok az bir kesimin hiç kullanmadığı belirlenmiştir.

Öğrencilerin geleceğe dair hedeflerle ilgili verilere göre genel olarak iş sahibi olmak ve zengin olmak en yüksek ortalama puanlara sahiptir. Bu, katılımcıların maddi başarı ve güvenceye büyük önem verdiğini göstermektedir. Aynı zamanda, aile sahibi olmak ve bir diplomaya sahip olmak da önemli hedefler arasında yer almaktadır ki bu da katılımcıların aile kurma ve eğitim almaya verdiği değeri yansıtmaktadır. Öğrencilerin çeşitli alanlarda kendilerini geliştirdiğini göstermektedir. Ortalama olarak, öğrencilerin sosyal becerileri ve toplumsal duyarlılık bilinci gibi alanlarda daha yüksek puanlar aldıkları görülmektedir. Sosyal olma ($\bar{x}$ 3,39) ve toplumsal duyarlılık bilincine sahip olma ($\bar{x}$ 3,36) konularında öğrencilerin ortalamanın üzerinde skorlar elde etmesi, üniversite yaşamının sosyal etkileşim ve toplumsal sorumlulukları arttırdığına işaret edebilir. Rekabetçi olma ve girişimci olma gibi beceriler de ortalamadan daha yüksek puanlar almaktadır. Bu durum, üniversite ortamının öğrencilere rekabetçi ve girişimci olma yeteneklerini geliştirme fırsatı sunduğunu göstermektedir. Risk alma ve yenilikçi olma becerilerinin orta seviyede olduğu görülürken, öğrencilerin farklı sanat ve spor dallarında başarılı olma konusunda ise ortalamaya yakın puanlar aldıkları görülmektedir. Genel olarak, SCÜ öğrencisi olduktan sonra öğrencilerin farklı alanlarda kendilerini geliştirdiği ve çeşitli beceriler kazandığı söylenebilir. Bu beceriler, öğrencilerin akademik başarılarının yanı sıra kişisel ve sosyal gelişimlerine de katkı sağlayabilir.

SCÜ'ye aidiyet konusundaki verilere göre, katılımcıların bu üniversiteye olan bağlılıklarının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Ortalama puanın ($\bar{x}$ 5,09) olması, katılımcıların genel olarak üniversiteye güçlü bir şekilde bağlı olduklarını ve kendilerini üniversitenin bir parçası olarak gördüklerini işaret etmektedir. Bu yüksek ortalama puan, öğrencilerin üniversite deneyimlerinden memnun olduklarını ve üniversite ortamında kendilerini desteklenmiş hissettiklerini göstermektedir. Ayrıca,

bu aidiyet duygusu, öğrencilerin üniversite ile kimlik ve değerler konusunda bütünlük olduklarını ve üniversiteye karşı olumlu bir tutum geliştirdikleri değerlendirilmektedir. Bu sonuçlar, üniversitesinin öğrencileri arasında güçlü bir topluluk duygusunun ve bağlılığın olduğunu ortaya koymaktadır. Bu da öğrencilerin üniversite yaşamından daha olumlu bir deneyim elde ettiklerini ve üniversiteye daha aktif ve katılımcı bir şekilde dahil olduklarını göstermektedir. Gencer ve Daşlı (2019: 1200) çalışmasında Türk öğrencilerin aidiyet duygularının orta ve düşük düzeyde olduğunu belirtilirken, Şentürk ve diğerleri (2017: 125) tarafından yapılan çalışmada ise Türk öğrencilerin aidiyet duygularının yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir.

Öğrencilerin eğitim için Türkiye'yi tercih etme nedenleri incelendiğinde, farklı etmenlerin bu tercihleri etkilediği görülmektedir. En belirgin nedenlerden biri eğitim kalitesi olarak öne çıkmaktadır. Katılımcıların %56,3'ü eğitim kalitesinin Türkiye'yi tercih etmelerinde etkili olduğunu belirtmiştir. Bu durum, Türkiye'deki üniversitelerin uluslararası alanda saygın bir eğitim sunma konusundaki başarılarını vurgulamaktadır. Burs imkanları da öğrencilerin Türkiye'yi seçme nedenleri arasında önemli bir faktördür. Katılımcıların %25,4'ü burs imkânlarının tercihlerini etkilediğini ifade etmiştir. Bu durum, Türk üniversitelerinin sunduğu finansal desteklerin öğrenciler için çekici bir seçenek oluşturduğunu göstermektedir.

Aile isteği ve arkadaş tavsiyeleri de Türkiye'yi tercih etme nedenleri arasında önemli bir yer tutmaktadır. Katılımcıların sırasıyla %34,2'si ve %24,4'ü bu faktörleri etkili bulmuştur. Bu durum, öğrencilerin ailelerinin veya arkadaşlarının Türkiye'deki eğitim sistemi hakkında olumlu görüşlere sahip olmalarının tercihlerini şekillendirdiğini göstermektedir. Ülkede iş bulma imkanları da %28,3'lük bir oranla Türkiye'yi tercih etme nedenleri arasında dikkat çekmektedir. Bu durum, öğrencilerin eğitimlerini tamamladıktan sonra Türkiye'de kariyer yapma olasılıklarını göz önünde bulundurdıklarını göstermektedir. Sonuç olarak, öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme nedenleri karmaşık bir kombinasyonu içermektedir. Eğitim kalitesi, burs imkanları, aile ve arkadaşların etkisi, kariyer olanakları gibi faktörlerin bir araya gelmesi öğrencilerin tercihlerini şekillendirmektedir.

Akıl (2018: 298) tarafından yapılan çalışmada, SCÜ'de eğitim gören uluslararası öğrencilere Türkiye'yi tercih etme nedenleri sorulmuştur. Bulgulara göre, öğrencilerin tercihlerinde öne çıkan ana faktörlerden biri %26,9'luk bir oranla eğitim kalitesi olmuştur. Ardından, öğrencilerin %25'i burs imkanlarını, %17,3'ü ise kültürel

yakınlığı önemli bulmuştur. Diğer seçenekler ise daha düşük oranlarla ifade edilmiştir. Bu veriler, eğitim kalitesi, burs imkanları ve kültürel yakınlığın, SCÜ'yu tercih etme konusunda öğrencilerin ana etmenleri olduğunu göstermektedir. Kondakçı (2011: 588) tarafından, Türkiye'deki farklı devlet üniversitelerinde eğitim gören 331 uluslararası öğrenciye anket çalışması yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme sebepleri arasında iş bulma imkanları, ülkenin coğrafi konumu, yükseköğretim kurumlarının kalitesi, tarihi zenginlikleri ve kültürü gibi faktörler öne çıkmaktadır. Savaşan vd. (2015) tarafından yapılan araştırmada, uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi tercih etmelerinin en önemli sebepleri arasında eğitim kalitesi, dini yakınlık, kültürel yakınlık, aile tavsiyesi ve diğer faktörler yer almaktadır.

Boyras'ın (2021: 47) çalışmasına göre, katılımcıların Türkiye'yi tercih etme nedenleri çeşitlilik göstermektedir. Katılımcıların %57,7'si coğrafi yakınlık, %46,9'u Türkiye'nin güvenliği, %39,1'i kültürel yakınlık, %18,3'ü burs imkanı gibi çeşitli faktörlerden etkilenererek Türkiye'yi tercih ettikleri belirlenmiştir. Mete (2020: 76) tarafından yapılan araştırmada, 2019-2020 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Türkiye'deki özel ve devlet üniversitelerinde eğitim gören 25 uluslararası öğrenciyle yarı yapılandırılmış mülakat tekniği kullanılarak bir çalışma yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, Türkiye'nin Müslüman bir ülke olması ve dini inançlarını yerine getirmek için uygun bir ortam sunması, kaliteli eğitim olanaklarına sahip olması, Türkiye'nin eğitim kalitesinin gelişmiş olması gibi faktörlerin etkisiyle tercihlerini Türkiye'den yana kullandıklarını belirtmişlerdir. Gözübüyük Tamer'in (2014:112) araştırmasında, uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme nedenleri arasında eğitim kalitesi, burs imkanları ve Türkiye'nin Müslüman bir ülke olması gibi faktörlerin önemli olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Benzer şekilde, Beşirli'nin (2011: 94) çalışmasında da uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme nedenleri arasında tarihsel ve kültürel bağlar, eğitim kalitesi ve Türkiye'ye duyulan sevgi gibi faktörlerin belirleyici olduğu tespit edilmiştir.

Elde ettiğimiz bulgular ve yapılan bu çalışmaların hepsi (Akıl 2018; Kondakçı 2011; Savaşan vd., 2015; Boyraz 2021; Mete 2020; Gözübüyük, Tamer 2014; Beşirli 2011), uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme nedenlerini anlamaya yönelik benzer sonuçlar ortaya koymaktadır. Eğitim kalitesi, kültürel

yakınlık, burs imkanları ve Türkiye'nin Müslüman bir ülke olması gibi faktörler, uluslararası öğrencilerin tercihlerinde önemli rol oynamaktadır.

Öneriler

Bu araştırmanın sonuçlarına dayanarak, uluslararası öğrenci sayısının artırılması ve sunulan hizmetlerin iyileştirilmesine yönelik aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Mezun olan öğrencilere yönelik, hukuk kuralları çerçevesinde bir veri tabanı oluşturulmalıdır. Bu veri tabanı, mezuniyet öncesi ve sonrası değerlendirmelerde bulunmak için kullanılabilir.
- Uluslararası alanda olmak üzere internet üzerinden resim ve tasarım yarışmaları gibi faaliyetler düzenlenerek üniversitenin reklam ve tanıtımı yapılmalıdır.
- Üniversitenin hedefleri doğrultusunda belirlenecek ülkelerde temsilcilikler veya bürolar açılabilir.
- Uluslararası öğrencilerin SCÜ'yü tercih etmesi için burs imkânlarının artırılması için çeşitli kaynaklar ve fonlar oluşturulmalıdır.
- Üniversitede uluslararası öğrencilere destek sağlamak amacıyla bir çağrı merkezi oluşturulabilir.
- Uluslararası öğrenci hareketliliğini güncel takip etmek için, akademik ve idari personele düzenli olarak hizmet içi eğitimler verilmelidir.
- Uluslararası öğrencilerin SCÜ'yü tercih etmesi için diplomaların uluslararası geçerliliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Abadan Unat, Nermin (2002). *Bitmeyen Göç: Konuk İşçilikten Ulus-Ötesi Yurttaşlığa*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay.
- Abalı, Gökhan (2005). *Eğitim Bilimleri Lisansüstü Öğrencilerinin Ve Öğretim Elemanlarının Küreselleşme ve Yükseköğretime Etkileri Konusundaki Görüşlerinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Adıgüzel, Yusuf (2022). *Göç Sosyolojisi*. Ankara: Nobel Yayanları.
- Akçay, Recep Cengiz (2003). “Küreselleşme, Eğitimsel Yoksunluk ve Yetişkin Eğitimi.” *Milli Eğitim Dergisi*. 159 (16.02), s. 2015.
- Akıl, Özden (2018). *Cumhuriyet Üniversitesinde Yükseköğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrenciler Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Akpınar Teoman ve Küçüköksel Nazlı Çağıl (2022). Dünya’da ve Türkiye’de Uluslararası Öğrenci Hareketliliği ve Ülkelere Katkıları. *Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences*. 8 (02), s. 140-151.
- Aksoy, Zeynep (2012). Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim. *Journal Of International Social Research*. 5 (20), s. 293-303.
- Akyıldız, İbrahim Ethem (2016). “Göç Teorilerinin Karşılaştırmalı Analizi.” *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 35 (2), s. 127-176.
- Altunbaş, Arif (2020). “Türkiye’de Yaşayan Göçmenlerin Üniversite Eğitiminden Memnuniyetlerinin Konya’daki Suriyeli Öğrenciler Örneği Üzerinden Değerlendirilmesi.” *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), s. 64-74.
- Aslan Hüseyin ve Babirzade Kheyransa (2020). "Türkiye’de ve Avusturalya’da Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Yüksek Lisans Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Sorunları.". *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*. 39 (2), s. 1-21.
- Bayraktaroğlu Serkan ve Mustafayeva Lale (2010), “Türk Yüksek Öğretim Sistemi ve Türk Dünyası İlişkileri: Sakarya Üniversitesi’nde Eğitim Gören Yabancı

- Uyruklu Öğrenciler Örneği”, *Journal of Azerbaijani Studies*. 12 (1-2), s. 223-239.
- Beşirli, Hayati (2011). *Türkiye'ye Yükseköğrenim Görmeye Gelen Yabancı Uyruklu Öğrenciler Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma (Incoming Foreign Students for Higher Education on Turkey to A Sociological Study)*. Ankara: Ekinoks Yayınları.
- Bratram David, V. Poros Maritsa and Monforte Pierre (2017). *Göç Meselesinde Temel Kavramlar*. Hece Yayınları ve Dergileri. 2. Baskı
- Brisset Camille, Safdar Saba, Lewis J. Rees and Sabatier Colette (2010). "Psychological And Sociocultural Adaptation Of University Students İn France: The Case Of Vietnamese İnternational Students." *International Journal Of İntercultural Relations*. 34 (4), s. 413-426.
- Büyükyılmaz Ozan, Yıldırım Canan ve Özkan Duygu (2022). "Uluslararası Lisans Öğrencilerinin Durum Analizi Karşılaştırması." *Ekonomi İşletme ve Yönetim Dergisi*. 6 (1), 72-99.
- Can, Niyazi. (1996). “Türkiye’de Yüksek Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sorunları ve Örgütsel Yapı”. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 1 (7), s. 503-512.
- Castles, Stephen ve Miller Mark J. (2008). *Göçler Çağı- Modern Dünyada Uluslararası Göç Hareketleri*. B. U. Bal ve İ. Akbulut (Çev.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Chaudhry Abdul Qayyum, Mehwish Kiran and Zara Khan (2013). "Cultural Problem Being Faced By International Students in the University of the Punjab." *South Asian Studies*. 28 (2), s. 479-486.
- Curtin Nicola, Abigail J. Stewart, and Joan M. Ostrove (2013). "Fostering Academic Self-Concept: Advisor Support And Sense Of Belonging Among İnternational And Domestic Graduate Students." *American Educational Research Journal* 50 (1), s. 108-137.
- Çağlayan, Savaş (2006). “Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi.” *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 17, s.67-91.

- Çağlayan, Savaş. (2013). *Kent Sosyolojisi/Göç Kavramı ve Kuramları*. Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları, Eskişehir.
- Çiçek, Ali (2023). “Sivas Cumhuriyet Üniversitesi’nin Uluslararası Öğrenci Politikası ve Türk Kamu Diplomasisine Katkıları.” *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 24(1), s. 56-90.
- Demirhan, Kamil (2017). “Ulusal Alanyazında Uluslararası Öğrenciler ve Uluslararası Öğrencileri Siyasal Açından Düşünmek.” *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*. 13 (13), s. 547-562.
- Eder Judith, Smith W. Wayne and E. Pitts, Robert (2010). Exploring Factors Influencing Student Study Abroad Destination Choice. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*. 10 (3), s. 232-250.
- Erdoğan, Türkan (2019). *Kavramsal ve Kuramsal Açından Göç Olgusu*. Konya: Konya Kitabı.
- Ergin Gözde ve Türk Fahri (2010). “Türkiye’de Öğrenim Gören Orta Asyalı Öğrenciler.” *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*. 2 (1), s. 35-41.
- Ertürk Ebru, Filizöz Berrin ve Erdirençelebi Meral (2017). “Yabancı Uyruklu Öğrencilerin İntibak Sorunları: Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Cumhuriyet Üniversitesinde Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrenciler Üzerine Bir Araştırma”. *Researcher*. 5 (1), s. 49-68.
- Eser, Esen (2014). “Küreselleşme Süreci ve Eğitime Etkisi. Muş Alparslan Üniversitesi,” *Sosyal Bilimler Dergisi*. 2(2), s. 211-224.
- Findlay Allan M, King Russell, Smith Fiona M, Stam MA, Dunne Mairead, Geddes Alistair, Ahrens Jill and Skeldon Ronald (2010). Motivations And Experiences Of Uk Students Studying Abroad. *BIS Research Paper*.
- Galloway, Fred J and Jenkins, John R. (2009). The Adjustment Problems Faced By International Students In The United States: A Comparison Of International Students And Administrative Perceptions At Two Private, Religiously Affiliated Universities. *NASPA Journal*. 46 (4), s. 661-673.
- Giddens, Anthony, (2005). *Sosyoloji*, (Çev: Cemal Güzel). Ankara: Ayraç Yayınevi.

- Gömlüksiz Mehmet ve Kılınç Hasan (2012). “Küreselleşmenin Eğitim Programları Üzerindeki Etkisine İlişkin Akademisyen Görüşleri: Nitel Bir Çalışma.” *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 9 (17), s. 397-413.
- Günaydın, Adem (2012). *Niçin Türkiye. Türkiye Burslusu Uluslararası Öğrencilerin Niyet Mektuplarında Türkiye Algısı: ODTÜ ve Boğaziçi Üniversitesi Öğrencileri Örneği*. Uzmanlık Tezi, Ankara: Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Ankara.
- Gürüz, Kemal (2003). *Dünyada ve Türkiye’de Yükseköğretim*. Ankara: ÖSYM Yayınları 4.
- Hablemitoğlu, Şengül (2005). *Küreselleşme Düşlerden Gerçeklere*. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yay.
- Jackson Michelle, Sukanya Ray and Danica Bybell (2019). International Students İn The Us: Social And Psychological Adjustment. *Journal of International Students*. 3 (1), s. 17-28.
- Jameel Tahir, Baig Muhtiyar, Tarık Saba, Jamil Gazzaz Zohair, Shafique Popo Nadeem, Althagafi Nouf Khaleel, Hazazi Eman Yahya and Alsayed Razan Salih (2022). Psychosocial, cultural and academic challenges to Saudi Arabian students in Australia. *Plos one*. 17(1), s. 1-13.
- Karabıçak, Mevlüt (2002). “Küreselleşme Sürecinde Gelişmekte Olan Ülke Ekonomilerinde Ortaya Çıkan Yönelim ve Tepkiler.” *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 7(1), s. 115-131.
- Karasar, Niyazi (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yay.
- Kasapoğlu Önder Rana ve Balcı Ali (2010). “Erasmus Öğrenci Öğrenim Hareketliliği Programının 2007 Yılında Programdan Yararlanan Türk Öğrenciler Üzerindeki Etkileri.” *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*. 9 (2), s. 93-116.
- Kavak Yüksel ve Atanur Baskan Gülsün (2001). “Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri, Türk ve Akraba Topluluklarına Yönelik Eğitim Politika ve Uygulamaları”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 20 (20), s. 92-103.

- Khawaja Nigar G and Helen M. Stallman (2011). Understanding The Coping Strategies Of International Students: A Qualitative Approach. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*. 21(2): 203-224.
- Kıroğlu Kasım, Kesten Alper ve Elma Cevat (2010). “Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Sorunları.” *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 6 (2), s. 26-39.
- Koçak Yüksel ve Terzi Elvan (2012). “Türkiye’de Göç Olgusu, Göç Edenlerin Kentlere Olan Etkileri ve Çözüm Önerileri.” *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 3(3), s. 163-184.
- Köylü, Mustafa (2001). “Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesine Devam Eden Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Fakülte Hakkındaki Düşünce, Sorun ve Beklentileri.” *OM Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 12 (12-13), s. 131-153.
- Kubiciel-Lodzińska, Sabina and Jędrzejowski, Jacek. (2012). The Wage-Earning Immigration Into Opole Province: The Scale, Conditions And Prospects. *Oficina Wydawnicza Politechniki Opolskiej*.
- Kurtça, Betül (2020). “Bartın Üniversitesi’nde Eğitim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Sorunları ve Çözüm Önerileri.” *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 5 (1), s. 113-126.
- Lee, Everett. S. (1966). *A Theory Of Migration. Demography*. 3 (1), s. 47-57.
- Lin, Miranda (2012). Students Of Different Minds: Bridging The Gaps Of International Students Studying In The US. *Online Submission. US-China Education Review A* (3), s. 333-344.
- Mazzarol Tim and Soutar Geoffrey N. (2002). “Push-pull” Factors Influencing International Student Destination Choice. *International Journal Of Educational Management*. 16 (2), s. 82-90.
- McMahon, Mary E. (1992). Higher Education in A World Market: An Historical Look At The Global Context Of International Study. *Higher Education*, 24, s. 465-482.
- Musaoğlu, Büşra Nur (2016). “Türkiye’de Öğrenim Gören Uluslararası Öğrencilerin Entegrasyon Süreci”. *Türk Dünyası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), s. 12-24.

- Nair, Güney (2008). *Bilgi Toplumu ve Türkiye*. İstanbul: Gündoğan Yay.
- Nghia, Tran Le Huu (2019). Motivations For Studying Abroad And Immigration Intentions: The Case Of Vietnamese Students. *Journal of International Students*. 9 (3), s. 758-776.
- OECD (2013). “*Education at a Glance 2013: OECD Indicators*”. Paris: OECD Publishing.
- OECD (2023). “*Education at a Glance 2023: OECD Indicators*”. Paris: OECD Publishing.
- Onat Kocabıyık Oya ve Donat Bacioğlu Seda (2019). “Trakya Üniversitesi Uluslararası Öğrenci Profilini ve Oryantasyon Gereksinimlerini Belirleme Çalışması.” *Trakya Eğitim Dergisi*. 9 (1), s. 161-172.
- Özer, Mahmut (2012). “Türkiye’de Uluslararası Öğrenciler.” *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/ Journal of Higher Education and Science*. 2 (1), s. 10-13.
- Özgür, E. Murat (2018). “Küresel Göçün Sosyo-Mekânsallığı: Ulusötesi Mekânlar/Yerelötesi Yerler, Topluluklar ve Kimlikler (Socio-Spatiality of Global Migration: Transnational Spaces/Translocal Places, Communities and Identities).” *Turkish Journal of Geographical Sciences*. 16 (1), s. 1-35.
- Özoğlu Murat, Gür Bekir ve Coşkun İpek (2012). *Küresel Eğilimler Işığında Türkiye’de Uluslararası Öğrenciler*. Ankara: Seta Yayınları.
- Paksoy Mustafa, Paksoy Sadettin ve Özçalıcı Mehmet (2011). “Türkiye’de Yüksek Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Sorunları: GAP Bölgesi Üniversiteleri Örneği.” *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 2(2), s. 85-94.
- Petersen, William (1958). "A General Typology Of Migration." *American Sociological Review*. 23(3), s. 256-266.
- Rana Kasapoğlu Önder ve Balcı Ali (2010). “Erasmus Öğrenci Öğrenim Hareketliliği Programının 2007 Yılında Programdan Yararlanan Türk Öğrenciler Üzerindeki Etkileri.” *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*. 9 (2), s. 93-116.

- Ravenstein, Ernst Georg (1889). "The Laws Of Migration." *Journal Of The Royal Statistical Society*. 52 (2), s. 241-305.
- Searle Wendy and Colleen Ward (1990). "The Prediction Of Psychological And Sociocultural Adjustment During Cross-Cultural Transitions." *International Journal Of Intercultural Relations*. 14 (4), s. 449-464.
- Sophie Arkoudis, Mollie Dollinger, Chi Baik ve Allan Sabır (2019). *International Students' Experience In Australian Higher Education: Can We Do Better?. Higher Education*. 77, s. 799-813.
- Şahin Münir ve Demirtaş Hasan (2014). "Üniversitelerde Yabancı Uyraklı Öğrencilerin Akademik Başarı Düzeyleri, Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri." *Milli Eğitim Dergisi*. 44 (204), s. 88-113.
- Şahin, Sümeyye Ayyüce (2020). "Dışlanma ve Umut Arasında: Suriyeli Yükseköğretim Öğrencilerinin Deneyimleri." *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. 10 (3), s. 494-503.
- Şeker Betül ve Akman Emine (2015). "Farklı Ülkelerden Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İyi Olma ve Yaşam Doyumları Üzerine Bir Araştırma." *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 13 (1), s. 106-119.
- Şentürk Murat, Akbıyık Melike, Ağırman Nuseybe, Solmaz Fatma, Tura Büşra, Palaz, Ferhan Saniye, Çiçek Nazmi, Ünüvar Salih, İnan İbrahim Yusuf ve Allahverdiyeva Lala (2017). *İstanbul Üniversitesi Öğrenci Profili Araştırması*. İstanbul: Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları Merkezi.
- Şentürk, İlknur (2008). "Küreselleşmenin Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Üzerine Finansman Boyutunda Etkileri. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi", *Sosyal Bilimler Dergisi*. 9 (1), s. 19-34.
- Tamer Gözübüyük, Mine (2014). *Yükseköğretimin Küreselleşen Aktörleri: Uluslararası Öğrenciler*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Tanyeri, Ahmet Erhan ve İşören Hakan (2017). Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünü 2017-2018 Güz Yarı Yılında Tercih Eden Yabancı Uyraklı Öğrencilerin Profili ve Tercih Nedenleri (Foreign Students Profile Choosing Sakarya University In The 2017-2018 Fall Semester And Their Reasons To

- Choose). *International Conference on Quality in Higher Education*, s. 328-333.
- Tezcan, Mahmut (1996). Küreselleşmenin Eğitimsel Boyutu. *Türkiye 2. Eğitim Felsefesi Kongresi (23-26 Ekim)*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi. Van, s.187-195.
- Toksöz, Gülay (2023). “Kapitalizmin İşgücü Talebi ve Göçmen Kadın Emegi.” *Çalışma ve Toplum* 4 (79), s. 3049-3072.
- Uzun, Medine (2021). “Uluslararası Göç, Göç Kuramları: Fransa’daki Türk Göçmen Kadınların Egemen Kültürle Bütünleşme Problemi.” *Bitig Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 1 (2), s. 433-450.
- Üner, Sunday (1972) *Nüfusbilim Sözlüğü*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yay.
- Ünsal, Ayşe (2019). “Uluslararası Göç Kavramı ve Uluslararası Göçün Ülke Ekonomilerine Muhtemel Katkıları.” *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*. 18, s. 50-61.
- Vertovec, Steven (2002). *Transnational Networks And Skilled Labour Migration. Working Paper Series (University of Oxford. Transnational Communities: an ESRC Research Programme)*. Oxford.
- Yalçın, Cemal (2004). *Göç Sosyolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım Erdal ve Köksal Hüseyin (2017). Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Gözüyle Türkiye. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 18 (3), s. 297-323.
- Yılmaz Vedat ve Karakaya Sedat (2019). *İç Göçün Nedenleri ve Sonuçlarının Analizi: Muş İl Örneği*. İşletme ve Yönetim Araştırmaları I (Ed. Mustafa Fedai Çavuş). Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- YÖK (2017). *Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi 2018-2022*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu.
- Yusoff Yusliza Mohd (2012). “Self-efficacy, Perceived Social Support, And Psychological Adjustment In International Undergraduate Students In A Public Higher Education Institution In Malaysia.” *Journal of Studies in International Education*. 16 (4), s. 353-371.

Zhai, Lijuan (2002). Studying International Students: Adjustment Issues and Social Support. *ERIC Processing and Reference Facility*. s. 1-18.

İnternet Kaynakları

Internationally Mobile Students. <https://uis.unesco.org/en/glossary-term/internationally-mobile-students>, Erişim Tarihi: 01.09.2023.

Küreselleşme, Eğitimsel Yoksunluk ve Yetişkin Eğitimi. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/159/akcay.htm, Erişim Tarihi: 12.09.2023.

Küreselleşmenin Eğitim Programları Üzerindeki Etkisine İlişkin Akademisyen Görüşleri: Nitel Bir Çalışma. http://www.mku.edu.tr/files/25_dosya_1336138022.pdf, Erişim Tarihi: 21.10.2023.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tarihçesi. <https://www.cumhuriyet.edu.tr/tarihcemiz> Erişim Tarihi: 03.12.2023.

SCÜ Uluslararası Öğrenciler Birimi Koordinatörlüğü. <https://iso.cumhuriyet.edu.tr/9-uluslararasi-ogrenciler-birimi-koordinatordlugu>, Erişim Tarihi: 03.12.2023.

TDK (2023). Genel Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 11.11.2023.

Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Kanun. https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc066/kanundmc066/kanundmc06602922.pdf, Erişim Tarihi: 14.11.2023.

Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Yönetmelik. <https://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/90.pdf>, Erişim Tarihi: 29.10.2023

Wilkinson Angie, Merwood Paul and Masgoret Anne-Marie (2010). Life after study: International students’ settlement experiences in New Zealand. Wellington: Department of Labour. <https://www.mbie.govt.nz/dmsdocument/2743-international-students-settlement-experiences-pdf>, Erişim Tarihi: 11.10.2023.

6458 sayılı kanun <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6458.pdf> Erişim Tarihi: 11.11.2023.

Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. <https://istatistik.yok.gov.tr/> Erişim Tarihi: 07.11.2023.

Yükseköğretim Kanunu. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2547.pdf>,
Erişim Tarihi: 01.12.2023.

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Furkan AKBAŞ

Uyruğu: T.C.

